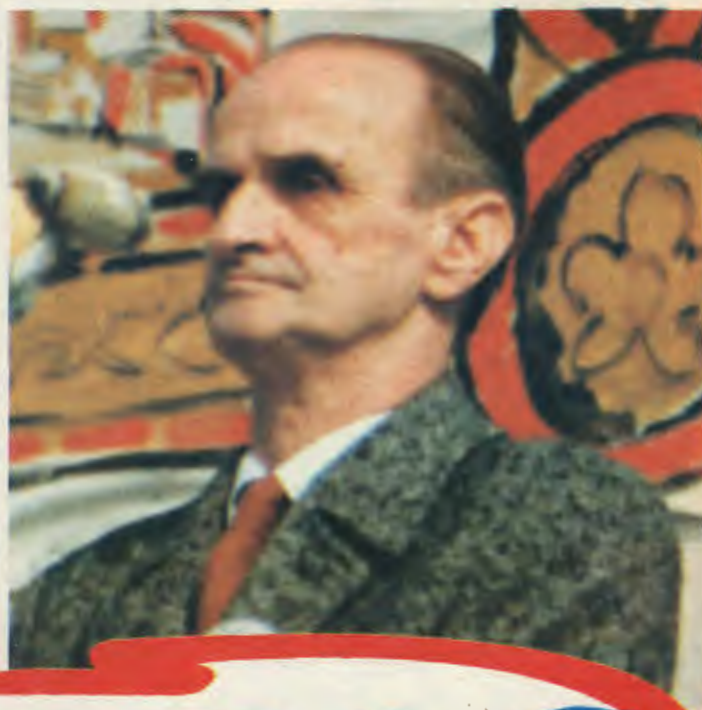

СРПСКА РЕЧ

ОБОДНЕ НОВИНЕ ● БРОЈ 61 ● 16. ДЕЦЕМБАР 1992. ● 1200 ДИНАРА

ЉУДИ
ОД РЕЧИ

ДЕПОС

ГЛАСАЊЕ ЈЕ ИЗБОР
од избора зависи како ћемо живети

**СОЦИЈАЛИСТИЧКА
ПРИВРЕДА**

ТРЖИШНА ПРИВРЕДА

Мењамо систем који је једино створио пустош
у привреди Србије и владавину подобних...
Систем аматера.
Будућност је на страни слободног тржишта,
способних професионалаца и профита...
На нашој страни.

ДЕПОС

покрет на боље

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ
НОВИНАРА

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:
БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ

УРЕЂУЈЕ РЕДАКЦИЈСКИ
КОЛЕГИЈУМ

ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Раде Марковић

РЕДАКЦИЈА: Драгослав
Грујић, Славица Лазин,
Александар Цветковић,
Сандра Петрушић, Сандра
Јанковић, Благица Стоја-
новић, Милена Поповић,
Ђорђе Вукоје (фоторепор-
тер).

САРАДНИЦИ: Никола Ми-
лошевић, Младен Мар-
шов, Коста Чавошки, Ми-
ленко Вучетић, Владан
Василијевић, Никола Бур-
зан, Гордана Суша, Мили-
ца Лучић Чавић, Надеж-
да Гаће, Зоран Петровић
— Пироћанац, Ејуб Штит-
ковац, Љиљана Шоп, Или-
ја Давидовић, Небојша
Реџић, Златко Чобовић,
Сандра Скоко

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Бранкова 13—15, I улаз,
11000 Београд

ТЕЛЕФОНИ:
011/620-891 и 628-242
(секретаријат), 625-937
(редакција)

ТЕЛЕФАКС: 624-598

ЖИРО РАЧУН: динарски
60801-603-27562, девиз-
не уплате слати чеком на
адресу „Српске речи“

Лист излази сваког другог
понедељка
Рукописи и фотографије се
не враћају
Штампа ДП „Борба“, Ко-
совска 26, Београд

Мишљењем Секретарија-
та за информације Репуб-
лике Србије бр.
413-01-221/91-01 од 15.
фебруара 1991. одређена
је стопа пореза од 3%.

ДЕПОС
ПОКРЕТ СРБИЈЕ
на боље

ДЕМОКРАТСКИ
покрет

ВОДИЧ КРОЗ
ДЕПОСОВЕ
РЕПУБЛИЧКЕ
ЛИСТЕ:

НЕ БУДИТЕ
ПУЖИЋ,
НАЦРТАЈТЕ
КРУЖИЋ!

ДЕПОС

покрет на боље

ТРАГОМ
КАМПАЊЕ ПО
СРБИЈИ:

ВУК ТО
МОЖЕ И
ПО КИШИ!

„СРПСКА РЕЧ“
РАЗГОВАРА СА
ЉУДИМА ОД
РЕЧИ:

ВУК
ДРАШКОВИЋ
ВОЈИСЛАВ
КОШТУНИЦА
СЛОБОДАН
РАКИТИЋ
БОРИСЛАВ
МИХАЈЛОВИЋ
— **МИХИЗ**

Marković Vesna

Zeleni venac
Jug Bogdanova 15
629-408

ЕКСКЛУЗИВНО!

У ПРОДАЈИ

**СПЕЦИЈАЛНО
ИЗДАЊЕ
„СРПСКЕ РЕЧИ“**

**НА СВИМ
КИОСЦИМА, ПО
ЦЕНИ ОД 2.000
ДИНАРА**

**ВУК
ДРАШКОВИЋ**

СВЕ МОЈЕ ИЗДАЈЕ

ИЗДАЊЕ ОБУХВАТА ВЕЋИНУ ВАЖНИЈИХ ИСТУПАЊА ПРЕДСЕДНИКА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ У ПЕРИОДУ 1989—1992, ПОЧЕВ ОД ИНТЕРВЈУА „СТАРТУ“, ПРЕКО ЧУВЕНИХ ГОВОРА НА СВЕТОМ САБОРУ СПО, ПРЕДИЗБОРНИХ ГОВОРА У НОВОМ ПАЗАРУ И НИШУ, ГОВОРА НА ДЕВЕТОМАРТОВСКИМ И СТУДЕНТСКИМ ДЕМОНСТРАЦИЈАМА, ИНТЕРВЈУА „СРПСКОЈ РЕЧИ“, ОТВОРЕНИХ ПИСАМА СЛОБОДАНУ МИЛОШЕВИЋУ, ДОБРИЦИ ЋОСИЋУ И ГЕНЕРАЛУ ТОМИСЛАВУ СИМОВИЋУ, ДО ГОВОРА НА СВЕТОСАВСКОМ ПЛАТОУ И НА ВИДОВДАНСКОМ САБОРУ.

ПОРУЏБИНЕ

**МОЖЕТЕ ИЗВРШИТИ И ПОУЗЕЋЕМ
НА АДРЕСУ „СРПСКЕ РЕЧИ“,**

БРАНКОВА 13-15, 11000 БЕОГРАД, ИЛИ НА ТЕЛ. 628-242 И 620-891.

БАЛТАЗАР ПРОЛУПАО

Када пођу на тебе десет Тајсона, мало је користи од повијања и савијања — пољубићеш патос пре него што стигнеш и да клекнеш. Луди људи још луђег режима, епигони једне пропале идеологије која нас је понизила и пред Капларом Јаншом, сада траже да пред целим светом стојимо „како клисурине“ у одбрани само њима знане ирационалне части и достојанства, са дрским пропагандним обавештењем да „тако треба“.

Таличан бивши Брозов генерал, Момир Талић, најуспешнији сведок нашег клечања у Словенији, Хрватској и Македонији — сада командант такозваног Првог крајишког корпуса, пожелео је, коначно, да буде и батлија. На питање новинара хоће ли доћи до оружане интервенције светске заједнице против Срба, хитро је одговорио да дубоко верује у такву могућност и још хитрије поручио Американцима и „било којим другим страним војницима“, да се живи својим кућама вратити неће. Батлија Талић даље каже о спремности 12 милиона Срба да сломе шију „светским агресорима“ уз охрабрујући податак да и руски народ „неће седети скрштених руку“. Ваља дакле, мирно очекивати даље рушење Сарајева, јер Срби — опет по речима овог генерала — нису никада у првој години добили ратове, већ су тек, у четвртој, славили победу.

Нашем хистеричном лудилу, коме цивилизовани свет залудно успоставља дијагнозу, као да нема лека. Владика Артемије на трибини у Ваљеву са горчином изјављује да је Србија постала долина губаваца коју чак и свака шуша заобилази. „Над Србијом виси опасност бомбардовања и уништења а наше вође се убише доказујући да „тако треба“.

Слоганом „тако треба“ власт је себе коначно јавно денунцирала за извршено злодело према властитом народу: држећи га педесет година хибернираног под леденим снаповима једномумља, оспорила му је право да мисли и одлучује. Она је преузела право његовог дефинитивног старатељства и као строги васпитач својих имбецилних питомаца, заповедно им сугерирала како треба да реше своје питање среће и несреће, живота и смрти. Нашег су човека претворили у човека зазора а људе у гомилу, која „слуганство према држави и централној власти сматра патриотском врлином“ — јер, наводно, тако треба.

Да злодело може имати и комично наличје доказ је случај аутобуса „петнаесторице“ када је једном несрећном пензионеру код хотела „Југославија“ оробљен новчаник. На његово гласно запомагање, чуо се глас са задње платформе. „Тако треба“! У сред опште тишине угашеног мотора аутобуса просуо се паклени смех и тог тренутка утисак је био да више, заиста, нема нормалних људи.

А како их и може бити када им Вожд поручује да су санкције права ствар, фантастична ствар, јер да којом несрећом нису уведена никада се не би сазнало колико су Срби моћни и срећни људи. Чудесна алхемија Вожда избацила је и формалу о ненадокнадивој штети због окаснилости санкција јер да су благовремено примењене, Србија би била ближа шведском благостању.

У радионици српског Балтазара остало је још нерешено питање како, рецимо, после радног времена окупити у последње предизборне дане барем исти број публике, као што то иде од руке ДЕПОСУ и Милану Панићу. Спас је можда у рецепту колеге Тијанића, да СПС посвуда где се креће Вожд приреди масовне гозбе уз топло печење и хладно пиво, макар и уз слоган да тако треба.

У финишу домаћих смицалица, са самита ЕЗ из Единбурга, стижу вести о озбиљним припремама „дванаесторице“ и Америке за војну интервенцију против остатка Југославије. Истога дана, на пригодном скупу младих социјалиста, Слободан Милошевић тврди (одговорно) да нема тих тешкоћа које неће савладати Србија и да неће о њеној судбини одлучивати белосветски политичари. Онда се чула и вест да Србија располаже тајним оружјем које може да истопи непријатељске авионе у лету.

То се, наравно, не доводи у везу са нашим нуклеарним институтом у Винчи, али је тамо комесар Брозових пролетера и писац далеког сунца дао значајну домаћу изјаву као шеф остатка Југославије, којом је јавно подржао отпаднике Милошевићеве партије и странку својих неомарксиста — праксисоваца. То и није превелико изненађење за људе од памћења који знају за бљутав укус новог вина из мешина старих.

Никољдански дан, 20. децембар, одлучиће о судбини Србије. Коментаришући примедбу из публике у Ваљеву да се патријарх Павле често сликао са Милошевићем пред изборе 1990. године и тиме му олакшао победу, владика Артемије је рекао да се овога пута сигурно неће сликати, али ако Милошевић опет победи — сви можемо да се заувек сликамо

Пише: Богољуб ПЕЈЧИЋ

ИЗМЕЋУ ДВА БРОЈА

ТАКО ТРЕБА

Милион и двеста хиљада радника имало је радно место почетком 1992. године, сада је запослено једва 600 хиљада.

Више од 120 хиљада младих је побегло из Србије.

Жабљачку Југославију међународна заједница није признала, а према овом недоношћету уведена је тотална блокада тако да смо сада изоловани од света, затворени у логор и од других ограђени бодљикавом жицом.

Оно што је некада била Југославија сада „подсећа на човека без једне руке, без обе ноге и са пола главе“.

Скоро милион Срба је протерано са свог огњишта.

Са месечном платом грађанин Србије може живети једва десет дана.

Данас гладује више од сто хиљада људи.

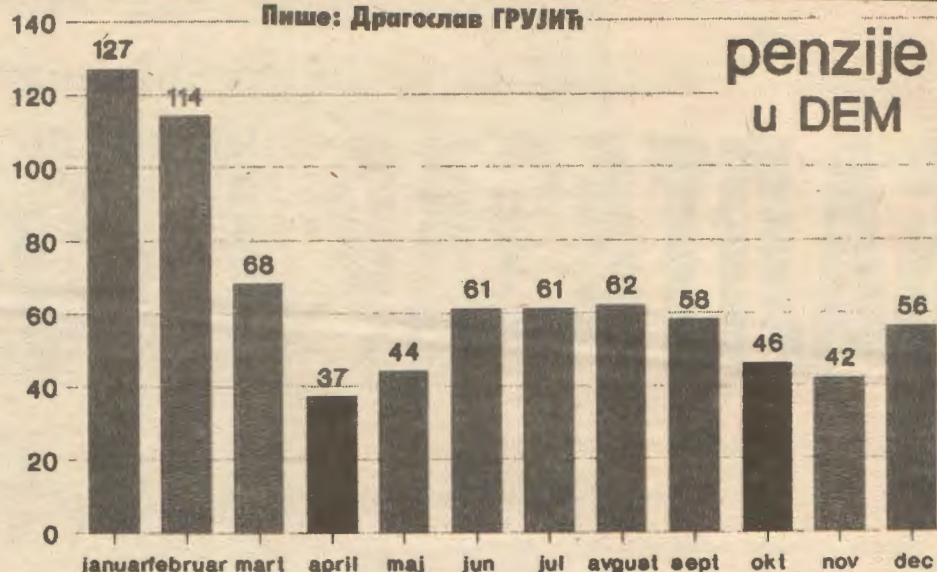
Уместо у радњама све чешће се снабдевамо у контејнерима за ђубре.

УПОЗОРЕЊЕ

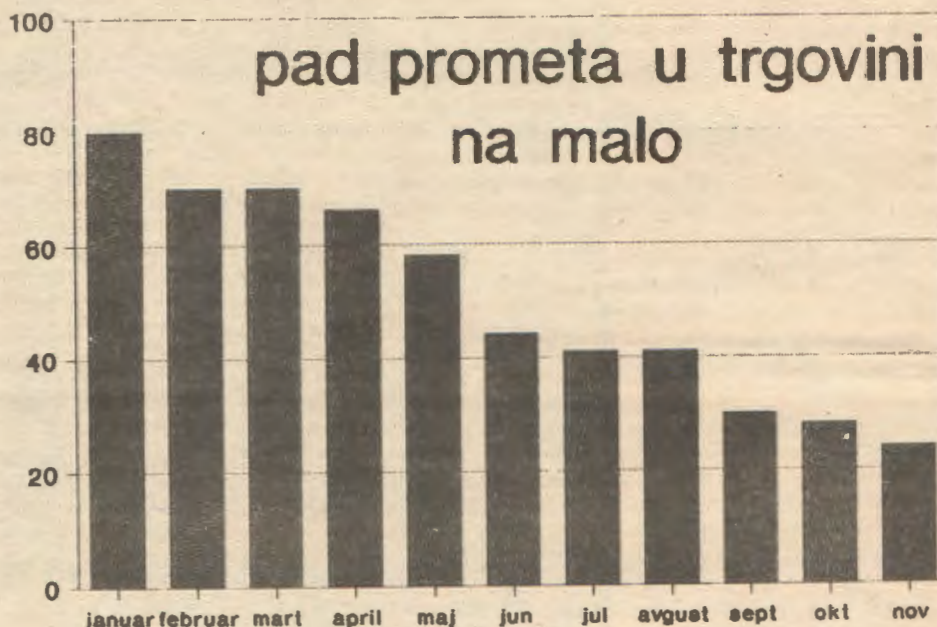
Не може се одређи извесна доза поштења који Социјалисти показују према бирачима. На почетку изборне кампање они нам поручују — „Завршићемо започето“. Ако им то дозволимо.

Пише: Драгослав ГРУЏИЋ

penzije u DEM

pad prometa u trgovini na malo

pad industrijske proizvodnje

ЊИХОВА ОБЕЋАЊА

„Социјалистичка партија је прави избор за вас:

— који хоћете да живите у миру, а не у националној мржњи и сукобима

— који хоћете спокојнију сутрашњицу за своју децу, уместо неизвесности и претњи братоубилачким ратом

— који хоћете да живите добро од свог рада

— који хоћете да вам друштво помогне када вам је потребно

— који у слободи другог налазите услов своје слободе...

— који сте за демократски дијалог и толеранцију...

— који сте за вредности напредне Европе

— који сте за прилазак блоку најпрогресивнијих социјалистичких снага...

(реклама СПС, штампана пред изборе 1990. године)

МАРИОНЕТЕ

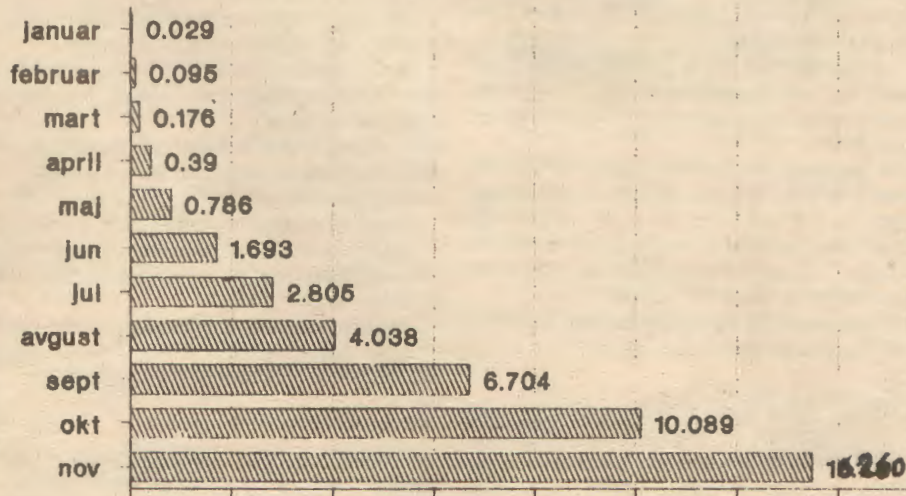
Громогласна пропаганда режима дано-ноћно понавља да наш народ никада неће пристати на то да неко са стране одређује ко ће доћи на власт у Србији. Ових предизборних дана нас убеђују да се свет отворено меша у наша посла што поручују да подржавају оне снаге које су за промене и демократију.

Тако и треба јер свет више не жели да признаје ону власт која свакога са којима има посла — лаже и вара. Они не желе да буду будале које лажови вуку за нос и уверавају их да је рат облик мира, насиље израз љубави, мржња према другима једини садржај патризма...

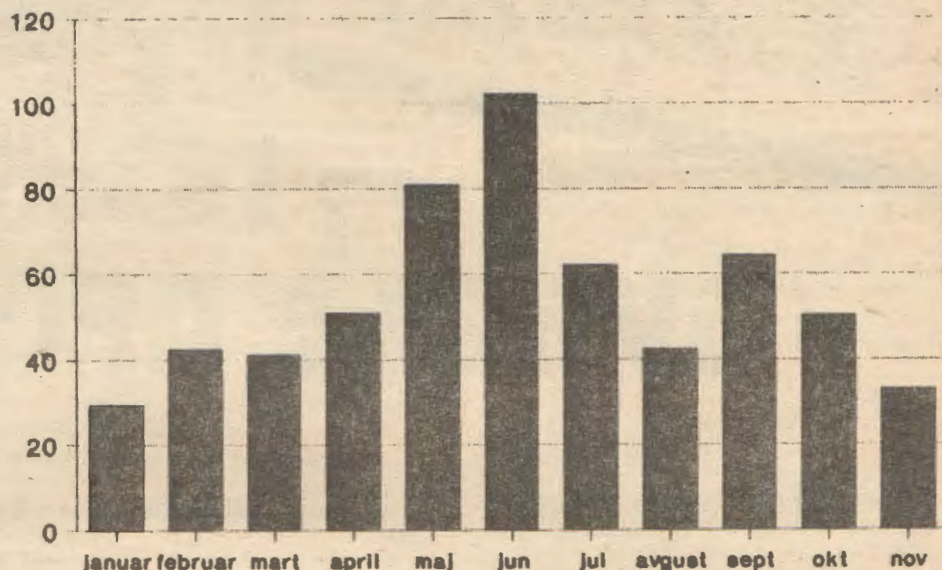
Не ради се ни о каквом мешању у наша посла, нити о одређивању онога ко ће бити на власти. Једино што нам они из света поручују јесте да, ако хоћемо да будемо чланови међународне заједнице, тада треба да водимо рачуна да изаберемо оне у које се може имати поверења и са којима се може разговарати и договарати, а ако хоћемо такву силецијску власт, која не признаје компромисе и која нема намеру да се мења, морамо да знамо да нико у свету неће да призна такву власт. Међународна заједница нам шаље само једну поруку: „Ми са овима који су сада на власти не можемо и не желимо да разговарамо. Господо Срби, ако хоћете да будете чланови међународне заједнице тада изаберите оне који признају вредности цивилизације“. То је све што се мешања у наша посла тиче. Онако како изаберемо тако ћемо и живети.

inflacija na godisnjem nivou

U HILJADAMA %

inflacija po mesecima 1992. godine

САБПР СПЦ

Свети архијерејски синод Српске православне цркве на свом ванредном заседању расправљао је о изборима. После саопштења многим није био јасан став цркве.

На трибини у Ваљеву, коју је организовао „Глас цркве“, владика рашко-призренски господин **Артемије** је био крајње јасан када је рекао да да ако Милошевић победи — тада сви можемо да се сликамо.

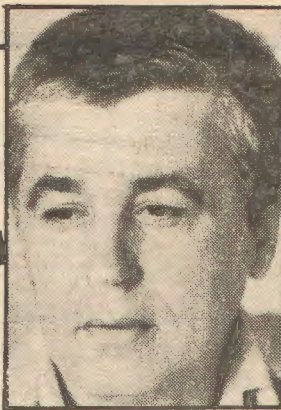
ЦЕНА РАТА

Законита последица рата је инфлација, то јест пад животног стандарда грађана. Као што је свима познато, Србија није у рату, али финансира рат. Имамо све карактеристике ратних финансија, а истовремено немамо никакав новац којим бисмо тај рат могли да платимо. Зато једино што остаје јесте обарање стандарда сваког грађанина да би се рат који се овде не води могао финансирати. Стигли смо дотле да је питање дана када ће бонови и тачкице бити уведени уместо новца. Са њим доћи ће несташица, редови и добићемо процват црне берзе.

Поред тога што се буџет Караџићеве државе пуни парама из буџета Југославије, Народне банке Крајине емитују некакве папире које су прогласили за новац. По речима др **Томислава Николића** из СДК Војводине, то нису никакве паре већ безвредни папире који се „штампају из ништа“, без икаквог покрића. „Нетачне су изјаве које чујемо да данас један радник треба да ради за 22 грађанина. Ако додамо и оне у крајинама које тај радник издржава, тада он мора да ради за 50 људи“.

ЛОЗИНКА ДЕМОКРАТИЈЕ

Свој први политички говор премијер савезне Владе одржао је у Нишу пред више од тридесет хиљада грађана. **Милан Панић** је присутне позвао да сви изађу на изборе. На овај позив премијеру су Нишлије одговориле са три испружена прста и скандирањем: „Сви, сви, сви“. Нишлијама је премијер одговорио подижући три прста и понављајући лозинку демократске опозиције.

БУЋЕЊЕ ПРОЛЕЋА

1.

Хиљаду марака месечно или хиљаду мртвих недељно?

О томе се, заправо, изјашњавамо...

2. Неке опозиционе странке су, током предизборне кампање, више рачуна водиле о нападима на ДЕПОС него о представљању сопствених програма и циљева или о оспоравању власти.

Подбадања су била цикетанска, а ударци мучки.

Господин Драгољуб Мићуновић, с којим друг Радоман Божовић најављује могућу коалицију, није пропустио прилику да између редова опањкава Вуку Дршковићу, као да му је то, а вероватно и јесте, највећи политички и идеолошки противник.

Из Демократске странке чули су се, срећом, и другачији тонови.

Социјалисти су, чак, у односу на ДЕПОС имали цивилизованији и коректнији став од појединих ДЕПОС-ових несудећих савезника.

3.

Нема никакве тајне у муњевитом успеху Милана Панића на српској политичкој сцени.

Багри је рекао да је багра, цукелама да су цукеле.

Уместо да објашњава како није издајник, показао је прстом на праве издајнике.

Рејтин му је нагло скочио тек када се видело да није млакоња и да схвата како има историјских ситуација када се до демократије не стиже трибинашким и „праксисовским“ демократским фразама.

Одмереност и тактизирање су политичка абецеда, и ту нема спора, али су за нека друга времена и неке друге противнике.

Поручивши, српски, да ће багру, кад дође на власт, почистити попут смећа, Милан Панић се вратио Србији и српском темпераменту.

Они којима је засметао његов речник нека се баве лингвистиком а не политиком.

Кроз пет или десет година важиће друге норме, али им ваља отворити капију...

4.

У свим бившим социјалистичким земљама, опозиционе партије водили су људи који су робијали јер су Јосифа Висарионовича Стаљина сматрали највећим злом модерних времена, а код нас неколико опозиционих странака воде људи који су затварани јер су

били за Јосифа Висарионовича Стаљина и његове визије.

Можда је и то разлог што код нас споро свиће.

5.

Наша несрећа је много дубља него што нам се чини, јер смо изгубили и наду да може да нам буде боље. То се драстично видело по реаговању јавности на обећање Вука Дршковића да ће најниже плате и пензије бити хиљаду марака ако на власт дође опозиција.

Па, зар најниже плате и пензије нису износиле хиљаду марака још пре две године?

Нормално би било да смо на обећање Вука Дршковића одговорили љутњом што обећава тако мало, а ми смо одговорили љутњом што нам уопште нешто обећава.

Народ коме убију наду припремљен је за добровољно ропство.

6.

Реалну снагу странака показало је, уз остало, и понашање њихових представника у разним предизборним телевизијским емисијама.

Најминорнији су били и буквално најгласнији.

Бучни патриотизам, острашћено српство, примитивни антикомунизам, полицијске досетке попут оне о „Антиним Србима“, разглабања о белосветској завери, празно панславенство... све су то већ дуго заштитни знаци и једини програмски „адути“ агресивних политичких маргиналаца.

Изборна правила пружила су им идеалну шансу да се до резултата изборе, искључиво разметљивошћу и дрскошћу, представљају као гиганти.

У жељи да се наметну галамом и јефтиним националном демагогијом, представници оваквих странака говорили су и ствари које, објективно, наносе огромну штету Србији и српском народу и терају воду на млин анит-српском расположењу у свету.

Срећа је што је предизборна кампања ипак трајала кратко.

7.

Истог дана када је Слободан Милошевић у Шиду самоуверено и патетично изјавио да у Србији нема националне нетолеранције, у цамији у Београду је експлодирала подметната бомба.

Како од председника Републике очекивати да познаје светске токове и прати светска кретања, када не познаје ни токове и кретања у сопственом граду?

8.

Ми нисмо подељени само на партизане и четнике, односно комунисте и антикомунисте; број наших деоба је знатно већи.

И у оквиру два основна сукобљена тора постоји много унутрашњих сукоба.

Могло би се, чак, рећи да су унутаркомунистичка непријатељства и већа, и острашће-

нија, и непрестивија од непријатељства комуниста и антикомуниста.

Информбировци, ђиласовци, ранковићевци, либерали, стамболићевци, милошевићевци... све су то реално постојећи, трауматизовани и конфронтирани слојеви.

Њих је немогуће избрисати гумицом.

Слично је и на другој страни.

У свађи је, практично, око четири милиона Срба, због чега је Србија у некој врсти перманентних тензија.

С таквом сенком, избори су и збир разних ината.

Национално помирење, све у свему, морало би, и то што пре, да отпочне као процес општенародног мирења.

На том нужном послу, међутим, нико не ради.

9.

Злогласна совјетска политичка полиција КГБ нема више у Москви никаквог утицаја, али је у Београду, изгледа, итекако утицајна.

10.

Саопштење неименованих и неидентификованих официра и генерала којих у једну предизборну кампању насрнули на Милана Панића у корист свог драгог Слобе Слободе имало је елементарна покушаја пуча унутар армијских кругова.

Несхватљиво је, необјашњиво је, а могло би да буде и кобно држање Добрице Ћосића у целој овој прљавој и мрачној ствари.

Он је, једноставно, акцију официра и генерала из Министарства одбране прогласио готово безначајном.

Несрећни Милан Панић се, иначе, прописно испрепадао, пожуривши с извињењем смрадима из сопственог ресора и с обећањем да ће испунити њихов основни захтев.

Смирило га је, изгледа, тек контраопштење Генералштаба, из кога се видело о чему се тачно ради.

Ни опозиција се, додуше, није прославила.

У нормалној земљи, избори би се, после такве афере, у најмању руку, одложили.

11.

Сетимо се стиха Душка Радовића „Ко у чуда верује тај чуда и ствара“ и биће нам лакше.

12.

Циркус око одбијања па прихватања кандидатуре Милана Панића за председника Србије био је и нешто више од обичног циркуса. Није се ту, уопште, радило о марифетлуцима да би се Милану Панићу скратило време за предизборну кампању.

Потези тзв. Изборне комисије и тзв. Врховног суда, а заправо потези српског режима, драстично су се поклапали током ванредног Конгреса руских депутата у Москви, од кога је национал-социјалистички Београд очекивао велики преокрет.

У часу кад је изгледало да ће Борис Јељцин доживети тежак пораз и да ће стаљинисти с Црвеног трга провалити у конгресну дворану и побити заступнике реформи, тзв. Изборна комисија је одбила Милана Панића, а у часу када је постало јасно да Борис Јељцин остаје и да од новог крвавог Октобра у децембру нема ништа, тзв. Врховни суд је прихватио Панићеву кандидатуру.

Ствар се поновила, јер се и у Москви, за тренутак, поновила неизвесност.

И неке друге предизборне конфузије треба сагледати у овом контексту.

13.

После победе Била Клинтона на изборима у Америци, национал-социјалисти су почели да лапздају како Србију с Билом Клинтонем на челу најмоћније земље чекају бољи дани. Удварање новом станару Беле куће на рачун старог деловало је огавно.

Озбиљне државе и озбиљни политичари тако не раде.

Убрзо се, анравно, испоставило да су процене национал-социјалиста о Били Клинтону, као и све њихове процене, погрешне.

Сподобе загледане мало у деветнаести

век а мало у пацовске подруме Кремља не могу ни у сну да буду симпатичне момку који је растао уз песме Елвиса и „Битлса“, нити има изгледа да их он разуме.

14.

Студенти који су после 9. марта прошле године ишли на разговор код Слободана Милошевића морали су уочи ових избора да саопште јавности ко их је од јавних личности наговарао да пред Милошевићем ни случајно не постављају питање пуштања Вука Драшковића из апса.

Много тога би било јасније...

15.

Писмо Добирце Ћосића британском премијеру Џону Мејџору је, у суштини, синтеза погледа и ставова Слободана Милошевића, изречаних, додуше, на нешто цивилизованији начин. И поред извесних „европејских“ места, која из тог писма пробијају, комичних по извештачености и наивних по схватању европских погледа, оно је прави галиматјас политичког провинцијализма.

Захваљујући дипломатским нормама, никада нећемо сазнати колико се Џон Мејџор смејао, читајући ту епистолу.

Према неким незваничним изборима, британски премијер писмо није ни узимао у руке, што значи да су се смејали његови саветници.

Ипак је Добрица Ћосић највећи милошевићевац као што је и Слободан Милошевић највећи Ћосићевац.

Наш проблем се не решава маневрисањем, како се Добрици Ћосићу чини, већ само радикалним деголовским заокретом.

Из писма о коме је реч заокрет се не види ни између редова.

16.

И ови избори показују да српска опозиција, и поред трогодишњег стажа, још болује од многих дечијих болести вишестраначког живота.

Највећи проблем је што готово све странке, изузев две-три највеће, више личе на дисидентске кружоке него на политичке организације.

Режим то мајсторски користи.

17.

Изјава национал-социјалиста „Ми нећемо дозволити да Милан Панић постане председник Србије“ мрак је и шума густа.

И извори фашизма је, у оваквим ствари, ма, елегантнији.

Ти мрачњаци и шумски људи отворено признају да су због стотинак гузица, добро нафатираних гузица, спремни да Србију гурне у грађански рат и крв.

Они другог погледа на свет и немају.

На све то Добрица Ћосић „државнички мудро“ ћути.

Шеф државе на отворену предизборну претњу крвопролићем и задржавањем власти силом мора да реагује муњевито.

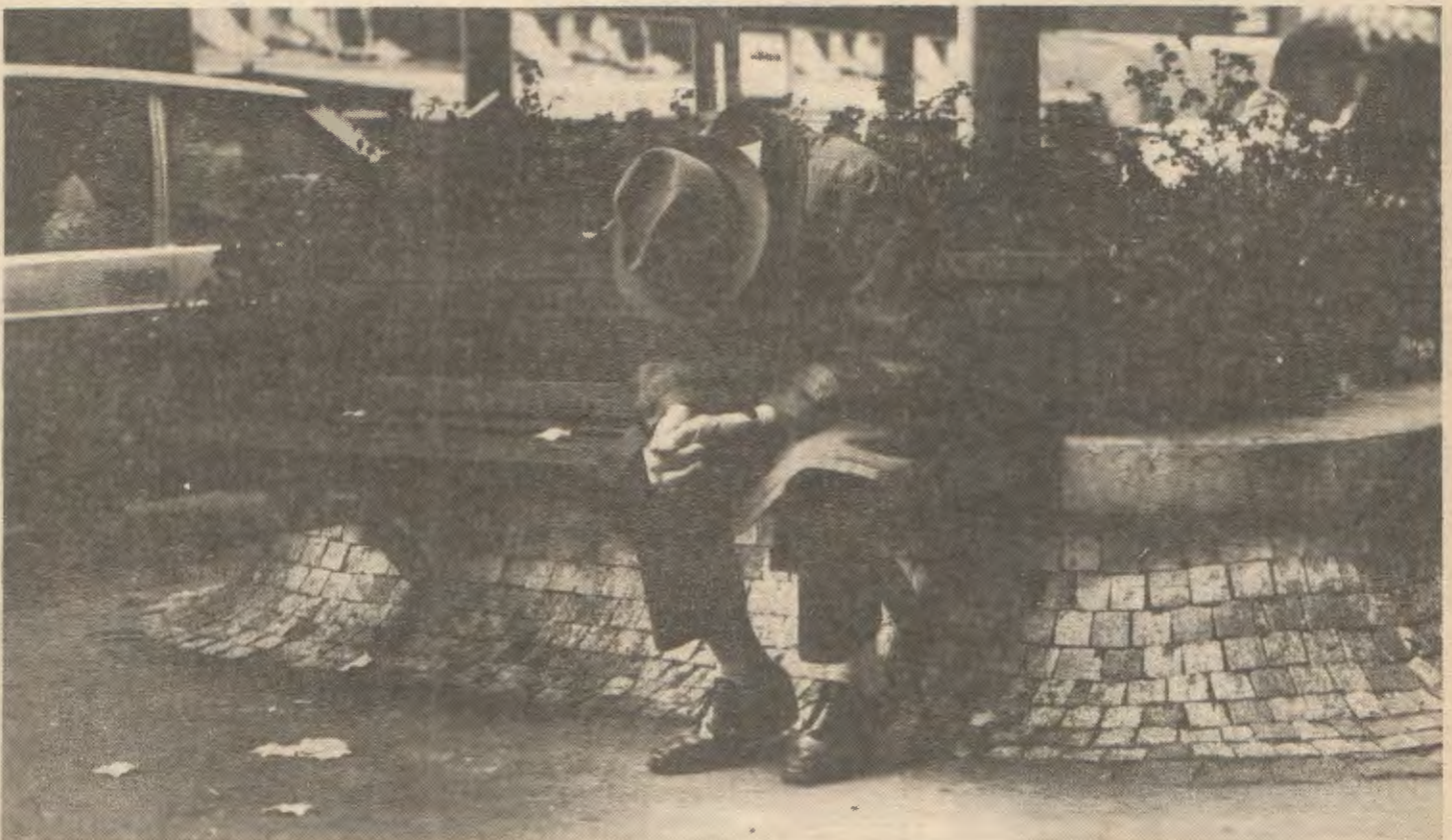
Где је то његово фамозно залагање за демократски преображај друштва кад га је изјава „Ми нећемо дозволити да Милан Панић постане председник Србије“ оставља равнодушним?

Са национал-социјалистима, ни овога пута, нема неизвесности.

18.

Биће лепо ако Слободан Милошевић оде с власти само уз помоћ гласачких листића.

Има и великих неправди које се морају прогутати.

ВУК ДРАШКОВИЋ, СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ, ДЕПОС

ДЕЛИЛИ БИ И ИГЛУ У
ПЛАСТУ СЕНА

**Лидер Српског покрета обнове,
један од лидера ДЕПОС-а, носилац
свих листа на савезним изборима
и три на републичким, непосредно
пре избора говори о томе шта
сања и шта му се догађа.**

**Разговарали:
новинари „Српске речи“**

Пет дана пре избора, после толико пређених километара, после толико одржаних говора и после свих несугласица у ДЕПОС-у, шта очекујете од предстојећих избора?

Михизу сам казао да ћу у петак, 18. децембра, ковертирати своју прогнозу колико ће ко да добије на овим изборима. Мислим да ће ДЕПОС и на савезном и на републичком нивоу да добије око 40% гласова и да ће вероватно да буде водећа политичка групација у оба парламента. Претпостављам да ћемо на локалним изборима да прођемо нешто слабије. Разлога је много. Прво, на локалним изборима ми немамо по свим селима и засеоцима тако јаку контролу и многи сељаци биће у ситуацији да гласају јавно. На њих се већ врше свакојаки притисци, а могу да мислим шта ће тек да буде на сам дан избора. Осим тога, велики део народа је подмићен, људи нон-стоп налећу на исту превару: ових дана делили су пензије, опраштали телефонске рачуне, порезе, не знам шта још све не. Прибегавају и застрашивању: мобилишу омладину, бришу омладину и опозицију са бирачких спискова... Да и не говорим о фаталном учинку Телевизије!

С друге стране, без обзира на све ово, кад смо ми из СПО-а одлучили да идемо на изборе и под неравноправним условима унапред смо укалкулисали да ће нам, што по основу учинка Телевизије, што по основу бирачких спискова и других њихових малверзација, закинути, у старту украсти око 20% гласова. И на то смо пристали. Међутим, да су и други из опозиције, па и из ДЕПОС-а, учинили напор какав смо учинили ми из СПО-а, мислим да би наша победа била ван сваке сумње.

Значи, ипак сумњате у ДЕПОС-ову победу?

ДЕПОС ће бити водећа политичка групација, верујем у оба парламента, али неће имати већину од 51%.

Зашто сте онда били за ове изборе? Опет ће Вас, баш као и 1990. године, оптужити да сте Ви пресудили!

Ми ћемо бити водећа политичка групација и као водећа политичка групација моћи ћемо, ако ништа друго, да веома брзо организујемо нове, али овај пут поштене и демократске изборе. С друге стране, ја лично полазио сам од претпоставке да ми можемо да победимо

чак и под неравноправним условима. Морам да будем мало нескроман па да кажем да бисмо ту победу сигурно однели да су сви учинили оно што сам учинио ја. За последњих месец дана говорио сам у више од 50 градова и у више од 150 села широм Србије. Мислим да ме је за ових месец дана видело и чуло „више Србије“ него целе 1990. године. Велика препрека, међутим, нису били толико ни телевизија ни режим колико, на жалост, некакви канцеларијски опозиционари у разним саветима, извршним одборима ДЕПОС-а, који су губили дане и дане у некаквим јаловим састанцима, анализама некаквих анкета, натањима „хоћемо на изборе, нећемо на изборе“, чак прогнозама попут оне да ја не би требало да будем носилац ни једне листе, јер ћу, наводно, упропастити ДЕПОС, пошто су анкете, по њима, показивале да сам ја најомраженија личност у Србији и да ћу оборити рејтинг ДЕПОС-а.

Гарантујем

Шта мислите о тим анкетама? Упоредите их са оним што сте учили на Вашим турнејама по Србији?

У нашим условима све те телефонске анкете су обична глупост. Људи су заплашени, али и лукави. Из ових или оних разлога неће да кажу оно што мисле. Рећи ће тек кад дођу да заокруже име на гласачком листићу. С друге стране, и сам сам био изненађен ерупцијом одушевљења где год сам говорио. Није то било оно одушевљење из 1990. године. Ово је било одушевљење помешано са очигледним очајањем. Дешавало се да у великој маси људи влада атмосфера готово као у позоришту, без скандирања или овација. Људи су слушали пажљиво, напрегнуто, многи су плакали. И тв-камере су забележиле вапаје „Спаси нас! Спаси нас! Пропадосмо!“. Такви вапаји долазили су и од омладине и од старијих. Мислим да ме је током ове кампање чуло више од милион и по људи и за милион и по гласова које ће добити ДЕПОС — гарантујем.

Ако већ анкете говоре да сте најомраженији човек у Србији, требало би, онда, да на митинзима, на којима Ви говорите — нема никог. Или да, рецимо, дођу они који Вас мрзе и да Вас гађају јајима и парадајзом...

Зато и мислим да је највећи део тих анкета унапред пројектован, смишљено, да је то био део стратегије за јавност, која би мене унапред, у извесном смислу — компромитовала и уклонила са политичке сцене. Међу-

тим, нисам реаговао и, као што сте имали прилику да видите, нисам се због њих — сакрио. Да се није кандидовао господин Милан Панић, ја бих се кандидовао и гарантујем да бих већ у првом кругу добио најмање два милиона гласова. У другом кругу бих вероватно и победио. Међутим, у ту трку не бих ишао да бих ЈА победио, него да би Милошевић изгубио. Када се појавио кандидат са, по мојој процени, нешто више шанси, оберучке сам му уступио своје гласове, дао подршку, повукао своју кандидатуру и — желим му све најбоље.

Не чини ли Вам се, међутим, да господин Панић, мање према ДЕПОС-у, а више према Вама, не показује знакове неке нарочите симпатије или захвалности за ту подршку, која му је више него добро дошла током његове предизборне кампање?

На конференцији за штампу сам рекао да би Панић подржао ДЕПОС, али да од некога не сме. Од кога не сме — докучите сами!

То нам морате Ви рећи! Ко је тај због кога господин Панић не сме да каже оно што мисли? Он је човек демократа, одрастао и формирао се у демократској земљи. Не разумемо...

Видите, он је на чистини, без неке јаке подршке... Он виси о концу који је у рукама господина Добрице Ћосића. Добрица Ћосић би, опет, радо да се уклони Милошевић, али да опстану СПС и лева опција. Уклањањем Милошевића сам Ћосић би могао да постане председник Социјалистичке партије Србије. То је иста крвна група, исти резус фактор и тешко би било утврдити ванбрачно очинство. С друге стране, Ћосићу је много више стало да се са политичке сцене некако уклони ДЕПОС, као европејска, антикомунистичка, десна варијанта.

Зато није ни чудо што је Ћосић, баш данас, пет дана пред изборе, јавно подржао ту своју љубав и изјаснио се против ДЕПОСА. Од тога ће више штете имати Ћосић него ДЕПОС. Било ми га је жао, јер видело се колико је он убеђен да је његово мишљење одлучујуће и његова подршка најзначајнија. Причао је о неком свом програму, кога нема, агитовао за странке којих нема. Жалио се што га не подржавају СПС и Слободан Милошевић, ваљда због тога што је прошле године он назвао Милошевића највећим Србином двадесетог века. Ја мислим да се Србија ни умирити ни избавити неће док их све заједно не скинемо са политичке сцене.

Како то да мислите да нема програм?

Па сам је рекао „мој програм је у мојим књигама“ а кад отворите књигу тамо пише: „Да се поново родим и да опет имам 20 година, поново бих отишао у партизане и тукао четнике. Четници су највеће зло српског народа“. Ми у ДЕПОСУ не можемо подржати такав програм. Ми смо за национално помирење и за престанак подела. Даље пише у његовим књигама „Социјалистичка партија Србије је партија која Србију води у Европу, у демократију, мир и препород“. У истој књизи каже: „Рат, мржњу и ретроградни, примитивни национализам 19. века носи Српски покрет обнове“. Рекао је затим да је он дошао на чело Југославије „да спречи дивљу градњу у Србији“, односно да спречи повратак Карађорђевића у Србију. „Неће се он шетати по мојој Србији“, каже Добрица Александру II

Карађорђевићу, сину последњег српског краља, унуку Александра I Карађорђевића и потомку оца Србије Карађорђа. Ето, та идеолошка мржња је толико прокључала да је Србију прогласио својом а потомка Карађорђевог туђинца у Србији. Овакав програм не може и не сме подржати ДЕПОС а мислим да то не може ни један Србин. Овакав леви болшевички екстремизам не усуђује се да подржи чак ни СПС.

Истина увек прогоњена

Зашто би то господин Ћосић желео?

ДЕПОС је негација његове младости и целог његовог живота, и то у психолошком смислу могу да разумем, али разумски не одобравам.

До сада се нисте срели ни са господином Ћосићем ни са Слободаном Милошевићем. Зашто Вас, као лидера најјаче опозиционе странке у Србији, председник СРЈ Добрица Ћосић још увек није примио? Он ради исто што и Милошевић!

Мислим да нисам ништа изгубио тиме што ме господин Ћосић није примио. Понављањем Милошевићеве грешке и показивањем истих антипатија само он губи, ја не.

Не ради се ту ни о Вама ни о Ћосићу лично, него о реалној политичкој ситуацији у земљи. Председник СРЈ био је дужан да разговара с Вама, јер представљате један велики део Србије. Његова приватна ствар је да ли Вас он воли или не. Исто је и са Вама. Као лидер најјаче опозиционе странке у земљи били сте дужни да се сретнете и с њим и с Милошевићем и да разговарате о ономе што је од интереса за ову земљу!

То никада није било до мене. Увек сам био спреман да се сретнем и са Ћосићем и са Милошевићем, али ако они не желе да се сретну са мном, онда је то њихов проблем.

Ипак нам нисте објаснили зашто Добрица Ћосић, политичар који мора имати и има нерве за то, своју личну аверзију показује тако јавно. И уопште, зашто се баш Ви увек налазите у неком односу негације, многи покушавају да миноризују Вашу популарност, Ваш евидентан утицај на народ... Зашто Вас, ипак, мрзе?

Због тога што носим истину. Уосталом, и у Јеванђељу пише, а то су Христове речи: „Истина ће увек бити прогоњена“. Тиме сам, ваљда, све рекао. Али, да не причамо више о Ћосићу!

Инсистирамо јер није у питању Ћосић. У питању је политички однос који је потпуно нереалан. Мало људи, и у ДЕПОС-у, са којима сте у политичком савезу, и у другим деловима опозиције, и у власти, и у Социјалистичкој партији, и Ћосић и Милошевић — желе да уопште признају да Ви постојите, да имате одређену снагу и утицај у народу, популарност, да за Вама ипак иде део народа. Због чега је тако?

ПАНИЋ НИЈЕ КОМУНИСТА

Они то само не желе да признају јавно и они су тога свесни. Они ту чињеницу тајно уважавају, неки су и очајни због ње, јер ја, у извесном смислу, персонификујем десну Ср-

бију, Србију континуитета, Србију коју су они пресекли 45. године и која од тада не може да се састави сама са собом.

Кад смо већ код тога вратимо се на Добрицу Ћосића — писца. У својим романима, намерно или случајно, само ту Србију није поменуо. Он у романима практично има историју Србије до 1918. и од 1945. године до данас. Историје од 1918—1945, од уједињења до епома Југославије, код њега нема нигде...

Можда није стигао да напише. Не знам и не бих да се бавим тиме.

Онда да се позабавимо господином Панићем? Мислите ли да је баш он право решење за Србију у овом моменту?

Да, у овом моменту је за Србију добро и корисно да победи господин Панић. Он сигурно доноси опцију мира, опцију капитализма, и сигурно ће се другачије понашати као председник Србије, када стекне подршку и залеђе које сада нема, него што се понаша сад кад практично виси и зависи само од милости и немилости Добрице Ћосића. Он је сада буквално у рукама Добрице Ћосића. Да га се Ћосић одрекне остало би само у рукама опозиције, која нема никакве моћи ни власти. Бар до избора.

Заборављате да је и сам Панић „признао“ да је левичар?

Видите, господин Панић је био дуго одсутан из земље и још увек не познаје довољно добро овдашњу ситуацију, па му се на Телевизији омакла неопрезна изјава да је он члан Демократске странке у Америци, и то њеног левог крила. Свакоме ко имало зна о чему се ради јасно је да је Демократска странка у Америци чиста антикомунистичка, капиталистичка варијанта. Он то није ни покушавао да објасни па многи то нису ни схватили. Многи су, чак, схватили да је он левичар, малтене — комуниста. То је, опет, добро дошло неким људима из наше Демократске странке, који воле да на јефтиним стварима скупљају поене, да одмах ову Демократску странку упореде са оном америчком, чиме је, малтене, требало Панићу да се наметне обавеза да буде њихов члан!

...Што Панићу не пада тешко! Утисак је да би Панић много више волео да је Демократска странка јака барем као ДЕПОС, да је политичка ситуација обрнута...

Не знам да ли би он то волео, али је чињеница да Демократска странка није јака као што је јак ДЕПОС и то је чињеница коју мора уважавати свако ко се бави политиком.

Каква је сада ситуација у ДЕПОС-у? Да ли су неспоразуми изглађени? На телевизији сте деловали импозантно, баш као уиграна екипа? Да ли је тако и у неким животнијим ситуацијама?

Мислим да је то већ постала уобичајена ситуација. То је добро. ДЕПОС је јединствен и снажан захваљујући умногоме и Српском покрету обнове. Морам да кажем да смо ми из СПО-а, посредством своје „инфраструктуре“, заиста уложили натчовечански напор да широм Србије објашњавамо шта је то ДЕПОС, јер се изван Београда о ДЕПОС-у релативно мало зна. И мислим да смо успели.

Мислите ли да је успела и ДЕПОС-ова пропаганда?

Јесте. Можда нам је требало још десетак дана да би цела Србија била „покривена“. За-

то понављам, да се мало мање састанчило овде у Београду и да се више ишло на терен, да су се заврнули рукави и ногавице, па у блато, као што сам и сам радио, можда би постојала шанса да као ДЕПОС освојимо и више од 50% гласова бирача.

СТАКЛЕНО ЗВОНО

Шта је Вас лично натерало да пређете толике километре, судећи према фотографијама — са стварно заврнутим рукавима и ногавицама? Који је Ваш мотив с обзиром да нисте ни на једној листи, нисте ни председнички кандидат?

Већ сам рекао да у ову борбу нисам кренуо да бих стрпао власт у своје руке, због неког свог, посланичког или не знам каквог другог места, него ради остварења Програма Српског покрета обнове, програма који је, убеђен сам, једини програм обнове и спаса Србије. Једини, аутентични, прави, утемељен у нашој традицији, у нашој стварности. То ме је терало. Жеља да комунисти оду. Жеља да спасемо Србију, да је усправимо из блата, ваљда је довољан мотив за све ово.

Такав мотив је постојао и 1990. Чак сте се кандидовали и за председника Републике. Међутим, тада нисте ишли са околико енергије и жеље. Као да нисте волели то да радите. Видимо, сада желите, путујете и не жалите се!

Пре две године Србија и наш народ нису били у оваквој опасности као што су сада. Те године ја сам боловао болест коју данас болује господин Добрица Ћосић. Све време сам говорио: "Знате, ја нисам политичар, ја сам писац!", стидео сам се што сам политичар и свуда сам тражио извињење и оправдање и заклањао се иза чињенице да сам писац. Од тада сам, међутим, стекао једно искуство — ја јесам политичар, ја уопште нисам писац. Од 1990. године нисам написао ништа, радим овај посао са великим убеђењем, потпуно сам му се предао и не стидим се бављења политиком. И — хоћу власт, не за себе него за СПО. Хоћу власт за ову Србију која једина може да спасе Србију. И то је то. Зато то радим са великим еланом и одушевљењем и надам се да ће резултати бити бољи него 1990.

Мислите да сте за ове две године учинили више као политичар него што бисте учинили као писац?

Сумњам да сам за ове две године био спреман да напишем ишта. Нисам човек који би, у ситуацији околиких смрти и несрећа око мене, могао да се изолује под неко стаклено звоно и пишем роман. Не верујем да бих то могао.

Да ли мислите да бисте неким романом можда урадили више него што сте постигли политичким радом?

Не, нипошто. Ризиковаћу да буде претерано нескромно, али мислим да сам на обраћању комунизма учинио више него ико у Србији. И на ослобађању Србије... Семе које сада ниче, сву ову побуну против једног поретка ствари, који је пропао свуда у свету, добрим делом сам и ја посејао. Моје, баш да кажем — проповеди, усталасале су значајан део младе Србије. Наступао сам као полити-

чар, који је истовремено и проповедник. То је чињеница и то је одговорност.

Али, Ваше проповеди се не прихватају исто у Србији и, на пример, у Босни. Ви сте у Босни и пре 15 година били прогањани, нисте смели да дођете у Гацко после „Нож“ и „Молитве“, прогањали су Вас и „пљували“ Срби, и то Срби који су били комунисти. Сада Вас прогањају и „пљују“ ти исти Срби, који више нису комунисти него националисти.

Па, добрим делом сам и сам за то крив. 1990. године нисам желео да оснујем Српски покрет обнове у Босни и Херцеговини. Рачунао сам да не треба разбијати српско гласачко тело и препоручивао свим присталицама СПО-а, који су тада били у апсолутној премони, да је за њих Српска демократска странка у БиХ — Српски покрет обнове. Направио сам неопростиву и, рекао бих, историјску грешку. Имао сам пред собом искуство генерала Драже Михаиловића, који је такође рачунао да треба ослободити Србију, да треба имати Србију, а да ће онда све српске земље, по неком закону, да буду у Србији. И, иако сам знао да је генерал Михаиловић начинио ту грешку, јер се није десило тако, него је периферија окупирала матицу и уништила је, ја сам 1990. починио ту исту грешку. А да нисам починио ту грешку, данас не би било ни Српске демократске странке, ни Караџића, ни Плавшићке, ни Кољевића, ничега тога данас не би било. Што је најважније — не би било ни рата у Босни и Херцеговини. Ни један метак тамо не би био испаљен. Победио би Српски покрет обнове.

Исту грешку сам починио и у Хрватској. И тамо је требало ићи са Српским покретом обнове, али сам рачунао да је тамо мудри Јован Рашковић. И, ту се нисам преварио. Покојни Рашковић био је против рата, али није био довољно снажан да се одупре Милошевићевим сателитима, који су га просто одуvalи и натерали га да превремено умре.

ЗА КОГА ДА СЕ БОРИМ

Данас Вас готово присиљавају да одете тамо да се борите за Србе у Херцеговини, јер сте отуд пореклом!

Нико се за Србе у Херцеговини и Србе у Босни не бори толико колико ми овде, у Србији. Борбом за једну јаку и демократску Србију, која ће имати пријатеље и савезнике у свету, која ће бити економски, духовно и у сваком другом погледу кадра да заштити тај народ, да постане стожер. Пијемонт једног новог окупљања и интеграције. То је тај пут. Понављам и понављаћу: Не брани се Србија у Книну, него се Книн брани у Србији, и у Београду.

Шта то, уосталом, значи — дођи у Херцеговину да се бориш за Србе! У коју то борбу да дођем! Са киме то да се борим! Ко да ме води у ту борбу! Зар камионије, зар шофери, зар ратни злочинци, зар људи који су осрамотили српско име...?

Није ваљда проблем само у вођству?

Ако те воде такви људи, не можеш ни иза себе имати људе, јер за таквим вођама неће поћи бољи до њих.

Проблем је и у томе да ли су та борба и тај рат уопште потребни!

Већ сам рекао да је тај рат био непотребан. Да је победио Српски покрет обнове рата не би било. У јануару ове године сам се уверио да је рат у Босни и Херцеговини био потпуно непотребан.

Био је непотребан, али га сада има. Ви чак и једном предизборном паролом кажете да „са нама нема санкција. Прекинућемо рат“. Како? Ако победи ДЕПОС или Панић, који је то редослед потеза којим би рат био прекинут?

Немојте ме три дана пред изборе провоцирати да говорим све што знам и што се због истине мора рећи. Али, једно је сигурно: само та нова миротворна политика Србије може да оконча рат. Обе руке помирења пружићемо Муслиманима, пружићемо Хрватима. У овом рату и једни и други смо и целати и жртве. Овај рат нису скривили народи, овај рат су скривила њихова вођства.

Али како? Како ће та нова гарнитура у Србији, ако победи, прекинути рат у Босни? Само прекид рата отклања санкције, враћа Србију у Европу и у свет, а Ви сте управо то обећали бирачима!

Ја не спадам у оне који сматрају да Србија треба да се дистанцира, изолује од збивања у Босни и Херцеговини, и да каже свету — знате, решите то ви с њима. Наша је одговорност, пре свега због судбине српског народа у БиХ, да тамо успоставимо мир. Тај мир се не може успоставити док ми са политичке позорнице у БиХ не склонимо оне који су изазвали тај рат и који су криви за тај рат. На српској страни морамо променити преговараче. Не могу Радован Караџић, Вучуровић, Кољевић, ратни хушкачи који су преселили породице у Београд, а толике стотине хиљада људи гурнули у несрећу, да заступају интересе српског народа. Ја знам да огроман део Срба није иза њих... људи су уморни од рата, од мржње и схватају у шта су гурнути. Многи су у БиХ под страхом од одмазде још од 45. године. Тамо се врши невиђен и незапамћен терор и Срба над самим Србима. Разни шегрти су поново на политичкој сцени. Јасно је, дакле, да та гарнитура у БиХ мора бити смењена одавде, из Београда, јер се једино тако може преузети одговорност за мир. Чим дође нова гарнитура, која ће представљати Србе у Босни и Херцеговини, убеђен сам да ће под притиском света и самих Муслимана доћи и нова преговарачка гарнитура и на муслиманској и на хрватској страни, људи који нису учествовали у креирању рата. Онда је до споразума о миру само мали корак.

Како то мислите да смените њихову гарнитуру?

То је, мислим, веома лако. Треба само одлучно и искрено ускратити помоћ тој гарнизону одавде из Београда. Ти људи неће моћи да се шепуре ни по екранима Београдске телевизије, ни по међународним прес-центрима, неће моћи да долазе у хотел „Интерконтинентал“ да се коцкају, телохранитељи неће моћи да прате њихове породице. Једном речју, неће моћи уживати подршку те нове Србије. Подршку ће добити други, људи разума и мира, који не руше градове, који су за помирење, који схватају да се са Муслиманима и Хрватима морамо помирити, да нам друге нема, да морамо живети заједно и јед-

ни поред других. Ти људи ће добити шансу и ствар ће се веома брзо променити.

Слично говоре Милошевић, Панић и Ћосић, међутим, Сарајево се бомбардује сваки дан, руше се градови, тамо се гине...

Панић нема моћи. Ћосић нема моћи. Све је у рукама Милошевића. А Милошевић једно говори, друго ради. Ми ћемо оно што кажемо и да урадимо. Ради заштите српског народа биће неопходно да се склоне они који га данас представљају, јер нико толико не унесређује српски народ колико ови који га тобоже спасавају.

Можемо ли да закључимо да, уколико победи ДЕПОС, неће бити ни контаката ни подршке српским босанским лидерима?

Па, наравно! Пре икаквог рата у Босни, тај исти Радован Караџић је 9. марта 1991. године запретио да ће се милион Срба прећи Дрину да „среди“ Београд. Он чак даје и изјаву да ће Милошевићу, уколико сада падне, притећи у помоћ! Он, разни Горани Хацићи... и то окупацијом Србије. Вероватно оружјем, топовима, тенковима, авионима, које им је оставила Србија, односно Југословенска народна армија.

Да ли они имају иза себе тих милион људи?

Ма, таман посла! Неко вече ми је Матија Бећковић рекао дивну ствар: Несрећни ти људи из Босне, доводе их овде на телевизију као статисте у неком крвавом позоришту, за рачун СПС-а, с тим што не могу да виде себе, јер у њиховим селима нема струје, јер нема ни села, јер је све поплањено. Никад нико није толико упропастио српски народ као Радован Караџић, као Горан Хацић, као разне Плавчићке. Сви ће се они једног дана наћи на суду. Српског народа, пре свега.

Није ли то мало преоштро?

Није преоштро. Даћу да се пресними касета мог разговора са Караџићем 11. јануара ове године у Сарајеву, где сам га упозорио шта ће све бити, опомену да не срља. Чућете шта сам говорио ја, а шта је он одговорио. Изговарао је небулозне речи: Делићемо са Муслиманима и иглу у пласту сена! Хоћу да се врати турско доба — да буде Турска чаршија и Српска чаршија! Неће ту бити неког великог рата... Шта нам могу? Имамо оружје, ми смо наоружани до зуба... Мало ће се препуцавати сеоске муслиманске и српске страже, а поделићемо Босну...

То тако не може. Ја имам на уму други пут и до тог пута ћу доћи. Убеђен сам да ће мирним путем Западна Херцеговина припасти Хрватској, да ће Српска крајина прићи Босни, да ће та нова Босна и Херцеговина постати једна хармонична држава Срба и Муслимана, која ће ући у један тесан државни савез са Србијом, Црном Гором и Вардарско Македонијом.

ДА САМ СЕ РАНИЈЕ РОДИО

Да ли се осећате помало одговорним за све ово што се догађа у Босни, због национализма који је, повампирен, направио рат, избеглице, смрт? У Босни, а нарочито у Херцеговини, Вас оптужују да су књиге које сте написали пробудиле тај национализам и допринеле свему овоме!

Нема ничег горег од таквог питања. Те

моје књиге биле су књиге осуде злочина и писане са циљем да се злочин више никада не понови. Те књиге су антиратне, миротворачке, књиге помирења, љубави... Главни јунак у саги о геноциду, у сва четири романа, бивши је хоџа Халил Барбарих, сиктер-ефендија. Он, дакле, носи оно помирителско, он је тај који на једној нози носи ципелу Халила, Сафет-бега Брбариха, а на другој носи ципелу свог првославног брата.

Можда су те књиге написане прекасно. Да је истина казана 45. године, ми бисмо тада доживели прочишћење и катарзу. Да се није истина сабијала под земљу 40 година, све би било drukчије. Можда сам се касно родио. Али, и да сам се раније родио, времена су била таква да те књиге не би могле да угледају светлост дана.

У сваком случају, оптуживати мене да сам својим књигама подстакао ово што се десило у Босни исто је што и оптуживати, рецимо, писце, филмске уметнике, сликаре, који су говорили о геноциду над Јеврејима у Другом светском рату — који су проговорили о фашистичким конц-логорима — да су, заправо, тиме инвестирали у неки будући погром Јевреја, у неке будуће конц-логоре. Не, не. Овде је проблем у томе што је на власт у Србији дошла, односно на власти се задржала једна стаљинистичка гарнитура, која је своје једноумље, свој антинационализам и интернационализам преко ноћи-променила у НАЦИОНАЛИЗАМ. И, са истом глупошћу, са истим жаром са којим су забрањивали моје књиге, бацали су се на рекламирање тзв. српског националног интереса. Кад се у њиховим рукама нашао српски државни барјак, српски верски барјак и демократски барјак, морали смо завршити овако како смо завршили.

Кажете да Ви и Ваше књиге нисте криви. Да ли је крив цео српски народ за ово за шта се оптужује, да ли је крив толико да се санкције уведу у погоде све нас? Да Србе у Француској, Немачкој, Аустрији... гледају као на кужне људе, да не желе са њима више ни да сарађују нити да имају било каква посла. Да ли је цео српски народ крив за оваку ситуацију?

Да ли је српски народ колективни кривац у очима света, знаће се 22. децембра. Ми смо до сада увек имали одступницу да српски народ у огромној већини не стоји иза свега овога, да то није његова воља и жеља, ни његова стратегија, већ стратегија Милошевића и групе људи око њега.

Деси ли се несрећа да 21. децембра Милошевић победи, да Социјалистичка партија Србије победи, ми ћемо у очима света бити колективан кривац. Без обзира на чињеницу што је принцип колективне кривице и колективне одмазде укинут.

Иначе, санкције су умногоме помогле Милошевићу. Привреда би и без санкција доживела колапс, можда и пре. Њему сада санкције служе као изговор како би све то било drukчије и боље да није било тога антисрпског света, антисрпске планете.

С друге стране, санкције су му добро дошле да се обогати, он и његови чауши, доглавници. У Србији влада закон мафије, привреда мафије, ово је земља Ал Капонеа... Погледајте само пошто се продаје нафта, како се набавља нафта, бензин, како се уопште све робе набављају...

Како у таквој ситуацији очекивати да ће све решити избори? Помало је наивно. Јер ако је све то тако — мафија на сцени, људи на власти тако силни — они сигурно неће дозволити да једним гласачким листићем изгубе власт!

Сигурно је потпуно да ће бити крађе на изборима и да резултати избора неће бити реална слика политичке сцене у Србији и расположења народа.

Ја се с тим слажем, али како сам на почетку рекао да ће ДЕПОС добити око 40%, тиме сам казао да ова власт неће имати апсолутну већину, неће вероватно имати уопште већину у Парламенту, тако да ће њезин маневарски простор бити апсолутно сужен и за неколико месеци ми ћемо имати нове изборе. То ће бити дефинитивни одлазак комуниста.

То је најгора варијанта.

А најбоља варијанта је да они већ сада изгубе парламентарне изборе и онда неће бити никаквога значаја хоће ли Милошевић победити на председничким изборима или неће.

Како неће имати значаја, када он може да распусти Скупштину?

Он тада неће моћи да распусти ту Скупштину, то би му било последње распуштање. Он ће тада морати да распусти себе.

Значи ли то да ипак треба да се надамо да ће избори бити какви треба и да ће победити демократске снаге?

Кад би изгубили, онда је то катаклизма, и те изборе нико у свету неће признати. Јер, ипак, свет зна расположење у Србији. Свет је ипак видео другу Србију, Србију која се дигла, која је пред изборе проговорила, ослободила се страха, показала право лице и — нема шансе да ће им ико признати да та Србија не постоји! Да одједном победи нека Србија коју нико не види!

На свим њиховим промоцијама скупљају се неке бабе, неки дедови, по 100, по 200, крију се по неким буџацама... Она Србија која се види, она је на трговима, она је на промоцијама ДЕПОС-а...

И сад, како ће они ту НЕВИДЉИВУ Србију, које нема, из неких буџака, представити као неку већинску Србију, то је њихов проблем. То им нико признати неће. То им МИ први признати нећемо, то им свет признати неће — они су то већ изгубили.

Да, али и 1990. године је било исто тако, па је свет признао регуларност тих избора.

Е, 1990. године свет није знао с ким има посла, а ове године зна. Свет ће признати само победу опозиције! Све друго ће прогласити нерегуларним и затегнуће до максимума и санкције и притиске да овај режим оде.

Имате ли на крају поруку нашим читаоцима, с обзиром да ће овај број „Српске речи“ изаћи три дана пред изборе? Шта да раде они који воле и читају „Српску реч“?

Нека знају и нека верују да ће 21. децембра у Србији уместо зиме — осванути пролеће.

Шта они да раде да би то тако било?

Зна се шта: да гласају за ДЕПОС и само за ДЕПОС! СВИ, СВИ, СВИ! Свака друга варијанта је лева варијанта и она не спасава Србију. Само ДЕПОС Србију спасава. Дакле — СРБИЈИ СПАС — ЗА ДЕПОС ГЛАС! СВИ, СВИ, СВИ!

ИЗБОРИ

92'

Поштовани читаоци, у претходном броју „Српске речи“ представили смо вам ДЕПОС-ове изборне листе за савезне изборе у свих девет изборних јединица. Овај пут представљамо вам ДЕПОС-ове листе за РЕПУБЛИЧКЕ ИЗБОРЕ.

ДЕПОС-у глас — Србији за спас

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА
БЕОГРАД

1

**1. ВОЈИСЛАВ
КОШТУНИЦА**

ДСС, Београд, др, научни радник

**2. БОРИСЛАВ
МИХАЈЛОВИЋ — МИХИЗ**

ДЕПОС, Београд, књижевник

3. ЉУБОМИР СИМОВИЋ

ДЕПОС, Београд, академик, књижевник

4. МЛАДЕН МАРКОВ

СПО, Београд, књижевник

5. МИРКО ПЕТРОВИЋ

ДСС, Београд, дипл. правник

6. БОГОЉУБ ПЕЈЧИЋ

СПО, Београд, новинар

7. ДУШАН МИХАЈЛОВИЋ

НД, Београд, привредник

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА

Рођен у Београду, 1944. године. Доктор правних наука. Напустио Правни факултет у Београду због неслагања са решењима Устава из 1974. године. Био је члан Одбора за одбрану слободе мисли и изражавања (Ћосићев Одбор). Запослен у Институту за филозофију и друштвену теорију у Београду. Заједно са Костом Чавошким аутор је чувене књиге „Страначки плурализам и монизам у Југославији“, којом је направљена прекретница у модерном схватању демократије.

Председник је Демократске странке Србије и један од највиђенијих људи српске опозиције уопште.

8. ДРАШКО ПЕТРОВИЋ

ДСС, Београд, дипл. правник

9. БРАНКО ПОПОВИЋ

ДЕПОС, Београд, академик, унив. професор

**10. МИРОСЛАВ
МИЛУТИНОВИЋ**

СПО, Београд, радник

11. ДРАГАН РАДУЛОВИЋ

ДСС, Београд, мр. унив. асистент

12. ВОЈИСЛАВ ВУКЧЕВИЋ

СПО, Београд, др, унив. професор

13. НЕБОЈША ЈАНКОВИЋ

СПО, Београд, новинар

**14. НЕБОЈША
АТАНАЦКОВИЋ**

СПО, Београд, привредник

15. ИВАН КОВАЧЕВИЋ

СПО, Београд, др, проф. универзитета

16. ДРАГАН ЈОЧИЋ

ДСС, Београд, др, дипл. правник

17. ЗОРАН МИЛУТИНОВИЋ

СПО, Београд, др. мед. наука

18. ЂОРЂЕ МАМУЛА

ДСС, Београд, адвокат

19. **БРАНИСАВ ЋИРИЋ**
СПО, Београд, привредник
20. **ПРЕДРАГ ЧОКИЋ**
СПО, Београд, привредник
21. **ОБРЕН ПОПОВИЋ**
ДСС, Београд, др. унив. професор
22. **АЛЕКСАНДАР БАЉАК**
СПО, Београд, књижевник
23. **ЈЕЛЕНА ДАНИЛОВИЋ**
НРС, Београд, др. унив. професор
24. **НАДА КОСТИЋ**
ДСС, Београд, лекар
25. **УГЉЕША КРСТИЋ**
СПО, Београд, издавач
26. **РАДИВОЈЕ ЛАЗАРЕВИЋ**
НД, Ваљево, дипл. политиколог
27. **СЛОБОДАН СТАНИШИЋ**
СПО, Београд, издавач
28. **МЛАДЕН СРБИНОВИЋ**
ДСС, Београд, академски, сликар
29. **ЧЕДОМИР ЕДРЕНИЋ**
СПО, Београд, галериста
30. **ЛУКА КНЕЖИЋ**
ДСС, Београд, др. унив. професор
31. **НИКОЛА МИРКОВ**
ДЕПОС, Београд, новинар
32. **ЉИЉАНА МАРЈАНОВИЋ**
ДСС, Београд, асистент
33. **БРАНКО СТАМЕНКОВИЋ**
СПО, Београд, студент
34. **ВЛАДИМИР ИЛИЋ**
ДЕПОС, Београд, проф. универзитета
35. **ЈОВАН СТРИЖАК**
СПО, Београд, адвокат
36. **БРЕДА КАЛЕФ — СИМОЛОВИЋ**
ДСС, Београд, првак Београдске опере
37. **БРАНИМИР ДУРКОВИЋ**
СПО, Београд, адвокат

38. **АЛЕКСАНДАР ПОПОВИЋ**
ДСС, Београд, студент

39. **БРАНКО ЧЕДИЋ**
СПО, Београд, привредник

40. **МИЛАН ПАЈЕВИЋ**
ДСС, Београд, др. научни радник

41. **ВЛАДАН ЈАНИЋИЈЕВИЋ**
СПО, Београд, др. спец.

42. **ЉИЉАНА ОБРАДОВИЋ**
ДСС, Београд, новинар

43. **МИРОСЛАВ МИЛЕТИЋ**
СПО, Београд, лекар

44. **АЛЕКСАНДАР НЕДИЋ**
НРС, Београд, студент

45. **АЛЕКСАНДРА ЈАНКОВИЋ**
СПО, Београд, психолог

46. **ДУШАН ПРЕЛЕВИЋ**
ДЕПОС, Београд, књижевник

СРБИЈА У ПОКРЕТУ

ДЕПОС

МИЛАН МИКОВИЋ

Рођен у Кикинди, 1932. године. До априла 1941. живео са родитељима у Славонији, а тада избегао у Србију. Од 1941. непрекидно живи у Панчеву где је стекао основно и средње образовање, а Правни факултет завршава у Београду, 1955. Од 1963. професионално се бави адвокатуром. Председник је и члан многих адвокатских организација. На изборима 1990, као члан СПО, изабран за народног посланика. У Скупштини Србије члан је Уставног одбора, Законодавног одбора и Одбране за правосуђе.

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

2

ЗРЕЊАНИН

1. **МИЛАН МИКОВИЋ**
СПО, Панчево, адвокат

2. **МИХАЈЛО КОВАЧ**
ДСС, Београд, новинар

3. **ЗОРИЦА ДЕНДА**
СПО, Зрењанин, дипл. правник
4. **ДУШАН ВУКАЈЛОВИЋ**
ДСС, Панчево, књижевник
5. **МИЛОРАД ЛОНЧАРЕВИЋ**
СПО, Бечеј, инж. агрономије
6. **КОСТА НИКОЛИЋ**
ДСС, Зрењанин, адвокат
7. **СЛОБОДАН ПРОДАНОВИЋ**
СПО, Панчево, привредник
8. **МИЛЕ БОБИЋ**
ДСС, Пландиште, привредник
9. **ДУШАН МУДРИНСКИ**
СПО, Србобран, професор
10. **МИОДРАГ ПЕРКУЧИН**
ДСС, Н. Књажевац, адвокат
11. **СТЕВИЦА РАДАНОВ**
СПО, Н. Бечеј, привредник
12. **БОРИСЛАВ ГАЋАНСКИ**
ДСС, Зрењанин, професор
13. **ЗАРИЈА КОРНЕЛ**
СПО, Панчево, адвокат
14. **ДУШАН БУДИШИН**
ДСС, Кикинда, адвокат
15. **ВЛАТКО ПЕТРИЋ**
СПО, Вршац, др спец.
16. **РАДОМИР МИЉОЈКОВИЋ**
СПО, Жабаљ, новинар
17. **АЛЕКСАНДАР ВЛАШКАЛИН**
ДЕПОС, Београд, научни радник
18. **БОРЉЕ ГАРАБАНДИЋ**
НРС, Жабаљ, адвокат
19. **ДРАГОМИР ВЛАИСАВЉЕВИЋ**
ДСС, Кикинда, привредник
20. **ЗОРАН КОШЋАН**
СПО, Ковин, адвокат
21. **ДРАГИЉА НИКОЛИЋ**
ДСС, Вршац, др спец.
22. **МИКА ВЛАОВИЋ**
СПО, Тител, сељак
23. **МИЛИВОЈЕ КАПОР**
СПО, Кикинда, др спец.

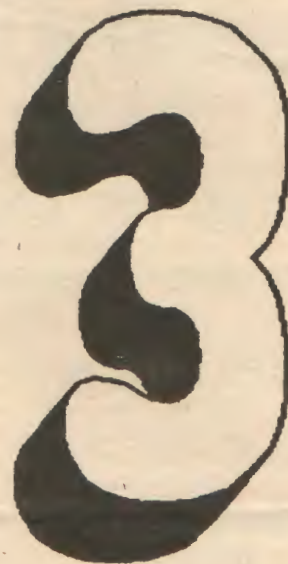
24. **БОРИСЛАВА КРУШКА**
ДСС, Панчево, професор
25. **СЛАВОЉУБ МИЛАДИНОВИЋ**
СПО, Ковачица, дипл. економиста
26. **МАРКО ИВАНИШЕВИЋ**
СПО, Сечањ, привредник
27. **ДУШАН ДРАШКОВИЋ**
ДСС, Зрењанин, др спец.
28. **ЗЛАТОМИР МРКШИЋ**
СПО, Српски Итебеј, сељак.

ИВАН АНТИЋ

Рођен 1923. године у Београду. Отац Србин, грађевински инжењер, мајка Италијанка, доктор хемије. Завршио француско-српску основну школу, Трећу мушку реалну гимназију и Архитектонски факултет у Београду. Запослио сам се као пројектант у ГП „Рад“ 1953. године. Примљен за асистента на Архитектонском факултету 1957, а за редовног професора 1973. године. Дописни члан Српске академије наука и уметности од 1976, а редовни од 1983. године. Међу значајнијим радовима налазе се пројекти зграде РТС у Таковској 10, Музеј савремене уметности у Београду, покривени базен МИС на Пољуду у Сплиту, Спортски центар „25. мај“ и хала „Пинки“ у Београду, Спомен-музеј у Шумарицама.

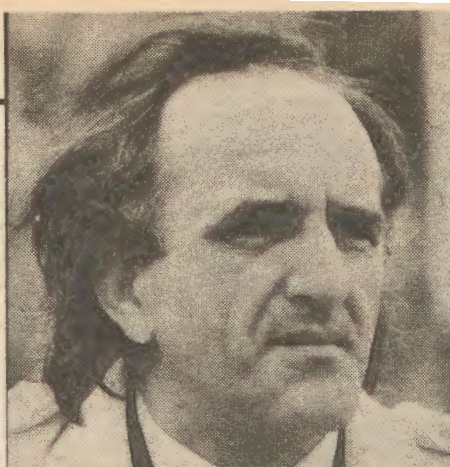
ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

КРАГУЈЕВАЦ

1. **ИВАН АНТИЋ**
ДЕПОС, Београд, др, академик, унив. професор
2. **ИЛИЈА РАДУЛОВИЋ**
СПО, Шабац, адвокат
3. **ЂОКО ТРИПКОВИЋ**
ДСС, Београд, др, научник
4. **ДУШАН ГОЛУБОВИЋ**
СПО, Крагујевац, дипл. инжењер
5. **ДРАГОЉУБ ПОПОВИЋ**
ДЕПОС, Београд, др, унив. професор
6. **СЕНИША ТОМИЋ**
СПО, Јагодина, привредник
7. **НЕБОЈША ЛЕКОВИЋ**
НД, Крагујевац, дипл. правник
8. **МИОДРАГ ЈАЋИМОВИЋ**
ДСС, Чачак, професор
9. **ЉУБИША ПОПОВИЋ**
СПО, Београд, др. спец.
10. **МИРКО ДУМАНОВИЋ**
СПО, Крушевац, технолог
11. **ЗОРАН ЈОВИЧИЋ**
ДСС, Горњи Милановац, ветеринар
12. **НИКОЛА ЈОВАНОВИЋ**
СПО, Трстеник, др спец.
13. **ВЕРОЉУБ ВУКЕЛИЋ**
ДСС, Крушевац, адвокат

14. **МИЛЕНКО МИЛОВИЋ**
СПО, Чачак, сељак
15. **МИЛОРАД ЧЕКОВИЋ**
НРС, Чачак, стоматолог
16. **ЗОРАН РАДОВАНОВИЋ**
ДСС, Крагујевац, новинар
17. **АЛЕКСАНДАР ПАЈОВИЋ**
СПО, Лучани, лекар
18. **МИЛАН МАРИЧИЋ**
ДЕПОС, Трстеник, лекар
19. **АЛЕКСАНДАР ПРАВДИЋ**
ДСС, Горњи Милановац, дипл. економиста
20. **МИЛОРАД МИЛЕТИЋ**
СПО, Горњи Милановац, инж. шумарства
21. **МИЛЕН КОМАТОВИЋ**
СПО, Крагујевац, професор
22. **СЛОБОДАН ЂОРЂЕВИЋ**
СПО, Аранђеловац, дипл. инжењер
23. **СОЊА МИРИЋ**
ДСС, Трстеник, архитекта
24. **ЈОВАН ГЛИШИЋ**
НД, Краљево, професор
25. **ЉУБИША МИЛОЈЕВИЋ**
ДСС, Крушевац, привредник
26. **ВЕЛИМИР ИЛИЋ**
СПО, Чачак, привредник
27. **СРЕТЕН ОБРАДОВИЋ**
СПО, Брус, инж. агрономије
28. **МИЛОШ ТОДОРОВИЋ**
СПО, Баточина, ветеринар.
29. **ПРЕДРАГ ПАЈКИЋ**
ДСС, Крагујевац, историчар уметности.

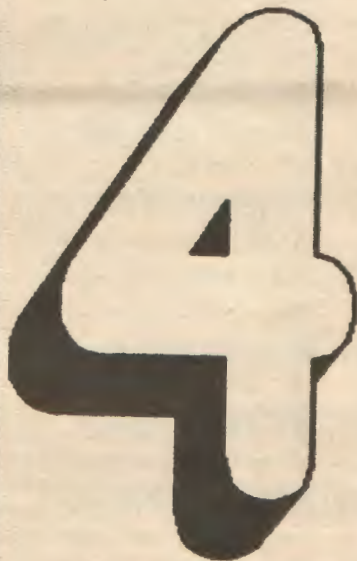

ЗОРАН ХОРВАН

Рођен у Краљеву, 1948. године. Преласком у Београд, 1959. завршио своје комплетно школовање. Као дипломирани економиста, запошљава се у ПТТ-у. У тој фирми ради и данас, на месту управника поште у Рушњу крај Београда. Од 1989. као члан Српског покрета обнове, активно се бави политиком. Године 1990. изабран је за народног посланика у Скупштини Србије.

Живи у Београду, са супругом Милицом, сином Сашом и кћерком Мајом.

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

ЛЕСКОВАЦ

1. **ЗОРАН ХОРВАН**
СПО, Београд, економиста
2. **ЉУБИША ВУЧИЋ**
ДСС, Гњилане, др спец.
3. **ДРАГАН НИКОЛИЋ**
СПО, Врање, адвокат
4. **МИОДРАГ ЗДРАВКОВИЋ**
ДСС, Врање, лекар

5. **БОЈАНА РИСТИЋ**
СПО, Лесковац, дипл. инжењер
6. **МИРЈАНА РАНГЕЛОВ**
ДСС, Лесковац, архитекта
7. **ДРАГАН ДРАШКИЋ**
НД, Лесковац, економиста
8. **СЛОБОДАН ТОМОВИЋ**
СПО, Лесковац, лекар
9. **БОГДАН АЛЕКСИЋ**
СПО, Куршумлија, привредник
10. **ДРАГАН АНДОНОВ**
ДСС, Босилеград, др спец.
11. **НИКОЛА ПОПОВИЋ**
СПО, Власотинце, дипл. правник
12. **ВЕСНА СТОЈАНОВИЋ**
ДСС, Сурдулица, адвокат
13. **МАРКО ЛАЗАРЕВИЋ**
СПО, К. Митровица, мр. унив. професор
14. **РАДИША КОСТИЋ**
ДСС, Зубин Поток, дипл. инжењер
15. **ЉИЉАНА ПОПОВИЋ**
СПО, Прокупље, дипл. правник
16. **ТРАЈКО СТОШИЋ**
СПО, Бујановац, фармацеут
17. **МИЛОРАД ТОДОРОВИЋ**
ДСС, Гњилане, лекар
18. **ДРАГОЉУБ АВРАМОВИЋ**
СПО, Блаце, проф. књижевности
19. **БОЈИСЛАВ ИЛИЋ**
ДСС, Прокупље, дипл. инжењер
20. **НИКОЛА ИЛИЋ**
ДСС, Лесковац, маш. инжењер
21. **БЛАГОЈЕ САВИЋ**
СПО, Гњилане, књижевник
22. **МИХАЈЛО ВУЈИНОВИЋ**
НД, Лесковац, дипл. економиста
23. **ДРАГАН БАРЈАКТАРЕВИЋ**
СПО, Прокупље, професор
24. **НОВИЦА РАНЂЕЛОВИЋ**
НРС, Бабушница, привредник

ИЗБОРИ
92'

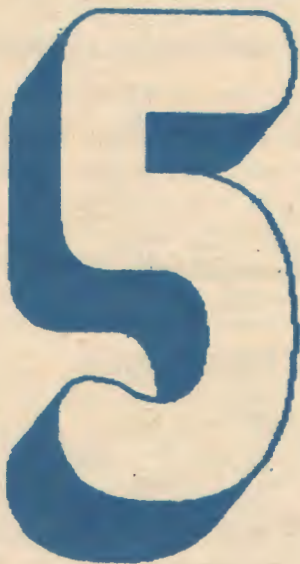

АЛЕКСАНДАР ТАСКОВИЋ

Рођен у Нишу, 1935. Основну школу и гимназију завршио у Нишу, а 1956. долази у Београд и уписује Медицински факултет. Ту завршава и специјализацију неуропсихијатрије. За научна достигнућа у области медицине добио је звање примаријуса. Запослен је у Клиничко-болничком центру „Др Драгиша Мишовић“ као начелник психијатријске службе. На децембарским изборима 1990, изабран је од грађана општине Чукарица за народног посланика у Скупштини Србије.

Живи у Београду. Отац је двоје одрасле деце, кћерке електроинжењера и сина економисте. Емотивно везан за родни Ниш, желео би да допринесе решавању решавању многих проблема везаних за овај град.

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

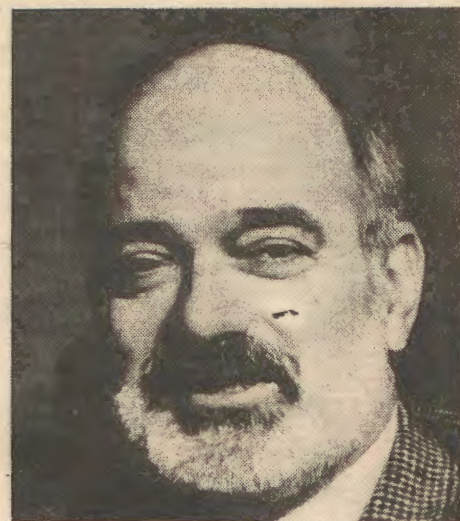

НИШ

1. АЛЕКСАНДАР
ТАСКОВИЋ
СПО, Београд,
неуропсихијатар

2. ДУШАН МАРЈАНОВИЋ
ДСС, Зајечар, адвокат
3. ДУШАН ТОДОРОВИЋ
СПО, Ниш, мр, социолог
4. ТИХОМИР МИЛОШЕВИЋ
ДСС, Београд, научник
5. ЖИВОТА
МИЛОСАВЉЕВИЋ
СПО, Ниш, мр, фармацеут
6. ДРАГОСЛАВ НЕШИЋ
ДСС, Пирот, лекар
7. ГОРАН МИТИЋ
НД, Ниш, дипл. економиста
8. ДРАГОЉУБ НИКОЛИЋ
СПО, Зајечар, др спец.
9. МАШАН ЈОВАНОВИЋ
СПО, Сврљиг, дипл. правник
10. БРАТИСЛАВ ДАНКОВИЋ
ДСС, Пирот, др, унив. професор
11. МАРИНА ШИНКО
СПО, Бор, клинички психолог
12. СЛАВОЉУБ МИШИЋ
ДСС, Зајечар, научник
13. ЉУБИША МАРКОВИЋ
СПО, Алексинац,
агроекономиста

14. БИЉАНА МИЛОВАНОВИЋ
ДСС, Зајечар, дипл. економиста
15. РАДОМИР ПРВУЛОВИЋ
СПО, Неготин, дипл. инжењер
16. ЗОРАН РАТКОВИЋ
ДЕПОС, Београд, режисер
17. ИВАН РАМОВИЋ
НРС, Неготин, адвокат
18. КОСТА ЂОРЂЕВИЋ
НД, Бор, дипл. инжењер
19. МИЛАН МИРЧЕТИЋ
СПО, Кладово, др спец.
20. РАДАН ИЛИЋ
СПО, Ниш, дипл. правник
21. ЗОРАН ВИДОЈКОВИЋ
ДСС, Књажевац, дипл. правник
22. ЗОРАН САВИЋ
СПО, Пирот, професор
23. БОРО РУДАН
ДСС, Кладово, привредник
24. БРАНИСЛАВ
ЖДРАЉЕВИЋ
СПО, Ниш, привредник

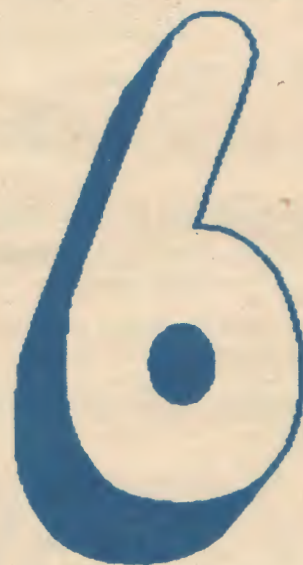

ВЛАДЕТА ЈАНКОВИЋ

Рођен 1940. у Београду, где је данас професор Филолошког факултета. Објавио више књига из области упоредне књижевности. Аутор је културно-историјских телевизијских серија „Митови и легенде“. Више година активан у борби за слободу мишљења и речи. Један од оснивача и подпредседник Демократске странке Србије.

Ожењен, отац двоје деце.

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

НОВИ САД

1. ВЛАДЕТА ЈАНКОВИЋ
ДСС, Београд, др. унив.
професор

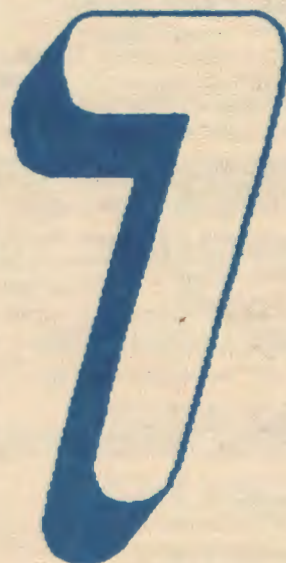
2. **МИРОСЛАВ ГАШИЋ**
ДЕПОС, Београд, академик,
унив. професор
3. **ВЛАТКО ВУКОВИЋ**
СПО, Нови Сад, др. унив.
професор
4. **МИЛАН ЈОВАНОВИЋ**
ДЕПОС, Београд, др. унив.
професор
5. **РАДОВАН ЛАЛИН**
СПО, Нови Сад, адвокат
6. **ГОРДАНА ВУКОВИЋ**
ДСС, Нови Сад, унив.
професор
7. **ВЛАТКО СЕКУЛОВИЋ**
ДЕПОС, Београд, студент
8. **МИЛОРАД
ЈОВАНОВИЋ**
ДСС, Београд, новинар
9. **ИВО ЂУКАНОВИЋ**
СПО, Нови Сад, професор
10. **БОГДАН БРУКНЕР**
ДЕПОС, Нови Сад, др. унив.
професор
11. **МИЋА ПОПОВИЋ**
ДЕПОС, Београд, академик,
сликар
12. **МЕЛИТА НАСТАСИЋ**
СПО, Нови Сад, дипл.
правник
13. **ДРАГОЉУБ
МАРКОВИЋ**
СПО, Нови Сад, адвокат
14. **МИХАИЛО
МИЛИНКОВИЋ**
ДСС, Београд, унив. асистент
15. **БОРИСЛАВ
МИЛОШЕВИЋ**
СПО, Бачка Паланка,
професор
16. **МИРОСЛАВ
НЕГРОЈЕВИЋ**
СПО, Нови Сад, др. спец.
17. **ГОРАН БУЛАЈИЋ**
ДСС, Сомбор, дипл. правник
18. **ДАРКО ПОПОВИЋ**
СПО, Врбас, ветеринар
19. **БОРИСАВ МЕНДЕБАБА**
ДСС, Нови Сад, дипл.
инжењер
20. **БРАНКО КОВАЧЕВИЋ**
СПО, Кула, др. спец.

21. **МИЛОРАД
СТАНИСАВЉЕВИЋ**
ДСС, Пећинци, привредник
22. **НЕБОЈША ЧОНКИЋ**
СПО, Нови Сад, професор
23. **ДРАГОЉУБ ШЕШИЋ**
СПО, Каћ, дипл. инжењер
24. **МИЛЕНКО ПЕЈЧИЋ**
ДСС, Нови Сад, дипл.
правник
25. **БРАНКО СВИЛАР**
СПО, Сомбор, књижевник
26. **ДУШКО
КАЛУЂЕРОВИЋ**
СПО, Нови Сад, студент
27. **МИЛОРАД ПОПОВИЋ**
ДСС, Београд, адвокат
28. **БОЖИДАР ТРАПАРИЋ**
СПО, Бачка Топола, инж.
грађевине

НИНОСЛАВ РАЈЕВИЋ

Рођен 1943. у Пећи. Завршио Правни факултет у Приштини. Активно се бави адвокатуром од 1977. године. Председник је Окружног одбора СПО за Метохију, данас први на листи Депосових кандидата за изборе 1992. Живи и ради у Приштини.

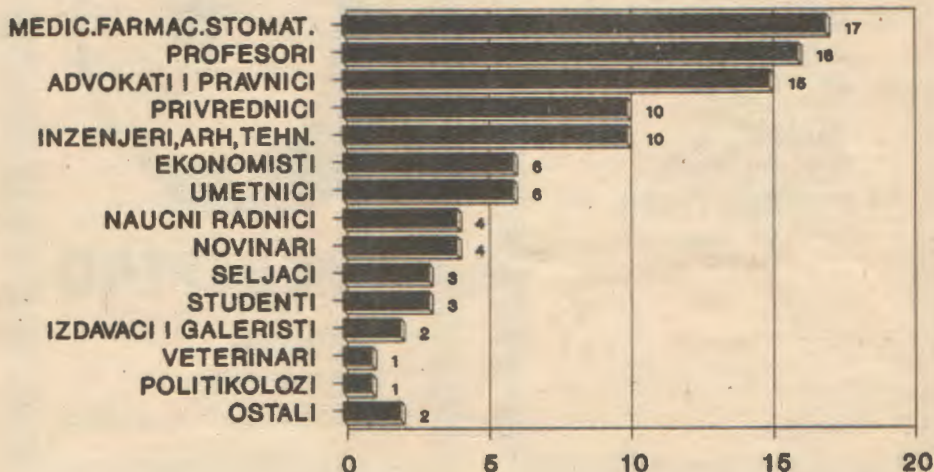
ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

ПРИШТИНА

1. **НИНОСЛАВ РАЈЕВИЋ**
СПО, Пећ, адвокат
2. **ЖИВКО ЦУЦКИЋ**
ДСС/СНС Приштина мр,
дипл. инжењер
3. **СТАНА ЦЕКИЋ**
СПО, Приштина, проф.
математике
4. **ДРАГАН ЈОВИЋ**
ДСС, Гњилане, професор
5. **ГОРДАНА ШУБАРИЋ**
СПО, Приштина, лекар

PROFESIONALNA ZASTUPLJENOST KANDIDATA NA REPUBLICKIM IZBORIMA U %

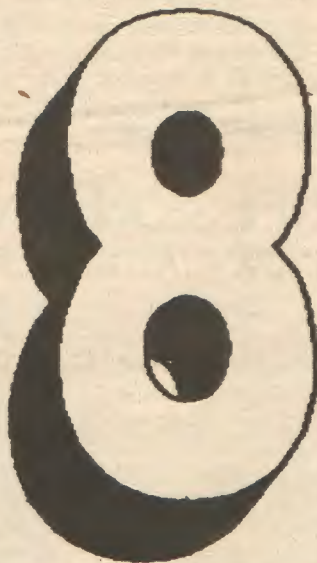
6. **МИЛОВАН СИМИЋ**
СПО, Косово Поље, професор
7. **МЛАДЕН МАРКОВИЋ**
СПО, Липљан, инжењер
8. **РАДОМИР ЖИВКОВИЋ**
ДЕПОС, Пећ, дипл. правник
9. **МИЛАН САВИЋ**
СПО, Призрен, дипл. економиста
10. **МИЛАН ПЕРКОВИЋ**
СПО, Ђаковица, новинар
11. **ЗОРАН КРСТИЋ**
СПО, Грачаница, инжењер
12. **ЖАРКО ЂУКИЋ**
СПО, Пећ, архитекта
13. **БОГОЉУБ МИХАЈЛОВИЋ**
СПО, Мушутуште, хемијски техничар
14. **СТАНКО ПРИЦА**
СПО, Приштина, мр, историчар
15. **ЂУРЂЕ АНДРЕЈЕВИЋ**
СПО, Ораховац, инжењер
16. **ВУКО ИВАНОВИЋ**
СПО, Витомирица, дипл. економиста
17. **ЗВОНКО КОЛАШИНАЦ**
СПО, Гораждевац, селјак
18. **МИЛИВОЈЕ ВУЈОВИЋ**
ДЕПОС, Пећ, лекар
19. **МИЛАН ЦАТИЋ**
СПО, Пећ, архитекта
20. **ДРАГАН ЛАЗИЋ**
НРС, Приштина, угоститељ
21. **РАНКО ШЕМИЋ**
НД, Призрен, студент
22. **МИОДРАГ БУЛАТОВИЋ**
ДЕПОС, Пећ, лекар
23. **ВЛАДИМИР СТАНИШИЋ**
СПО, Пећ, студент
24. **РАДОВАН ГАШИЋ**
СПО, Пећ, радник

РАДОСЛАВ СТОЈАНОВИЋ

Рођен 1930. у Београду. Професор је Међународног правног и редовни професор Правног факултета у Београду. Један од највећих стручњака за област међународног права, предавач на многим светским универзитетима, од Сиднеја, Вашингтона, до Париза. Аутор је више уџбеника из своје области, од којих су најпознатији „Међународни односи“ и „Сила и моћ у међународним односима“. Живи у Београду. Ожењен, отац једне кћерке.

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

СМЕДЕРЕВО

1. **РАДОСЛАВ СТОЈАНОВИЋ**
ДСС, Београд, др. унив. професор

2. **ВЕСЕЛИН ПАВИЋЕВИЋ**
СПО, Београд, неуролог
3. **ВЛАДИМИР ВОЈИНОВИЋ**
ДСС, С. Паланка, лекар
4. **МИЛАН ПЕЈИЋ**
ДЕПОС, Ћуприја, привредник
5. **ДРАГАН АЊБЕЛКОВИЋ**
СПО, Смедерево, стоматолог
6. **СЛАВОЉУБ ФИЛИПОВИЋ**
СПО, Јагодина, галериста
7. **МИОДРАГ МАРЈАНОВИЋ**
ДСС, Свилајнац, професор
8. **ЖИВАДИН ЈОЋИЋ**
СПО, Пожаревац, стоматолог
9. **БОРИСЛАВ ЈЕЦИЋ**
ДСС, Пожаревац, стоматолог
10. **ЉУБИША ЈОВАНОВИЋ**
ДЕПОС, В. Плана, др спец.
11. **БРАНИСЛАВ МЕДИЋ**
ДСС, Смедерево, дипл. економиста
12. **ДУШКО СТАНКОВИЋ**
СПО, Свилајнац, привредник
13. **АНКА ГОГИЋ-МИТИЋ**
НД, Пожаревац, адвокат
14. **МИХАЈЛО РИСТИЋ**
ДСС, Београд, привредник
15. **НЕМАЊА РИСТИЋ**
СПО, В. Градиште, др спец.
16. **МИХАЈЛО ПЕШИЋ**
НРС, адвокат
17. **ДУШАН ТРИФУНОВИЋ**
СПО, Ћуприја, дипл. економиста.
18. **ДРАГОСЛАВ ПАЈКИЋ**
СПО, Кучево, привредник
19. **ЉИЉАНА РАШИЋ**
ДСС, Јагодина, дипл. инжењер
20. **СЛОБОДАН МАРКОВИЋ**
СПО, Параћин, др спец.
21. **МИРОСЛАВ ДИМИТРИЈЕВИЋ**
ДСС, Параћин, књижевник
22. **ДУШАН РАЈКОВИЋ**
ДЕПОС, Смед. Паланка, шаховски велемајстор.

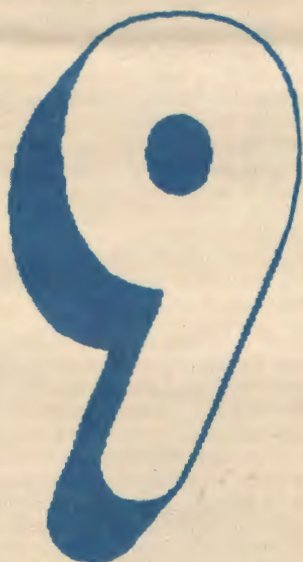

ВЛАДАН БАТИЋ

Рођен 1948. у Обреновцу. Завршио Правни факултет 1972, магистрирао на катедри за међународно право 1977. Докторирао 1981. Никада није био члан СК, очева и мајчина породица жртве комунистичког режима.

По занимању адвокат. Ожењен, отац троје деце.

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА

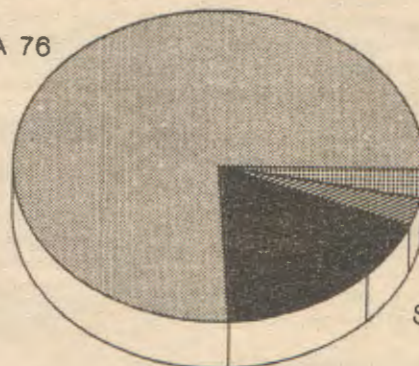
УЖИЦЕ

1. **ВЛАДАН БАТИЋ**
ДСС, Обреновац, адвокат
2. **ПРЕДРАГ МИЈАИЛОВИЋ-ЛУНЕ**
СПО, Ужице, прим. др спец.

3. **ИВАН МИЛУТИНОВИЋ**
СПО, Ужице, др, унив. професор
4. **РАДЕ ВЕСЕЛИНОВИЋ**
ДСС, Шабац, привредник
5. **ПЕТАР СИМИЋ**
СПО, Ариље, др, унив. професор
6. **ДРАГИША БОЖИЋ**
ДСС, Љиг, сељак
7. **МИЛОРАД ЋОСИЋ**
СПО, Ваљево, стоматолог
8. **ЖАРКО ЈОКАНОВИЋ**
ДЕПОС, Ужице, студент
9. **НИКОЛА КОЛЦИЋ**
СПО, Ваљево, професор
10. **РАДОВАН НЕНАДОВИЋ**
ДСС, Ваљево, др спец.
11. **ДРАГОЉУБ ЖИВКОВИЋ**
СПО, Нова Варош, др, унив. професор
12. **ИВИЦА РАДАНОВИЋ**
НД, Шабац, политиколог
13. **АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ**
СПО, Лозница, књижевник
14. **СВЕТИСЛАВ СПАСОЈЕВИЋ ШОЛЕ**
НРС, Осечина, др спец.
15. **ТИХОМИР МАРЈАНОВИЋ**
СПО, Пожега, мр, професор
16. **ЗОРАН ШАМИ**
ДСС, Београд, др, унив. професор
17. **МИЛИЈАН ЦВИЈОВИЋ**
Свет. стр, Ужице, мр, професор
18. **ВЛАДИМИР АНДРИЋ**
ДСС, Лозница, професор
19. **ПЕТАР ЖИВКОВИЋ**
СПО, Шабац, сељак
20. **МИЛАДИН ЗЕКОВИЋ**
ДСС, Нова Варош, професор
21. **ДРАГАН ПАНТОВИЋ**
СПО, Прибој, дипл. правник
22. **ДРАГОМИР ВИТОРОВИЋ**
Зељор, с. Ваљево, сељак
23. **ТИЈОСАВ ТАРАБИЋ**
СПО, Ужице, дипл. инжењер
24. **ДАНИЛО НИКОЛИЋ**
НД, Косјерић, привредник

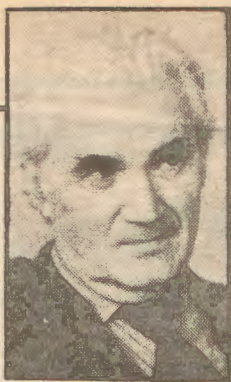
NIVO STRUCNE SPREME KANDIDATA NA REPUBLICKIM IZBORIMA U %

VISOKA 76

OSTALO 3
MAGISTRI 3
SREDNJA 6

AKADEMICI I DR NAUKA 12

ПРЕДИЗБОРНИ СТИЛОВИ

КРИМИНАЛ

Пише:

Никола МИЛОШЕВИЋ

Портпарол Стејт Департамента, господин Баучер, упутио је ових дана неку врсту упозорења руководећим људима садашњег српског режима, из којег за ову прилику издвајамо следећу карактеристичну реченицу: „Рећи ћемо српском руководству да мора да буде свесно да ће наставак овакве политике само водити све већим тешкоћама и патњама српског народа“.

Господин Баучер канда још увек има извесне илузије о челним људима српског режима, што може крајње неповољно утицати на његове и не само његове процене српских политичких прилика. Господин Баучер морао би, наиме, знати да Слободан Милошевић и његови једномишљеници ни досад нису много марили за муке и невоље српског народа, јер да јесу, зар би дозволили да се српски народ данас нађе у можда најнеповољнијем положају у целокупној својој досадашњој историји.

За случај да нам господин Баучер не повељује на реч, бићемо слободни да наведемо само једну-једину али вредну — реченицу из беседе председника републике Србије одржане приликом недавне посете Шиду. „Економска блокада Југославије“ каже Слободан Милошевић неће довести до пропасти, само ће убрзати реструктурисање и рационализацију наше привреде. Тај процес је пре или касније морао доћи.“

Ако је дакле веровати Слободану Милошевићу, иницијатори и реализатори економских санкција против Југославије нису били у стању да схвате општепознату и сваком разборитом политичару доступну истину: блокада привреде у некој земљи не само што тој земљи не штети, него јој напротив користи и то у највећој могућој мери. Ако је до реструктурисања и рационализације српске привреде већ сад дошло да жалимо што нас економска блокада није раније задесила.

КО ЈЕ УРАВНОТЕЖЕН?

Господину Баучеру могло би изгледати мало необично да један политички лидер овако види највећу привредну недаћу која може снаћи неку земљу, али да је био у могућности да се упозна са Милошевићевим иступањем у Шиду разабрао би верујемо да се на челу српске државе налази политичар чији је државнички стил у знаку потпуног игнорисања чак и неки сасвим очигледних чињеница. Примера ради, новинари су забележили да је један привредник из Шидског ПИК-а упознао високог госта са податком да свега 10% нафте пристиже легалним путем, док се све остало обезбеђује искључиво „на црно“.

Реакција Слободана Милошевића на ово обавештење психолошки је више него индикативна. Милошевић је у одговору свом информатору, истакао да су биланси нафте према информацијама којима он располаже, потпуно уравнотежени.“

Израз „потпуно уравнотежени“ није лако дешифровати, али ако би овај израз требало нешто да значи, онда он значи само то да по-

ла српских нафтних залиха потиче из кријумчарских извора, док се друга половина набавља легалним путем. Како год било, остаје чињеница да председник Републике признаје макар толико да половина залиха нафте долази у Србију нелегалним путем, који ће се у случају поопштравања санкција ако не сасвим прекинути, а оно битно умањити и остаје чињеница да већ и у постојећим условима у ову земљу не легалан начин сигурно не може ући ниједан а немоли 50% толико неопходног горива о коме је реч.

А ако неким случајем формулација да су „биланси нафте потпуно уравнотежени“ треба да значи да Србија нема никаквих проблема са горивом онда поготово морамо сумњати у способност челног човека српских национал-бошљевика да се суочи са стварношћу онаквом каква она јесте. Према томе, ако господин Баучер и господа чију је политичку тактику он задужен да спроводи мисли да битније утичу на промене става српских властодржаца, онда би упозорење наведено на почетку овог осврта требало да гласи: „Рећи ћемо српском руководству да мора да буде свесно да ће наставак овакве политике само водити све већим тешкоћама и патњама српског руководства“.

Другим речима, све док последице санкција буде на својој кожи осећао само српски народ, њихов учинак на оне који те санкције на себи не осећају биће практично раван нули. Сасвим прецизно: једино оне мере које би, по оцени садашњих српских руководилаца, угрозиле њихову власт, могу утицати да се спољнополитички курс садашњег режима промени или макар само ублажи.

Међутим, ни то мењање, односно ублажавање поменутог курса, не би утицало на измену суштине политичког поретка у Србији. Уколико и даље остане на снази медијски, финансијски и полицијски монопол владајуће странке, све ће у крајњој линији остати онако као што је и било.

А што се монопола о коме је реч тиче, мало је вероватно да се он може укинути на предстојећим превременим изборима и био би то оптимизам без икаквог стварног покрића када бисмо тврдили супротно. Нажалост, управо оваква оптимистичка предвиђања имали смо прилике да прочитамо у писму Добрице Ћосића упућеном британском премијеру Џону Мејџору. У поменутом писму Ћосић тврди да је „расписивањем превремених вишестраначких избора“ испунио „најзначајнију тачку програма демократске трансформације југословенског друштва“, уверавајући притом Мејџера да „демократски препород тог истог друштва постаје стварност“.

ДЕМОКРАТСКА ФАСАДА?

Могуће је наравно да ни сам Добрица Ћосић много не верује у овако идилничку слику домаће политичке стварности. Али ако он збиља мисли да је на овим просторима у току неки истински демократски препород, нека се само присети како је почела и како још увек траје узурпација савезног СУП-а од стране министарства унутрашњих послова Србије.

Не само што је републичка милиција на препад освојила зграду својих колега, него је у међувремену освојила и целокупан инвен-

тар савезних органа реда са изузетком неколико дотрајалих писаћих машина.

Шта је поводом овог чина очигледног и циничног безакоња предузео Добрица Ћосић? Једино што је у оваквом политичком поретку могуће учинити било је да се обрати савезној скупштини са захтевом да скупштина расправља о чину о коме је реч и да одговарајућим законским мерама безакоњу стане на пут.

Последица овог Ћосићевог потеза практично су биле ништавне. Скупштина се једноставно оглушила о захтев југословенског председника, не удостојивши га чак ни одговора. Рекло би се, додуше, да Ћосић гаји наду да ће после предстојећих избора бити усталичена нека друга скупштина, која би имала више слуха за његове сугестије. Штавише, неким својим изјавама југословенски председник је категорички предвидео да ће после превремених избора коначно доћи до тог фамозног демократског препорода. У већ поменутом писму господину Мејџору, Ћосић рецимо каже да ће на првим превременим демократским изборима грађани Југославије изабрати своје аутентичне представнике, што ће онда наводно представљати дефинитивни крај остатка недемократске партијске државе и односа који су наше друштво довели у политички, економски и социјални безизлаз.

Ћосић дакле верује да ће престojeћи избори бити демократски. Он дакле верује да су у једној земљи у којој републичка полиција може да окупира зграду савезне полиције, у земљи у којој скупштина отворено игнорише захтев председника државе да се том безакоњу стане на крај, могући демократски избори, односно избори на којима би се влада и опозиција такмичили под равноправним условима, делећи на равне части време на телевизији и финансијска средства, уз објективан став органа јавног реда и државних органа уопште.

А можда Добрица Ћосић у све то уопште и не верује. Можда њему уопште и није стало до тога да се предстојећи политички поредак коренито мења, већ само до тога да се садашњи однос снага измени у корист једне левичарске коалиције праксисовског типа, без неких дубљих структуралних захтева. Чему онда сва та крајње озбиљно и категорично изречена предвиђања неког наводно демократског препорода у скорашњој будућности?

Ако би се показало да је наша друга претпоставка тачна, онда би Ћосићева оптимистичка прогноза била само за спољнополитичку употребу са циљем да се укину или ублаже санкције у чије благотворно деловање председник Југославије, за разлику од председника Републике с правом не верује. У том случају, торија о демократским изборима служи једино зато да се светска јавност увери да се у Србији нешто заиста мења, па би тада свакоме то настојање да се и под неравноправним условима избори одрже било искључиво последица жеље да Србија уместо демократије добије само демократску фасаду.

Не знамо поуздано да ли је тако, али сасвим поуздано знамо да не бисмо волели да је тако.

НЕ МОЖЕМО ИЗБРИСАТИ ЖИВОТ

Први на београдској листи за савезне изборе и досадашњи шеф посланичке групе СПО у Скупштини Србије тврди да нам после предстојећих избора не може бити горе него што јесте. За боље се увек и свугде има смисла и разлога борити.

Разговарао: Стево БАТИЋ

Господине Ракитићу, да ли су предстојећи избори крај ОВАКВЕ власти или ОВАКВЕ опозиције?

Постоји једна позната изрека која гласи: какав народ таква и власт. Не знам, заиста, колико је она тачна. Наш народ је, међутим, ипак заслужио бољу власт. Педесет година једног система учинили су своје. Његови корени су дубоки и тешко се одједном могу ишчупати, из једног потеза. Децембра 1990. године понадали смо се да ће преко ноћи доћи до промена. Потценили смо противника, пре-

ценили смо себе. СПО је тада, заваран масовном подршком широм Србије на многобројним митинзима, поверовао у брзу победу демократије.

Свакако да својства једне опозиције зависе од карактера власти. Корените промене власти повлаче, по закону акције и реакције, и промену опозиције. Крај овакве власти сигурно подразумева и крај овакве опозиције. Ми као опозиција желимо једну сасвим друкчију власт, демократску, друкчију природу система и друкчији облик владавине, верујем да ће они који буду у опозицији, после доласка ове опозиције на власт, моћи из нашег опозиционог искуства нешто добро да науче.

Дакле, ако предстојећи избори буду и крај овакве власти, у шта верујем, онда ће следствено томе они значити и крај овакве опозиције. Тек када ова опозиција буде на власти моћи ће да покаже вредности својих програма. Али до потпуног преображаја овог нашег друштва, окоштало и окамењеног, не може доћи ако не дође до корених политичких промена. Оне су предуслов свим другим променама.

Пре две године, у емисији НТВ „Студио Б“, академик Мића Поповић је рекао да је демократија начин живљења и да смо ми за пола века заборавили тај начин живљења. Али је за пола века комунистички систем такође постао начин живљења и зато данас тешко иде са променама. Народ од тих промена једноставно осећа велики страх и неизвесност. Победа опозиције на овим изборима значиће још једну велику победу, победу над страхом од промена. А без те победе нема слободне личности, нити часног и достојанственог живљења. Зато ови избори и јесу више од избора.

ПОЛИТИЧКИ И МОРАЛНИ ЧИН

Били сте један од жешћих заговорника изласка на изборе у време када су полемике око тога биле у кулминацији. Изнесите Ваше мотиве и сместите их у данашњу ситуацију!

Излазак на изборе треба посматрати у контексту политичке ситуације у којој се наша Србија, како на унутрашњем тако и на спољашњем плану. Без обзира на неравноправне услове, сматрао сам да треба изаћи на изборе, који ће смањити политичке тензије и спречити грађански рат и евентуалну међународну интервенцију која нам стално виси над главом као Дамоклов мач. Велика се несрећа сручила на Србију и српски народ. Ја не

знам може ли већа. Ова година по својој трајности може се поредити само са 1389, 1813. и 1915. годином.

Избори су веома важан догађај за све грађане једне демократске државе. Слободно супротстављање мишљења и политичких ставова, треба да води попуштању напетости. Само реална заступљеност у власти, она која одговара стварном опредељењу грађана, може да води стварању јаке и признате државе. Учествовање на изборима демократске опозиције, оличене у ДЕПОСУ, и бројних странака демократске оријентације, а посебно ванстраначких личности у оквиру ДЕПОСА, израз је храбрости имајући у виду у каквој се ситуацији налазимо и потребе опредељења за демократску Србију.

Пристанак на изборе и учешће опозиције у власти, после избора, у шта ми верујемо, под неравноправним условима, и у тренутку кад нас је актуелна власт довела у положај светског кривца, јесте заиста патриотски чин. У том смислу избори су не само политички него и морални чин.

Од демократије ми данас имамо веома мало. Имамо самопрокламовану демократију, а не праву. Имамо нерепално велики број политичких странака (преко сто), које су саме по себи нужно зло демократије. То смо покушали да превазиђемо уједињавањем опозиционих демократских странака и ванстраначких личности и стварањем ДЕПОСА (23. мај 1992. године). Међутим, наш систем, у свим својим структурама и на свим нивоима, створен је у претходном комунистичком систему и показује огромну инерцију и немогућност трансформисања. Многе институције се гасе, привреда пропада, одбијајући промене и бирајући политички статус кво који значи пропаст.

Ови избори су много више од избора, а ми се не опредељујемо за неке нијансе у оквиру правне државе и већ устале демократије већ за коренте промене. Ми бирамо или опстанак или пропаст. Само промена система и демократски преображај читавог друштва могу да нас изведу на пут спасења.

Чуо сам пре неки дан тврдње др Косте Чавошог, на ХТВ „Студио Б“, да поједини људи, који су за изборе и под оваквим условима, у политици у ствари имају личне амбиције и да им је једини циљ да уђу у Парламент и да буду нека врста естрадних политичара. То је једно доста упрошћено гледиште на дилему да ли изаћи или не изаћи на изборе. Не могу се појединачни случајеви узимати као општа појава. Ја лично не видим како може доћи до демократских промена ако се не учествује на изборима. Странке и постоје да би учествовале на изборима. Свестан сам да монопол над средствима информисања, који има власт, доводи опозицију у немоћу ситуацију, али и ту се ствар, ипак, променила. Штампана је данас, иако малотиражна и без већег утицаја, на страни опозиције. Децембра 1990. године опозиција је поражена захваљујући пре свега већинском изборном закону; да је био пропорционални, сасвим би друкчије изгледао парламент за ове две године. Не би опозиција додуше могла да учествује у састављању владе или да има одлучујућу реч у парламенту, али би њена реч и те како била важна.

Садашња власт чак и демократијом пла-

ши народ. Свако одлагање избора, међутим, свако чекање да дође до идеалних услова, било би нецелисходно и у једном тренутку може већ бити касно да би се зауставила катастрофа.

СПО НА БРИСАНОМ ПРОСТОРУ

Од самог почетка Вашег и мандата и мандата посланичке групе СПО у Скупштини Србије сви заједно тврдили сте да се тамо ништа не може урадити и да опструкција владајуће скупштинске већине доминира радом парламента. Зашто сте ипак у више наврата одбијали да се повучете из Парламента и измакнете легитимитет самовољи СПС-а?

Бројчано, заиста, опозиција је била у мањини и увек је била надгласана у парламенту. Али је и поред тога учинак опозиције у парламенту драгоцен и ништа мањи од учинка опозиције изван парламента. Неповерење народа према власти уопште одразило се на неки начин и на опозицију, самим тим што се она налази у парламенту, иако је свима јасно да она не одлучује и не учествује у власти. Опозиција је постала веома значајан политички фактор без обзира на њену разједињеност и извесну конфузију, која је настала после преузимања националног програма опозиције од стране СПС. Тај део опозиције, овде мислим на СПО, одједном се нашао у празном простору. Прво оптуживан за екстремизам и национализам, СПО се одједном нашао на брисаном простору, јер је владајућа партија преузела његов национални програм и почела да га заступа и спроводи, али, на жалост, накардно, компромитујући и упропашћујући све чега се дотакла.

Истичем у први план, кад је реч о улози опозиције у парламенту, јавност рада Скупштине Србије, за коју се опозиција изборила после 9. марта. То није мала ствар. Ако желимо мирни и демократски преображај Србије, онда је нужно учествовати на изборима и уредсредити рад на парламент. Да је демократска опозиција у Србији изашла на мајске изборе, не би ни социјалисти ни радикали могли да се понашају онако како се сада понашају, да не говорим о катастрофалним последицама неизласка демократске опозиције на локалне изборе. После мајских избора стање у локалним органима власти је сада још горе, јер су на изборима учествовали само социјалисти и радикали и сву власт имају они.

Желимо да парламент буде место где ће се доносити главне одлуке. Наше напуштање скупштине у неколико махова показало се, ипак, нецелисходно и да је корисније наше присуство у Парламенту. С друге стране, телевизијски преноси рада парламента омогућили су не само да се види немоћ опозиције, приликом гласања него и за шта се то опозиција залаже, којим аргументима и на који начин, већ да се види и сва бахатост владајуће партије.

Уочи децембарских избора 1990. године говорили смо да ћемо уласком у парламент заступати интересе свих грађана а не само својих странака. Опозиција се у највећој мери тако и понашала, насупрот посланичкој групи СПС-а, која је редовно реаговала искључиво партијски. За готово исте амандмане опозиције и владајуће партије Скупштина је до-

носила супротне одлуке: амандмане опозиције по правилу одбијала, а амандмане Посланичке групе СПС прихватала. Рад опозиције у парламенту у овом двогодишњем периоду био је заиста пун искушења. Најлакше је било одустати и напустити скупштину, али се увек постављало питање шта после тога?

Ускраћивање легитимитета Скупштини можда би делимично било постигнуто да су све опозиционе странке и групе грађана биле спремне да то заједнички учине. Како то није био случај, напуштање парламента од стране Посланичке групе СПО било је нецелисходно. Оно је било пре свега морални чин, али не и са очекиваном политичком тежином.

Ако се доследно примени логика, по којој посланици опозиције дају легитимитет владајућој већини у Скупштини, онда и политичке странке такође дају легитимитет постојећој влади. Наравно, никоме не пада на памет да због тога укида политичке странке.

Колико је финансијски моменат одлучивао о таквом ставу, с обзиром да „материјална подршка“ посланицима ни случајно није за потцењивање?

Посланичке плате нису биле разлог за одбијање изласка из парламента. Та примања се уосталом увек приказују већим него што јесу тако што се износ примања објављује месец дана унапред. Чак је и „Српска реч“ једном тако урадила. Иначе, нико се није кандидовао за посланике да би то касније порекао и предомислио се. Нико од нас не може избрисати било који период свог живота, па то не може ни држава ни парламент. Уосталом, следећи избори ће најбоље оценити и рад и ставове посланика.

У причама о посланичким платама има доста малициозности, што се мене лично тиче, да сам се руководио „новчаним надокнадама“, како кажете, сигурно бих изабрао нешто друго, уносније и лагодније.

Уосталом, одрицање од посланичке плате, значило би волонтерски рад у Скупштини, што би подразумевало поседовање сопственог, раније стеченог, капитала или бављење неким другим послом који доноси зараду. Ако странка жели да повуче своје посланике из скупштине, онда унапред треба да кандидује људе који ће то радити волонтерски. Само би волонтерски статус посланика искључио могућност оваквог питања.

ПРЕКИНУТИ ЛАНАЦ ОСВЕТНИКА

Владајућа странка је своју агресивност према појединим деловима опозиције усклађивала са проценом опасности која од њих долази. Зато су СПО, а касније и ДЕПОС, били први на листи непријатеља, иако се ни случајно не могу сматрати екстремном или екстремистичком опозицијом, каква, иначе, постоји у њиховом политичком окружењу?

Ја не знам да ли има негде у свету да се политички супарник дисквалификује на тај начин како се то код нас чини, да опозиција од стране владајуће партије буде проглашена за издајника националних и државних интереса. Када је социјалистима постало јасно да више ничим не могу утицати ни заваравати народ, потегли су последњу заштиту, националне и државне интересе и узјахали су тог коња. За ту сврху користе државну телевизију, над ко-

јом имају монопол. Политичка борба са таквим супарником, који макијавелистички користи сва средства да би остао на власти, већ на самом почетку је неравноправна.

Ниједна опозициона странка није толико сатанизована и нападана као СПО. Народу се говори да ће се СПО, ако победи, понашати реваншистички, а СПО је још уочи избора 1990. на свом великом Сабору у центру „Сава“, донео Декларацију о националном помирењу. Приликом покушаја стварања Националног савета, начела те Декларације управо није прихватила Социјалистичка партија, а без тог помирења не може се говорити ни о каквом националном јединству. СПС је само декларативно за национално јединство. Онако како се власт у Србији понашала после другог светског рата, дисквалификујући све оне који друкчије мисле и прогласивши их за народне издајнике све политичке противнике, исто то чини и данашња власт. Залагање опозиције за демократију, СПС пред народом представља као бобру опозиције за власт. То оптуживање опозиције да се искључиво бори за власт, које долази од оних који се пола века налазе на власти представља својеврсни политички цинизам и још један израз бахатости власти и владајуће партије. Очигледно да би власт у Србији желела опозицију према својим мерилима и према неком свом моделу.

Да ли је могуће да је све време однос према СПО-у и ДЕПОСУ био заснован на страху од реваншизма и одмазде сваке врсте? Имате ли макар осећај да је такво нешто ипак могуће с обзиром на чињеницу да владајућа странка није ни престајала са герорисањем СПО-а на све могуће начине? Ни њена субверзивна предизборна делатност није отишла даље од таквог манира.

Једна од главних предизборних порука ДЕПОС-а гласи: „Не тражимо кривце, тражимо решење“. СПО се већ од својих оснивачких дана одрекао освете и реваншизма. Ми желимо да прекинемо ланац крвника и осветника. Своје основне ставове смо изнели, као што рекох, 1990. године у Декларацији о националном помирењу. Срба нема толико да би се сваки час међусобно истребљивали.

Уосталом, зло које се сада дешава само је зрачење једног страшног система чије је историјско време прошло свугде у Европи осим у Србији. Имамо тужну привилегију да будемо последњи који су се ослободили комунизма, а ко зна колико ће нас још притискати, у разним облицима, наслеђе комунизма.

Све што нам се данас дешава приметно је у протеклих педесет година привидног мира.

Наравно да наше одрицање од освете не значи пристанак на терор и трпљење насиља. Чини ми се да у Србији сазрева колективна свест о помирењу свих супротности ради заједничког спасења.

Г. Ракићу, што су избори ближи на гласачко тело све већи утицај имају ирационални моменти, без нарочите везе са ауторитетима, програмима или снагом појединих странака. Све је намештено тако да је мање важно шта ви мислите о себи и шта нудити бирачима, а више шта други мисле и каку о вама и при томе им се то право нуди и гарантује. Чини се да су у том смислу СПО и ДЕПОС помало хендикепирани. Свесно

или незнањем?

Највећа опозициона странка, СПО, и најшира демократска коалиција, оличена у ДЕПОС-у, трпе највише удараца од својих политичких противника и то, на жалост, не само од власти и владајуће партије већ и од дела режимске опозиције. Чак су напади од режимске опозиције још бруталнији.

На многе оптужбе не одговарамо зато што сматрамо да нема потребе да се правдамо. То чинимо веома свесно, не ради се о незнању. Многи напади на СПО и ДЕПОС су постали бесмислени од честе и неосноване употребе. Бесмислено је доказивати било коме да бар над патриотизмом нико не може имати монопол, ни опозиција ни СПС, Патриотизам није страначко питање. Јован Дучић је рекао да се љубав према отаџбини једино може поредити са љубављу према Богу и да је патриотско осећање снажно као и религијско. Владајућа партија је и патриотским осећањима почела страначки да тргује, прогласивши себе за искључиве тумаче и заштитнике српских националних интереса.

ВАЖНА ЈЕ ОПШТА ДОБРОБИТ

У нашим условима пропорционални систем ће се изгледа, свести на борбу носилаца и челника на страначким и коалиционим листама, а не на борбу програма које они заступају. Коментаршите стање и директне конкуренте у Вашој изборној јединици

и прогнозирајте изборни епилог!

Пропорционални изборни систем подразумева опредељење за странку односно за програм странке. Челници странака и носиоци листа оличавају програме својих странака, а у врху листе је назив странке односно коалиције.

Од ових избора се очекује промена система тако да нијансе у програмима нису од великог значаја. Имамо једну сасвим посебну политичку ситуацију како на међународном тако и на унутрашњем плану, чије је разрешење у тесној вези са резултатима ових избора.

Београд је још на децембарским изборима 1990. показао да је за демократију. Све демократске иницијативе од тада па до данас потекле су управо из Београда. У изборној јединици Београд, ДЕПОС-овој савезној листи конкурентска изборна листа је листа Социјалистичке партије. На жалост, демократска опозиција није успела да се уједини и да изађе са једном изборном листом или бар са две, што би повећало изгледе за сигурнију и већу победу опозиције. Овако ДЕПОС иде самостално, Демократска странка углавном самостално (у Војводини је у коалицији са Репформском странком Војводине). Са самосталним листама на изборе иду и Социјалдемократска странка и Грађански савез. Уверен сам у победу ДЕПОС-а у Београду.

Можете ли да предвидите судбину СПО-а у случају да демократска опозиција победи и у случају да изгуби на изборима?

СПО ће делити судбину српског народа, у случају победе и у случају пораза. СПО се одрекао доброг дела своје политичке индивидуалности да би створио и одржао ДЕПОС.

Једини разлог због којег можемо изгубити на изборима је што није дошло до још ширег уједињавања опозиције. Између победе и пораза постоји још низ решења у зависности од заступљености странака у парламенту. Свако посланичко место је драгоценост и треба му дати делотворну функцију. Некад само један посланик може да да печат читавом парламенту.

Не очекујемо брзу и лаку победу, зато што ни пут до ових избора није био такав.

Шта је по Вама, битније: добити већину у Скупштини, добити „свог“ председника Републике или добити „своју“ владу? Постоје ли иоле „егзактне“ анализе појединих варијанти и њихових веза?

— Већина у Скупштини има право да образује своју владу. Најреалније би било очекивати да демократска опозиција коју чине ДЕПОС, ДС, СДП и Грађански савез сачине коалициону владу. Може се десити да овој могућој коалицији евентуално приђе још нека парламентарна странка.

ДЕПОС нема свог кандидата за председника Републике, што је такође велики уступак и вид жртвовања СПО у име што ширег удруживања интереса свих демократских политичких чинилаца. Најважније, ипак, јесте да Србија добије праву вишестраначку скупштину у којој ће се доносити све важне одлуке и сви релевантни закони. Само са таквом скупштином може се извршити коренита уставна реформа и променити природа овог система.

ДЕПОС ОСВАЈА ИБАРСКУ И ЛИМСКУ МАГИСТРАЛУ

ЧАСТ НЕБЕСКОЈ, ЖИВОТ У ЗЕМАЉСКОЈ СРБИЈИ

Да не би оне који у сваком тренутку знају где се налази и шта говори челник СПО довели у неизвесност екипа извештача „Српске речи“ креће на још једно крстарење по Србији са уобичајеног места, са Топчидерске звезде. Због несташнице горива (из бушотине коју је недавно открио С. Милошевић текла је нафта само за време тв-ве преноса) а и новца (председник Србије је причом о новооткривеним златним жицама у Борском базену заправо преко РТС само јаче стегао омчу око врата наивних бирача) у свако возило сада седа више људи него што је предвиђено. Неудобно је и ризично. Али, у народ се мора ићи! А што се ризика тиче, свакодневно смо њима изложени. И већ навикли.

После вратоломне, драматичне вожње стигли смо на градски трг у Прибоју, по којем се, после поздрава Зорана Ђирковића, на прошлим изборима у првом кругу изабраног посланика СПО-а, већ разлежу речи о несрећној подели народа на овим просторима. Прича Вук како су му уз изборе 1990. године на плакатама копали очи муслимански екстремисти а уз ове изборе то исто чине српски екстремисти. На то се узвицима негодовања оглашава група полупијаних Шешељевић радикала неуспевши да надвладају аплаузе и одобравања и Срба и Муслимана, јер Вук говори о миру и о томе да морамо живети заједно. Јер, народ смо истог корена, истог језика. Једно тело. И о томе како ће они који су завадили народе, и Милошевић и Алија и Туђман, већ сутра за то одговарати.

Деца кеће ратовати

Говорник је то „копање“ очију на плакатама са његовим ликом, и двадесетак радикалних звиждука објаснио деловањем Телевизије Београд која је пре две године монтажом оне реченице о застави и руци из говора код Петрове цркве окренула муслимански народ против њега, баш као што и сада по упутствима из Толстојеве сваке вечери оптужује њега и Милана Панића за наводну издају српских националних интереса. Да опет не би било неспоразума Драшковић истиче да земљи Рашкој и бившој Босни и Херцеговини не требају никакве турске заставе, нити ће демократска Србија трпети некакво војно уплитање Турске у овдашње прилике, укратко објаснивши ставове Депоса и СПО о решавању политичке кризе на територији бивше Југославије.

Код Бистрице нас сачекују и испраћају војници и милицијска патрола са три уздигну-

Турнеја ДЕПОС-ових челника по Србији настављена је. После јужне и источне Србије на реду је запад.

ЕКИПА ИЗВЕШТАЧА „СРПСКЕ РЕЧИ“

та прста, а у Пријепољу седам-осам хиљада људи одобрава Вукове речи о томе да Депос може признати Босну и Херцеговину у такозваним авнојевским границама само под ус-

ловом да она буде састављена од три равноправне целине, од српске, муслиманске и хрватске. Наравно, унутар тих државних целина морају се гарантовати сва права припадника других нација. Сличан принцип је остварив и на територији некадашње Хрватске. Наиме, сутрашња, демократска Србија ће признати Хрватску тек оног тренутка када Хрватска призна Српску крајину. У Титовој Хрватској треба формирати две државе, српску и хрватску.

По завршетку митинга, да не беше момака јаким плећа, улазна врата Дома културе би попустила под навалом свих оних који су желили да се рукују и да попричају са Вуком.

Кратко окрепљење у кући пријепољске песникиње и сликарке нас је, преморене, мало ојачало за пут до Нове Вароши.

Нововарошанин др Драгољуб Живковић је најгласније поздрављени посланички кандидат за Републичку скупштину. Показујући на прекрасне обронке Златара, професор прича како на свету нема земље која више личи на Швајцарску, а која је по стандарду удаљенија од Швајцарске. Садашња власт је толико осиромашила ову прелепу земљу да овдашњи вредан, добродушан и наиван народ живи горе него што живе Албанци или неки афрички народи. Овај народ заслужује бољу власт. И он ће је, на Светога Николу, изабрати, заокруживши — Депос.

Осим СПО и других странака у Депосу су и бројне нестраначке личности. И ја сам један од њих, говорио је магистар Милан Лечић, асистент Машинског факултета у Београду, својим земљацима. Лечић је, осим свих набројаних, као посебну снагу Демократског покрета Србије истакао професоре и студенте Београдског универзитета.

Повремено узвикивање својега имена говорник је прекидао са молбом да му се не кличе, утишавао и повике: Сви, сви, сви! На тргу 5-6000 људи који ћуте док Вук говори о томе како су сви млади у Србији његова деца. И да он никада не би, нити ће слати децу у рат. Боље је, каже Вук, десет година ратовати за преговарачким столом него десет минута ратовати на бојном пољу. Ја ћу ратовати преговарајући а не шаљући вашу децу, децу Србије у рат. Нашу руку помирења морају прихватити и Хрвати и Муслимани, иначе ће санкције бити примењене према њима а са сутрашње демократске Србије скинуте.

Отакто у овим походима пратимо Драшковића нисмо чули такву тишину неколико хиљада људи као те пете вечери новембра у Новој Вароши између 8. и 9. вечерњег сата док је говорио о деци Србије.

На Златибору опет због **Службе која све зна** не славамо у хотелу где нам је агилни професор Батрић Војиновић резервисао собе, већ тамо где нисмо најављени.

Сутрадан, после руковања са уплаканом старицом којој је у овом прљавом рату погинуо син, и са двестотинак присутних, Драшковић се обратио Креманцима да овде, у селу пророка, неће изигравати пророка и говорити о томе шта српски народ чека уколико и после 20. децембра С. Милошевић остане на власти. Селаци из Кремне су причали Вуку о свом тегобном животу, о сечи и распродаји шума, о откупним задругама који им откупљене производе исплате, после два-три месеца, па се пре могу назвати зеленашким а не откупним.

У Бајиној Башти сачекује нас осунчано спортско игралиште, млади у цинсу, горштаци у гуњевима и са окићеним чутурицама, подмладак у народној ношњи, неколико жена у црнини чији су најрођенији изгинули, неколико униформисаних момака и пуцњава из пешадијског наоружања преко Дрине, у Босни. На наше расправљање о разлозима добијамо три одговора: то Срби пуцњавом оглашавају Вуков долазак, то наши чисте заостале Алијине банде, и трећи — то муџахедини нападају Србе. Било како било — пуца и даље. Калашњикови, митраљежи, бадачи. Пуца и после поздравне речи професорке Соње Ђуричић. И

током представљања Депосових посланичких кандидата. Штекће чак и док говори др Јован Томић о томе како је он учио хирургију да оперише људе и да их лечи а не да им зашива ране и сече хицима разнете удове. Пуцало је и док је говорио архитекта Мирослав Стефановић о постојећој власти која је довела Србе до стања да размишљају како да се прехране и преживе, а не како да граде куће.

Пуцало је све док микрофон није узео Вук Драшковић. Чим је изговорио прве речи пуцњава на прекодринским, на пушкомет удаљеним брдима-престаде. И више се није чула. Драшковић је говорио о рату. Могло се одузети оних стотинак-две пушака по Хрватској, разоружати стотину устава и једном муњевином акцијом заузети српски етнички простор, и до рата уопште не би дошло. У таквој акцији би се сачувао образ и достојанство нашег официра. Рат је вођен тако да је „свака шуша над српским официром истресала гаће“. Говорник је мишљења да у садашњој војсци има довољно честитих, школованих официра којима ће демократска Србија поверити стварање професионалне војске. Тек ће таква, модерна, професионална војска повратити

часть и углед српском официру. И бити у стању да заштити све Србе, ма где они живели.

Савезничка половина

Док смо попили кафу ужички Трг партизана и околне улице су биле пуне. У време док је трг красио споменик Ј. Б. Титу на њему је могло да се нађе око двадесетпет хиљада људи. А данас је, по РТС, на исти простор стало неколико хиљада Ужичана. Очигледно да се склањањем споменика трг смањило!

После прочитаног Вуковог текста из 1990. године шта ће нам се десити ако СПС добије изборе, а што смо већ преживели, Вук говори шта нас све чека ако С. Милошевић уз помоћ телевизије и сталних прича о наводној заштити српских националних интереса, о заштити Срба у Босни и Крајини које је он, заправо, потписивањем Венсовог плана оставио на цедилу, и уз чувени српски инат, ако, дакле, и поред потпуног колапса економије остане на власти. Не може се, по ко зна који пут поновио је Драшковић, живети без споразума са породицом и околином. А цела је Србија једна породица. Нису Стефан Немања, Милош Обреновић или мудри Баја Пашић били издајници или нешто мање Срби од председника наше републике када су преговарали и споразумевали се са Византинцима, Турцима, када су клечали и пред Русима, Французима и Енглезима да би спасли српски народ. Милошевић је дужан да преговара, да се не коцка у главе ваших синова, у судбину Србије. Политика заснована на слогану да нема компромиса, да нема промена „одбила је споразум са свима, најпре у Србији и Југославији, а онда и са целим светом“. У свим историјским ломовима увек је Србија имала уза се као савезнике већу, демократскију половину света. Увек су наши савезници били француска, Русија, Америка. А данашња је власт довела Србију у потпуну изолацију. Ми данас у свету немамо пријатеља. Зато што за СПС врхушку нема споразума. Санкције нису уведене против народа већ против власти, против једнога човека. Али, ја никада нисам мрзео, не мрзим ни Слободана Милошевића, ни њему није лако али он мора да схвати и мора да оде са те проклете столице.

ОПКЛАДА

У Заблаћу код Чачка, у кући Величковића — свињокољ. Помаже им комшија Милуновић, иначе милошевићевац. Вук се са њим упушта у разговор, брани социјалисту од расположених величковића који терају Милуновића да сада испуни опкладу и да Вука понесе „на краче“. Јер, опкладно се, да ће то учинити ако Вук уђе у њихово село и авлију. А ево Вук је ту и још га од Величковића брани, са њим разговара. Аргументи Петра Милуновића, који је „Слоби дао реч још пре две године и тога не може да се отресе“ падају један по један. На крају остаје обострано задовољство што су се срели и попричали.

Ипак, већ у Мрчајевцима стигао нас је Милуновићев син, иначе члан СПО. Прича како му је отац одмах после разговора дао за право „што већ две године иде за Вуком“.

ДВА ЗАВЕТА

Угледавши Вука задрхта Милекса Милошевић из Мрчајеваца. Суза у очима. Додире му руке, узбуђена тешко говори.

Испунио ми се један завет. Да тебе видим. Имам још један завет. Чим ми се он испуни могу и умрети. Само да звезда падне. Јер ја не могу ту звезду да видим ни на телевизији. Чим је видим тресем се, присетим се како су људи — не људи са петокраком на шајкачама дошли једне ноћи и убили ми оца. Од тада не могу звезду да видим ни на небесима.

Даће Бог да ми се и тај други завет испуни на светог Николу. Да падне звезда па могу мирно да уирем.

Бурно дочекан др Предраг Мијаиловић — Луне се обратио скупу речима како су пре две године све водеће светске агенције емитовале вест како је СПО добио изборе у Ужичу. Даће Бог да све највеће агенције и другог дана по Светом Николи објаве вест како је Депос победио на изборима у целој Србији.

Два сата касније кандидати Депоса за посланике и Вук Драшковић стигли су у Ужичку Пожегу. Лила је киша, са бине су се виделе хиљаде кишобрана и неколико хиљада људи без кишобрана који са негодовањем дочекују Вукову најаву како ће скратити говор да народ не би киснуо. И тако је онај који је прихватио улогу да хода и говори по Србији, који мири завађено, на светлост указује, опет, већ истрошена грла, говорио. Извињавао се окупљенима што је пре две године на митингу, добивши нетачне податке, увредио масу на тргу и часног солунца и српског патриоту Љубу Мићића, чије име трг носи.

Србију треба да воде људи који ће моћи да признају своје грешке. И који ће то јавно признати. Људи споразума, договора а не ината.

Чим је положио цвеће на споменик Милошу Обреновићу у Горњој Добрињи, Вук окружен Добрињцима љубећи довратак улази у цркву где му свештеник Никола Чарапић говори о задужбини Милошевој и о односу послератне власти према овом споменичком комплексу и народу из којег је поникао Милош Обреновић. Црква је претесна да прими све оне који желе да виде Вука, да се са њим рукују, да га дотакну. Председник СПО-а физички не стиже да пружи руку свима који би то желели. Ипак, Вукова рука остаје у једном трену у ваздуху, јер један постарији човек говори: „Теби никад нећу пружити руку“. Изненађен, уморан, Вук му тихо узвраћа: „Добро, али то се у цркви никад не говори“, настављајући да се рукује са онима који то једва чекају и од којих је чак и физички тешко одбрани Драшковића.

Куга комунизма

У Чачку пред неколико хиљада људи под кишобранима кандидате за посланике представља први са Депосове листе, потпредсед-

ник СПО-а Михаило Марковић. Потом је Вук говорио о томе како се СПС у својим предизборним спотовима лажно потписује испод предивних предела који су дело Божје, и испод манастира које су изградили Немањићи. Испод слика Небеске Србије се потписују они који су ову Земаљску Србију затворили у карантин, који су нам донели изолацију и беду. Свака част Небеској, али ја сам за ову овде, за Земаљску Србију. За Србију колевки и рођендана, крштења и свадби, посејаних њива, пуних фабричких хала, учионица и радионица, за Србију мира и благостања, за Србију будућности.

Сутрадан смо обишли десетак села око Чачка. Разговарали са стотинама сељака. Свраћали у сеоске куће. Дознали да се за литар нафте даје десет кологорама сира. Да се пре шест-седам година за вагон жита добијао трактор, а да данас земљорадник мора дати седам вагона жита за исту машину. Да им откупљено исплате тек кроз месец-два. Да им власти прете одузимањем пшенице и

стоке... Видели излокане путеве у најплоднијој српској долини, моравској.

Ова етапа крстарења по Србији окончана је великим скупом у Горњем Милановцу.

Док преко рудника журимо ка Београду, у телу осећамо умор, у глави се нижу слике са десетак одржаних скупова, хиљаде и хиљаде лица, безброј реченица, питања, заклињања, молби, нада. И једна, завршна, често изговорена, да ћемо овај пут успети. И да ће и са лица Србије на Светог Никола бити скинута куга комунизма.

ПОНОВО НА ЈУГУ

Предизборни караван ДЕПОС-а предвођен лидером Српског покрета обнове, г. Вуком Драшковићем, непосредно пред изборе, након неколико хиљада унакрсно пређених километара и више од стотину одржаних говора по градовима и селима Србије стекао је сва права да и у случају победе, и у случају

ПРОГНАНИ

Село Доња Јењевица. На искрају започета а неизграђена кућа. Голи зидови, шпорет, кревет, оскудица. Кроз неизмаптерисане зидове дува оштар ветар сирзава Невенку Петровић, снаху њену и унуче, избеглице из једног села код Сребренице. Мужа су јој убили Алијини бојовници.

Држава нам, тај њихови црвени крст једном помого. Да нам ови људи нису уступили кућу, до бога им вала, умрли би на ледини. Ови нас људи и ране, ето имамо брашна крумпир.

Јесте, живили смо ми тамо заједно. Звали се на каву све док није почео рат.

А могли би ми тамо у Босни опет заједно живити. Само да се склопе ови који су нас завадили.

Да се опет зовемо на каву.

пораза ДЕПОС-а на изборима мирне душе каже: „Тако вам треба!“

Обилазећи Јужну Србију, г. Драшковић је имао прилику да се на лицу места увери у размере духовног геноцида који је ТВ-Србије починила у том делу Србије. Тамо где не допире истина, где се не виде НТВ Студио Б и Политика и не читају новине (а наш народ не воли много да чита) људи још увек живе у великом страху и интелектуалном мраку.

У том светлу се може објаснити и „дочек“ који су г. Драшковићу приредили, по истоветном сценарију, припадници СПС и СРС у Грделици и Власотинцама.

Наоружани мржњом коју су исцрпили са ТВ-екрана, без жеље да ишта чују, ти људи су високо изнад својих глава подизали плакате са ликом Слободана Милошевића и у тренутку када су присталице ДЕПОС-а аплаузом поздрављале г. Драшковића, они су извивали име свога вође.

Када Драшковић каже: „ДЕПОС ће усправити Србију“ — они звижде, „Укинућемо санкције!“ — опет звижде, „Подржавамо СПС!“ — и тада су звиждали. Ти људи ништа не слушају, већ само урлају — као ТВ-Београд.

ВУКОВИХ ХИЉАДУ МАРАКА

Многима чија су примана спала на по 50, 20, 10 ДЕМ готово невероватно звучи хиљаду марака које је г. Вук Драшковић поменуо као предизборно обећање, а које би се уколико ДЕПОС победи на предстојећим изборима остварило крајем 1995. год и почетком 1996.

У нашу редакцију дошао је пензионер и показао нам своје пензионерске чекове које је примио у периоду од новембра 1990. до новембра 1992. год.

У децембру 1990. год. овај пензионер, грађевински инжењер по струци, примио је 9.026,20 динара што је по курсу на дан 15. децембар 1990 износило 1.289,45 ДЕМ.

15. децембра 1992. његова пензија је 141708 дин што је данас по црном курсу, јер други и не постоји, 101,22 ДЕМ.

Пензија о којој је реч спада у категорију највиших пензија и представља најбољи доказ нашег потонућа.

Хиљаду марака и нису неке паре. Зар не?

Тајна „успеха“ Слободана Милошевића код народа је његова политика изолованости од света, одвојености од смисла за реалност (од које би могли да побегну) и у чињеници да је у његовој ТВ-мрежи већи део територије Србије. На жалост, Милошевић је успео многе да убеди на југу Србије како је Србија најсрећнија и најјача кад је сама, да смо ми Срби једини у Европи остали ненацети, неискварени, у тој најезди европске културе, да смо најсуверенија, најнезависнија и непобедива земља којој нико ништа не може — сем да нас мрзе и дувају нам под прозор. Милошевићев програм, једини на који игра, буђења националног поноса, у тренутку када је у Србији милион избеглица и бар два милиона полугладног света, успео је захваљујући ТВ-Србије да нађе плодно тле код највећег дела непросвећеног српског народа. Дакле, код оног дела становништва који је увек одлучивао о резултату гласања и који је гарантовао „успехе“ и „неуспехе“ свега што се у последњих пет година изгласавало.

„Сваки човек има право да се инати и јогни, али само док се инати у своју главу и

своју судбину. Оног часа када од твоје речи и твог понашања зависе животи и судбина других људи ти мораш да будеш спреман да се жртвујеш зарад тих других људи и да идеш науштрб свом јогунлуку и таштини. Ко год није спреман да клекне да би се Србија усправила и да не би пала — не може водити Србију.

За време док је г. Драшковић говорио о ономе што ће се десити ако на изборима 20. децембра поново победи СПС, тргови на којима се окупљало по неколико хиљада грађана, претварали су се у позоришта.

Уколико 20. децембра Срби буду гласали за Милошевића, санкције света биће затегнуте до максимума, бићемо протерани и искључени са ове планете, у том случају ће се и Црна Гора одцепити од Србије. После тог одцепљења ова власт мобилисаће младиће из Србије да ратују против наших младића у Црној Гори, зарад одбране српског мора. Доћи ће и до устанка албанске мањине на Косову, погоршаће се ситуација на ратиштима у БиХ и на стотине српских избеглица претиће у Србију. Над нама ће бит уведена ме-

Када је завршио обраћање Грделичанима који су га слушали, г. Драшковић умакао је личном обезбеђењу и отишао је право међу присталице СПС-а. Пришао је човеку који је обема рукама држао слику Слободана Милошевића, пружио му руку, а овај је потпуно збуњен потезом лидера СПО-а испустио слику председника Србије и узвратио поздрав.

На погрде и ружне речи Драшковић свима је узвраћао пољупцима и само десетак минута требало му је да ослободи те људе вишегодишње пропагандне тортуре ТВ — Србије. Агресија неистомишљеника се губила.

дународна управа и наћи ћемо се у границама пре 1912. године... Ова упозорења чули су грађани свих градова и села у којима је Драшковић говорио. Људи су муњевито схватили да то заиста следи и окретали су се ДЕПОСУ.

Сремски Карловци, Врдник, Сремска Митровица, Шид, Бачка Паланка, Врбас, Вршац, Младеновац, Прибој, Сремска Митровица, Шид, Бачка Паланка, Бајина Башта, Ужице, Пожега, Чачак, Горњи Милановац, Врање, Сурдулица, Босилеград, Димитровград, Крушевац, Краљево, Трстеник, Рашка, Параћин, Ћуприја, Јагодина, Свилајнац, Придворица, Смедерево, Пожаревац, Нови Сад, Ваљево... сва места у којима се појавио лидер Српског покрета обнове, овога пута постаће слободна.

Пре две године у предизборној кампањи г. Вук Драшковић се руковао са отприлике милион Срба и Српкиња и имао толико гласова. Овога пута то је учинио са три пута више људи и зато је реално очекивати да ће сам СПО освојити више од 2,5 милиона гласова што ће бити сасвим довољно за победу ДЕПОС-а. ДЕПОСУ глас — за Србију спас.

ПОВРАТАК НЕМАЊИЋКОЈ СРБИЈИ

ДРАГАН СВОМ НАРОДУ

Дух задужбинарства у нашем народу стар је онолико колико је старо хришћанство у српском народу. Многи наши велики претходници, цареви, краљеви, наши духом богати људи, епископи и свештеници, подизали су храмове и задужбине. Сетимо се Немање, краља Милутина, кнеза Лазара, Деспота Стефана Лазаревића, Карађорђа, кнеза Милоша и многих других ктитора који су подизали свете храмове, обележавајући тако међе српске земље. Својим богатством нису служили само себи, него и своје народу.

И поред тешких 50 година безбожничтва у Србији, дух задужбинарства сачувао се до данас, иако је време много теже него у доба турске и аустроугарске владавине.

Најновији задужбинар Српске правос-

Изборна јединица Смедерево треба да се радује што је на савезној листи ДЕПОС-а њен предводник и носилац управо обновитељ, градитељ и задужбинар господин Драган Миличић.

уређење храма Св. Великомученика Георгија у Придворици, одликовао је господина Драгана Миличића тим великим признањем. Орден Св. Саве Првог степена господину Миличићу уручио је епископ шумадијски господин Сава.

Обраћајући се присутним господин Миличић је захвалио дародавцима земљишта, на којем је црква подигнута, Придворичанима и немарима који су му помогли у изградњи храма и који су му, како и сам рече, „омогућили да задату реч испуни“.

„Искрено верујем да је ово продужетак српске традиције, која је прекинута 41. године. Дозволу за изградњу цркве нису дали они, већ ви,“ рекао је Придворичанима господин Драган Миличић. „Искрено се надам да ће од 20. децембра у сваком селу нићи црква, школа, путеви, преобразићемо наше село и изједначити стандард села и града. 20. децембар је преломни дан и ја верујем да ће наш народ одабрати паметно. За ове две године видели сте шта значи кад нас води неко ко се ставља изнад народа и који је, зарад интереса своје владавине, спреман да жртвује, изолује од целог света и понизи свој народ.“

Ја сам овде да бисмо заједно скинули ту кугу, рекао је на крају Д. Миличић.

Потом се Придворичанима обратио господин Вук Драшковић, рекавши да изборна јединица Смедерево треба да се радује што је на савезној листи њен предводник и носилац управо обновитељ, градитељ и задужбинар господин Драган Миличић, који је изградњом цркве Св. Великомученика Георгија показао да је човек од речи, да су у ДЕПОС-у људи од речи и да је странка којој припада, Српски Покрет обнове, странка ОБНОВЕ.

Неколико стотина Придворичана топло је дочекало и поздравило епископа шумадијског господина Саву, задужбинара Драгана Миличића, господина Вука Драшковића, господина Михајла Марковића и остале госте на освећењу цркве Св. Великомученика Георгија у Придворци.

Примивши после 50 година веру и Бога у своје село, Придворичани су потиснули страх од комуниста и повратком на светосавски пут прогнали комунистичку тиранију из Придворце.

Стиче се утисак да је ДЕПОС у Придворци већ остварио победу.

лавне цркве, господин Драган Миличић, даровао је Придворци крај Смедеревске Паланке нови храм. Није га подигао у свом селу, већ у селу у којем 50 година Бог није станао и у којем је свако ко је Бога називао био прогањан.

Храм Св. Великомученика Георгија започет је 91. године, а 13. децембра 92. освешћен и предат Придворичанима на чување, да се у њему, како рече епископ шумадијски господин Сава, састају све генерације. Да се причешћују, крштавају, венчавају, своје умрле из овог храма са молитвама, а не лопатама и пракљачама, испраћају на пут целе васељене.

Неколико стотина Придворичана поздравило је и одлуку Српске православне цркве да свог најновијег кратора и задужбинара одликује највећим орденом који је дан православни Србин може понети, Орденом Св. Саве Првог степена.

На предлог Његовог преосвећенства епископа Шумадијског господина Саве, Свети Архијерејски Синод Српске православне цркве, за велики напор у изградњи и

БОРИСЛАВ МИХАЈЛОВИЋ — МИХИЗ: ПОЛИТИЧАР ИЗ НУЖДЕ

ВЕЛИКИ ДИКТАТОРИ И СИТНЕ ХУЉЕ

Депос предводе челни људи српског културног стваралаштва. Да ли је оправдан благи зазор да интелектуалцима недостаје прагматични дух неопходан политичарима?

Могао бих да кажем, са правом да не погрешим, да смо се моји пријатељи и ја и раније бавили политиком, али на други начин. Нећу причати судбине и историје моје генерације — део тога сам описао у мојој „Аутобиографији о другима“, али узимајући само последњу деценију у обзир, српски интелектуалци у Београду, пре свега у Удружењу књижевника, на већ чувеној адреси Француска 7, водили су у тешким временима краја титоизма и посттитоизма озбиљну, снажну и тешку полуилегалну-полулегалну борбу за демократизацију наше земље. Удружење књижевника је издало 1989. године свој базични текст „Србија и демократија-јуче, данас и сутра“, формирали смо неколико полуилегалних одбора — најпре Одбор за заштиту уметничких слобода, па онда Одбор за слободу мисли и изражавања у коме су (наводим то као куриозитет) били Добрица Ћосић, Љуба Тадић, Михајло Марковић, Мића Поповић, Матија Бећковић, све до тада најмлађих чланова Војислава Коштунице и Косте Човошког.

Управо је ту један од проблема који нам се данас дешавају. Својевремено, 1985, један добар немачки новинар је написао да у Југославији постоје само две демократске групе — словеначки омладинци и београдски старци. То је било и тачно и полутачно, јер тзв. „београдски старци“ су далеко пре словеначких омладинаца истакли све озбиљне демократске захтеве. Разлика је била само у томе што је словеначка власт дозвољавала својој алтернативи да објављује по листовима и часописима и да то продре до словеначког народа, а тадашња београдска комунистичка власт је то свим силама спречавала, грдно нападала те одборе по већ опробаним рецептима који важе и данас — да су слуге иностранства итд. При том није битно које су нам неприлике стварали већ је битно то што ниједну од тих иницијатива нису прихватили. Србија је у распаду Југославије морала бити предводник демократских промена, али захваљујући влади Слободана Милошевића, који је то свим силама спречавао, десило се да су Словенија и Хрватска стекле у свету реноме бораца за демократију, а Србија је захваљујући репресивним поступцима, оклевању, непопуштању, интачењу и заустављању демократских промена добила статус

Књижевни критичар полемичар оштрог и луцидног пера, ненадмашан бекедник и угледни драмски писац, стицајем околности улази у службену политику. Ово је разговор о разлозима.

Разговарала: Славица ТАНАСИЈЕВИЋ — ЛАЗИЋ

земље, која је још увек жандарска, балканска, хегемонистичка, болшевичка и комунистичка. Тај реноме нас и до данас прати и то је један од разлога зашто добар део света на нас гледа очима подозрења.

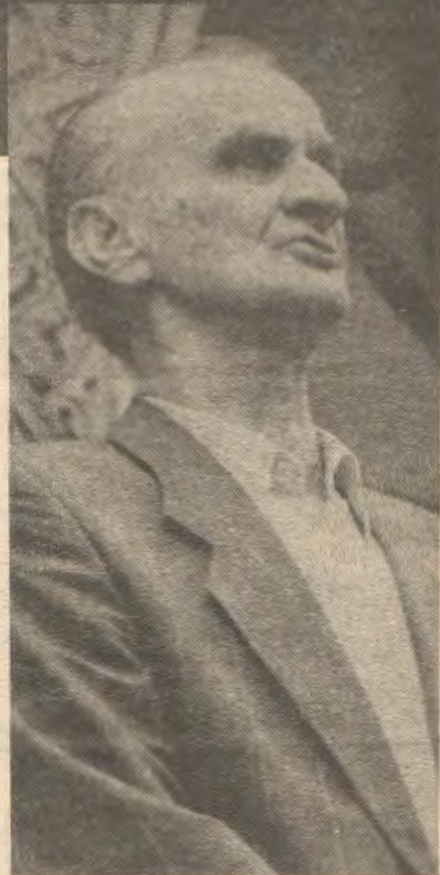
ДОК СЕ НЕ ОБАВИ ПОСАО

Могу ли садашња неслагања око изласка на изборе утицати на распад Депоса? Каква је судбина Депоса после избора?

Демократски покрет Србије — Депос несумњиво је јасна и одлучна политичка формација, која се залаже свом својом снагом за демократски преображај Србије. Депос је и као политичка формација у својој унутрашњој организацији изразито и доследно демократска организација.

Навешћу Вам примере у којима се унутрашњи демократизам у Депосу понекад у јавности схвата као његова слабост. На пример, Српска либерална странка је била одлучно против изласка на изборе. Може се рећи да је СПО био више наклонен покушају да се и под најтежим условима покуша дати одлучна битка и неоспорна је чињеница да је Демократска странка Србије такође била наклоненија неизласку на изборе. Депос је то питање решио на демократски начин, гласањем. Мала је СЛС остала доследна и одлучила да не изађе на изборе и ту своју одлуку и осуду става Депоса јавно декларисала, то није ништа сметало да та СЛС и даље остане члан Депоса, јер у правим демократским странкама и коалицијама једно крило може имати друкчији став од већине, и да то не значи да му се одузима право даљег учешћа и сарадње.

Или, други пример. Мала, лепа, занимљива, јасно профилисана Српска сељачка стран-

ка Миломира Бабића је ушла у Депос као један од њених оснивача, али је проценила током предизборних припрема да би јој учешће у великој коалицији са тако снажним странкама могла донекле умањити јасност странке која жели да се бори и залаже за српско сељаштво. Странка је иступила из Депоса, али смо се разишли са највећим могућим пријатељством и даље подржавамо једни друге.

Испричао сам Вам ту причу да бих дошао до основе Вашег питања — разлике око изласка на изборе су природне. Дилема је била велика и тешка. Укратко речено, састојала се у овоме — да ли још једном под заиста неравноравним готово терористичким условима владајуће странке изаћи на изборе и не успети да до већине српског бирачког тела продре свест о значају тренутка, а неминовности заокрета, да изборе изгубимо, чиме би се власт социјалиста бар за извесно време продужила и перпетуисала или покушати ризиковати да се већ једном то заврши, и та одлучна битка. Свакако је било разлога за обе одлуке. Преовладала је оцена да српски народ нема времена, да се српском народу трагично, судбински жури и да би бојкот избора и њихово одлагање на неодређено време можда појачало одлуку спољног света да од српског народа и његове опозиције не мо-

же ишчекати победу над комунистима, што би можда могло довести до убрзања некаких катастрофалних и одлучних потеза.

Аналогије не значе много, али је чињеница да је у већини источноевропских земаља на преласку из реалног социјализма у демократију одржавано по неколико избора. Дешавало се да неки народи тај посао обаве у првим изборима, дешавало се да се то учини у другим изборима као у Бугарској и Албанији. У сваком случају и опозиција и Депос и српски народ мора истрајати на изборима све док на једним изборима најзад не обави посао који су остали народи обавили.

Чује се да сте Ви предложили да се Савет Депоса изјасни о изласку на изборе а следећим питањем: „Да ли Депос излази на изборе упркос томе што његови оправдани захтеви нису испуњени?“ Како сте Ви лично одговорили на ово питање?

— Није никаква тајна, а и да јесте немам разлога да је кријем, да сам у Савету Депоса био један од оних који је заступао мишљење да на изборе треба изаћи. О томе су и странке и тзв. независни интелектуалци имали различита мишљења. Мој пријатељ Матија Бећковић, са којим се толике године углавном слажем, на то исто питање је одговорио негативно. Био је убеђен да на изборе не треба изаћи.

Стара фраза о тамном вилаету каже: учи- ниш ли то — кајаћеш се, не учиниш ли — та- кође ћеш се кајати. Хоћу да верујем да се Депос неће кајати због ове одлуке, не због тога да бих ја или било ко други био у праву. У игри је нешто много значајније. Ако да Бог и ако буде среће, овај народ ће најзад рећи своје велико и дефинитивно „не“ полувеков- ној прошлости, педесетогодишњој владавини комунизма и посткомунизма и ослободити се море покојног Јосипа Броза и његових на- следника.

Један Француз је рекао — наследници ве- ликих диктатора и самовласника су обично ситне хуље. У Совјетском Савезу после Ста- љинове смрти оличење тога је дугогодишњи режим Брежњева. И нама су се после вели- ког пуштање дешавале ситне штеточине, ма- ле, али не мање штетљиве, неодлучне и пре- одлучне, хистеричне, неодговорне и недорас- ле ситне хуље. Ми са тим најзад и дефинитив- но морамо завршити на овим изборима, или на неким следећим. Надам се да српски на- род више неће сам себе слати на поправни испит. Време је да ту, тек малу, матуру де- мократије најзад опосли. Сматрамо за себе да смо историјски, дуготрајан народ, хвали- мо се својом дугом прошлосту и својим већ једном достигнутом степеном европске де- мократије на почетку овога века — време је да то и докажемо!

КРАЈ ТРАГИЧНИХ ПРЕТЊИ

Неки лидери опозиције извели су своје странке на изборе са објашњењем да би у противном остале у политичком запећку. Како Депос гледа на то?

— Та идеја је врло легитимна у ненормал- ним условима какви су наши. Било је могуће бојкотовати ове изборе, а да то има право и озбиљног ефекта једино да на те изборе не

изађу све релевантне опозиционе странке. Постојала је претња да мале странке користе одсуство великих опозиционих странака да би у неравноправној борби са владајућом странком заузеле било какве позиције у до- цнијем парламентарном животу, али је прети- ла већа опасност да и нека озбиљна опозици- она странка изађе на изборе па тиме добрим делом да легитимитет изборима, а да значај- не странке, као што су Депос, не изађу на из- боре, умање резултате опозиције, а не дове- ду до ефекта тоталног нелегитимитета избо- ра, јер би се на њима појавила владајућа странка, понека озбиљна опозициона стран- ка, низ пратећих странака, што би комунисти- ма дало неку врсту легитимитета. Тотални бој- кот озбиљних опозиционих странака би ове изборе учинио потпуно бесмисленим као што су испали и мајски избори. Опозиција је мора- ла одлучити или да се цела повуче или да це- ла изађе. Десило се ово друго.

Да ли је одлука била исправна или не зна- ћемо тек 20. децембра, а можда ни тада, јер ако владајућа странка са својим прирепцима изађе као победник, опозицији не преостаје ништа друго него да ту борбу настави даље до поновних избора.

За случај да опозиција добије изборе, какве би биле њене могућности да у неком краћем року изведе Србију из ћорсокака у који је запала?

— Нема никога — ниједне политичке странке, ниједне политичке коалиције или формације, која, како Ви кажете, у неком краћем року може да изведе Србију из ћор- сокака. Позиција српског народа данас на Балкану и у свету је до те мере упропашћена да о брзом и преком путу разговора нема. Исто је тако јасно да докле год на власти оста- не паракомунистичка партија и председник Милошевић, не може се ни помислити на по- четак изласка из ћорсокака. Према томе, оно што ће се десити у случају да опозиција побе- диће тек први корак за заустављање да- љег пада — не само економског, моралног и друштвеног, него даљег пада међународне позиције Србије. Победа опозиције би можда зауставила неке трагичне претње, за које се спремају Уједињене нације да нам приреде, покажемо ли се неспособним да збацимо једну ратоборну и неразумну власт, која је унесрећила не само нас него и многе наше суседе. Опозиција би победом била стављена у претежак задатак да потпише неке губитке, које су губитници већ проћердали и потписа- ли и да учини енормне напоре да отпочне препород Србије. Једначина је једноставна — докле год је ова власт активна и на власти, нама нема повратка у нормални живот. Побе- да опозиције ту шансу ствара, а нема никог ко може да гарантује да ће то бити ни брзо, ни безболно.

НЕОБИЧНИ ЉУДИ

Какви би могли бити изгледи Милана Па- нића у одмеравању снага са Милошеви- ћем?

— Ја то не знам. Мислим да то не зна ни- ко. Говорећи шире, морам да кажем да је појава Милана Панића веома необична, али није необично да се у изузетним, превратним, заокретним, бурним временима појаве нео-

бичне личности. Скокнуту мало у страну да из корпе историје узмем пар аналогија за при- мер.

Ко је могао очекивати да ће се француска револуција, која је била до те мере антироја- листичка да је одрубил главу Лују XVI и лепу главу краљице од колача Марије Антоанете, завршити тиме да се један корзикански гене- рал, револуционар и помало битанга, круни- ше за цара и освоји пола света? Ко би могао помислити да ће на само шест месеци после збацивања са трона тровековне владавине Романова завладати гарнитура некаких проб- лематичних револуционара пробисвета, који нису носили ни своја права имена — неког Уљанова који је био Лењин, Троцког који је био Бронштајн, а поготово ко је могао помис- лити да ће двестамилионским руским наро- дом владати годинама један несвршени бо- гослов са Кавказа, Грузин Џугашвили.

Појава необичних људи у бурним време- нима није необична. Имамо домаћи пример који не желим, разуме се, да компарирам са Панићем, као што га не компарирам ни са Наполеоном или Стаљином. Ми смо имали два Шћепана Мала. Један је онај класични који се дофуцао однекуд у Црну Гору и зама- ло постао краљ, и другог пробисвета, Јосипа Броза, за кога је давно речено да је 1914. лу- тао Европом тражећи посла а молећи Бога да га не нађе. Над српским народом је први пут у историји владао владар стране крви. Ни- су нам били добри Карађорђевићи, а био нам је добар човек који, кад се појавио у Југосла- вији са мандатом Коминтерне нико није мо- гао ни име да каже.

Појава Милана Панића је истински необи- чна, али није необично што је један човек поку- шао и поверовао да може да нешто учини за свој народ. Истински је необично што га за тај посао позивају комунисти, а није необично што се он са тим комунистима морао разићи. Било како било, Милан Панић је данас канди- дат који има шансе да се супротстави Мило- шевићу, који владајући телевизијом и медији- ма пуни главу овом народу да је једини за- штитник националних интереса. Због тога се опорочава Панић да је издајник и цела опози- ција да је издајничка. Шансе ће се значи во- дити између истине и обавештености народа. Нисам у стању да проценим колико је јака не- обавештеност народа супротстављена еви- дентној истини.

Медијско подгревање бајате Милошеви- ћеве крилатице да је аутентични и осведо- чени заштитник угроженог српства уочи са- дашњих избора може језичак на тасу исто- ријске правде поново пребацити на његову страну. У кризним ситуацијама народ се збија око вође. Може ли на исту карту Ми- лошевић победити овог пута?

— Није истина да су Милошевић и његова гарнитура покренули српско питање у Југос- лавији. Српско питање, додуше без великог успеха, покретали су српски интелектуалци. Ви се не можете ни сећати времена Предлога за размишљање којим је све почело. То је био први јавни акт из Србије којим је постављено питање Срба у Хрватској. Подсетићу Вас са- мо да српско питање на Косову није покре- нуо Милошевић него управо Добрица Ћосић, коме се данас оспорава одбрана национал- них интереса. Истина је да је српско питање отварао и Вук Драшковић својим писмима

упућеним Бакарићу и Хрватској комунистичкој партији или својим чувеним писмом упућеном Јеврејима.

Шта се десило? СПО и многи други интелектуалци, који су покретали питања катастрофално лоше позиције српског народа у Југославији, чинили су то у време када је српски национализам био тешко осуђиван и прогањан од комунистичког режима. Када су, међутим, комунисти узели на себе да они заступају српске националне интересе и здрав, нормалан и разуман српски национализам довели до карикатуре, до гримасе рата, насилништва, сукобљавања свему и свачему, ситуација се наизглед обрнула. Они људи који су неоспорно били заступници здравог национализма — онога на који има право сваки народ, сада морају да се боре против прекомерног, до злочинства доведеног српског национализма, који су, као и све чега се дотакну, српски комунисти изобличи и учинили штетним за српски народ и опасним по српску будућност.

Постоји друга страна која осуђује сваки национализам и која сад користи ова три рата, на различите начине прљава и бесмислена (са Словенцима, Хрватима и Муслиманима) у борби против сваког национализма.

Национализам је апсолутна врлина док је здрав, док је осећање одговорности за свој народ, док је ангажовање да том народу буде боље а не садржи у себи зло упућено према другом народу. Тешко је рећи да није био изузетно напредан и оправдан италијански национализам у доба стварања модерне Италије. Разуме се да је национализам у тој истој Италији доведен и до степена фашизма или у Немачкој до степена националсоцијализма, што више није национализам већ национал-империјализам и националшовинизам.

УСПОНИ И ПАДОВИ

Да ли у таквом кључу поимања национализма можемо пренебрећи вапај за помоћ који стиже од Срба ван Србије?

— Видите, код нас је бачена парола „Сви Срби у једној држави“. То звучи разумно и нормално и не би против тога нико могао да има ништа против да не постоји чињеница да, ако сви Срби буду живели у једној држави, то ће онемогућити исто право свих Хрвата да буду у једној држави, или свих Муслимана да буду у једној држави или, што не рећи, свих Албанаца да буду у једној држави. Не може се водити политика на једној паролу која даје право само ономе ко ту паролу употребљава на своју корист, а не одобрава то право друге. Сам сам делио заблуду како је бесмислено да савремени свет не види никакву опасност од уједињења Немачке, познатог агресора у два последња светска рата, а види опасност ако би се ујединила мала Србија. Чинило ми се да је то велики апсурд и рекао сам то једном Немцу, који на Србе и на Хрвате гледа очима радозналости, заинтересованости и објективности који ми је рекао: „Господине Михајловићу, одавали сте ми утисак изузетно интелигентног човека, како можете да кажете такву бесмислицу? Како то ми Немци живимо у једној држави? Па зар Немци нису већина у Швајцарској — не мањина као ви у Босни, па ти Немци не живе са нама у ис-

тој држави? Да не говоримо о Аустрији која је без икакве сумње немачка земља, па Немачка и Аустрија нису у истој држави.

Да ли Југославија, односно удружена Србија и Црна Гора имају неку перспективу?

— Перспектива Србије и Црне Горе које више волим да називам тим именима но именом Југославија, није нарочита, није светла, чак је врло, врло мрачна у садашњем тренутку и бојим се да ће још дуго бити таква, али сам уверен да ће смена на власти и долазак младих, нових људи учинити много да се та перспектива промени. Морате знати да један народ није исти у разним временима. Ми смо данас убеђени да смо велики ратнички народ, што смо несумњиво и били у два Балканска и Првом светском рату. У Другом светском рату нисмо били никакав велики и озбиљан војнички ратнички народ. То се десило и Французима, победницима Првог светског рата који у Другом светском рату нису представљали ништа.

Хоћу да кажем да један народ није исти у сваком веку. При том народ има и својих добрих и својих лоших векова, деценија када се строглављује, деценија када се успије. Наша два најуспешнија века 14. и нарочито 19. када смо од ничега за један век избили на светску позорницу као мала, озбиљна и предузимљива земља. Од 1918. најпре лагано због многонационалне државе, а од 1941. суновратно српски народ улази у један период неуспеха и клизања на дно.

Првог дана студентског штрајка рекао сам да смо ми старији људи оставили својим кћерима и синовима гори свет него што смо га затекли. Веома лош свет смо данас оставили иза себе. Морате све учинити да својим синовима и деци оставите бољи свет него што сте га од нас затекли. То је једина перспектива. Много ствари ће се морати изгубити, многопраз потписати и много шта поново отпочети. Можда ће српски народ наћи поново у себи снаге да обави посао свог ослобађања и уједињења, једном обављен, па тако глупачки прокоцкан за последњих 70 година. Почело се са нешто пушака и једним трењевим топом, па је направљена Краљевина Србија. Ако будемо морали, радићемо тај посао још једном.

КАД СМО ТАЈНОВИТИ

Молим Вас господине Михајловићу, да за читаоце нашег листа кажете како процењујете шансе српске опозиције на предстојећим изборима?

— Понављам да не знам како данас мисли српски народ, утолико пре што ме искуство учи да наш човек, специјално човек из Србије, који је близак селу и земљи, врло често хоће да каже једно, друго мисли а треће ради. То је народ који је дуго био под туђом окупацијом, готово пет векова, кад је морао да научи стил претварања, после тога био снажно ослобођен у 19. веку, па поново комунистичком тиранијом враћен у неискрено понашање и несамосталност. При том је ретко ко знао шта он у својој глави мисли. Не знам како ће поступити у овом тренутку.

— Верујете ли у обнову престола Карађорђевића у Београду?

— Ми имамо својих изузетности. Једна од тих, која се ретко примећује и зна, јесте да су Срби поред Француза, ваљда једини европски народ који никада није имао династију туђе крви. Све наше династије — набројаћу само најпознатије: Немањини, Петровићи, Обреновићи и Карађорђевићи, били су националне династије. Данашњом Енглеском влада немачка династија, Шведском влада династија француског порекла, Румунијом су владали Хоенцолери, Бугарском Кобурзи — Европа је пуна страних владајућих династија. Први владар стране крви над Србијом био је Јосип Броз.

Један мој пријатељ ушао је једном у моју кућу љутит као рис и, мада је иначе фин човек (данас врло истакнути академик) и за разлику од нас нормалних Срба готово никад није псовао, с врата је почео да псује мајку. Питам га коме а он ми на моје запрепашћење каже „Гаврилу Принципу“. Питам што том грешном Гаври, шта ти је Гавра крив? Каже: „Крив ми је, зато што је убио надвојводу Фердинанта у Сарајеву. А криво ми је и што Србија 1914 није прихватила аустријски ултиматум па би ми данас у Београду владао бар један Хабсбург, бар један надвојвода а не његов поднаредник Тито“.

Хоћу да кажем да у српском народу индоктринираном педесет година антимонархистичком пропагандом данас постоји уверење да је монархија превазиђени облик владавине. Та тврдња се сукобљава са чињеницом да данас у Европи у седам земаља постоји монархија и да су то управо земље највеће демократије, најбоље солидности и друштвеног система. Данас на свету готово да нема ниједне монархистичке диктатуре, а републиканских диктатура колико год хоћете. За време две монархије, пипајући и колебајући се, Србија је постала озбиљна демократска земља. За време једне републике суновратили смо се у пропаст.

Питање република или монархија у нашој земљи треба да буде решено на најједноставнији и најразумнији начин — обраћањем вољи народа. Али, обраћање вољи народа у тренутку када заступници монархистичких принципа и заступници републиканског принципа буду имали довољно прилике и довољно могућности да народу испричају све што о томе имају да кажу и употребе све аргументе које могу.

Уверен сам да би брзо увођење монархије у Србији врло корисно послужило да свету покажемо да је Србија прекинула са комунизмом, да је то најједноставнији пут да збришемо причу о Србима као непоправљивим комунистима и чини ми се да у нашој ситуацији, доста сличној шпанској, можемо преко монархије обавити најједноставније процес који је Шпанија тако елегантно, са тако мало жртава извела прелазећи из тешког фашистичког режима у демократију захваљујући и томе што се то одвијало под симболом једне наследничке монархистичке круне. Бити републиканац или монархист је питање одређења и питање аргумената. Ако српски народ исказе ту вољу, има неоспорно право да уведе монархију.

У предизборној кампањи свако штампа свој пропагандни материјал. Опозиција штампа плакате, а владајућа странка штампа динаре.

Демократска странка је упутила протест Депосу зато што су његови активисти прелепљивали плакате демократа.

Потпуно разумемо Демократску странку! Она воли да се прилепљује уз једну другу странку.

Вратите осмех Србији!
Једва чекамо поновне ТВ-преносе скупштинских седница.

Тренутним стањем у Србији веома су незадовољни богати грађани. Власти чине све што је у њиховим моћима да и они постану задовољни.

Ово нам је други братоубилачки рат. То је већ традиција која обавезује.
(Зоран Т. Поповић)

Наша највећа несрећа је мали екран.

И ми Срби имамо свој МТВ — Милошевићеву телевизију!

Панићу су стручњаци за маркетинг препоручили да носи црвену кравату.
Милошевићу би око врата најбоље стајало нешто друго.

Добрица Ћосић је окружен специјалним саветницима.

Слободан Милошевић је окружен специјалцима републичког МУП-а.

Американци до сада нису предузели акцију на Балкану зато што није било налазишта нафте.

Шеик Милошевић им је посетом Турији пружио још један повод за војну интервенцију.

Изгледа да нам нема спаса. Градски одбор СПС Београда са своје Скупштине поручује:

„Завршићемо што смо започели“.

Захваљујући монополу партије на власти ми имамо средства јавног униформисања.

Једнопартијски систем је био бољи. У њему је постојела само једна комунистичка партија.

СПС у односу на опозиционе странке има

следеће предности:

Пише: Александар ЧОТРИЋ

Има војску, има милицију, има телевизију, има новац, и нема поштење.

Знамо неке људе који су 1990. дали свој глас СПС-у.
Од тада се не чују.

Девиза Слободана Милошевића је:
„Владај, па завади са целим светом“.

Председнички кандидат Милан Панић је да би се обратио грађанима пењао на „мерцедес“.

Милошевић нам се попео на врх главе.

Милошевић није издајник српског народа. Он је комуниста.

Депос обећава плате од хиљаду марака.

СПС гарантује плате од стотину рубаља.

На изборној конвенцији Младих социјалиста одржаној у Центру „Сава“ говорио је и председник СПС Милошевић.

Педесетогодишњи Милошевић је један од млађих социјалиста.

Због тврдоглаве власти постали смо безглава нација.

Вођи треба прекинути муке. Треба га бирати за доживотног председника.

Наша власт само људе са основном школом сматра поштенем интелигенцијом.

Милошевић је у последњих пет година био комуниста, титоиста, Југословен, српски националиста...

И сада нема намеру ништа да мења.

Прича се да је наш председник заворен човек.

Зар већ!

Ове године не желимо да нам Деда-Мраз нешто донесе. Наша је жеља да некога однесе.

Блокада према Југославији је толико појачана да је велико питање да ли ће нам доћи Нова година.

УСКРОР ЋЕ СЕ ПО ТРЕЋИ ПУТ ОДРЖАТИ ПРВИ СЛОБОДНИ ВИШЕСТРАНАЧКИ ИЗБОРИ. (Јован Г. Стојадиновић)

Једино још самоубице знају шта ће са собом.

Значи да за вољу има наде.

Све више људи умире природном смрћу.

Од глади!

Војислав Шешељ је на ТВ Политици изјавио:

„Имам доказе да су Матија Бећковић и Вук Драшковић примили по милион ма-

рака од немачке обавештајне службе".

Коментар Бећковића на то је био:

„Хтео сам да га тужим, али сам душтао јер је рекао да има доказе“.

Уочи избора власти деле пензије, аконтације, плате регресе, додатке...

Тако и домаћин кљука гуску. А после...

„ТВ новости“ додељују сваке седмице награду својим читаоцима који уочи лансус ТВ — водитеља.

„Српска реч“ ће доделити награду својим читаоцима који запазе да је неки водитељ правилно изговорио реченицу.

Срби су 1918. створили државу Срба Хрвата и Словенаца.

Године 1992. створили су државу Хрватима и Словенцима.

Волео сам своју домовину, док је нисам добро упознао.

За љубав је потребно двоје. Зато хоћу да уништим трећи народ.

Демонстрације су забрањене из превентивних разлога. Демонстранти су тражили демократију.

Ми смо укинули комунизам. Само што истина о томе не може да се пробије до наших грађана.

НАРОД НЕ ГЛАСА. САМО АПОСТРОФИРА НАЈВЕЋЕ КРИВЦЕ.

— ДОБРИЦА ЋОСИЋ СЕ НИЈЕ КАНДИДОВАО ЗА ПРЕДСЕДНИКА СРБИЈЕ. ОН ЈЕ ПОЛИТИЧАР ТИТОВОГ РАНГА.

(Милан Р. Симић)

Грађани цепају партијске плакате. Партије су поцепале Југославију.

Потпредседник СПС Горан Перчевић у интервјуу „Епохи“ каже да се његова партија највише подмладила.

Тачније, подетињила је!

Меморандум САНУ био је Ин меморијам СФРЈ.

Странке у предизборну кампању морају да лажу иначе им бирачи не би ништа веровали.

Производња аутомобила у „Црвеној застави“ повећана је у новембру за сто одсто у односу на октобар.

У октобру је произведен један аутомобил.

Нови царински закон предавца отварање фри шопова само на граници.

Ускоро ћемо имати фри шопове и у Београду.

Пишем против рата и не волим комунисте. Речју, ја сам издајник српског народа. (Слободан Симић)

Ако на изборима победи СПС биће велики празник.

Годинама се неће радити!

Жртва има алиби. Није била на месту злочина.

Милошевић је замрзнути председник СПС и омрзнути председник Републике.

У неким спотовима СПС на којима се виде предели Србије појављује се натпис:

„Није на продају“.

Социјалисти ће све то дати бесплатно.

У нашим срцима има довољно места за све избеглице (Ива Мажуранић)

Грађани Југославије су у ноћи између 9. и 10. децембра могли да гледају потпуно помрачење Месеца.

Сваке ноћи у 19.30 наши грађани могу да гледају потпуно помрачење разума.

Један од слогана СПС гласи: „Сви смо ми помало социјалисти“. Хоће да кажу; сви ми имамо своје мане!

О односу друштва према паметнима најбоље говори чињеница да страдају они који много знају.

ГЛАСАЈТЕ ЗА ДЕПОС И МИЛАНА ПАНИЋА! ТАКО ТРЕБА!

ОСВЕТОЉУБИВА ГОСПОЋИЦА

„Морам да кажем да је ова епизода са госпођицом Радмилом Милентијевић таква да се помало гадим целе те ствари. Ја њу добро познајем. Она има једну доста проблематичну историју у Америци. Она је негде 60-тих, 70-тих година била позната као врло блиска Брозовом конзулату у Њујорку и да се кретала на тим разним дипломатским функцијама које су давале Брозове дипломате. У то време, главна дужност Брозовог конзулата била је да шпијунира политичку емиграцију у Америци. Она је одједном постала националиста, у време када је Милошевић дошао на власт. Њу, знате (смех), зову „Рада мирођија“, јер она је у свакој супи мирођија. Она се била чак ангажовала и у организацији једног предавања које је одржао Драгољуб Мићуновић у Њујорку...

Прва ствар која ме је стварно изненадила је њен долазак пролетос, када је почела да иде по фабрикама и (у време када су сви говорили о неопходној потреби да он поднесе оставку, да препусти власт и на тај начин избегне последице које се спремају, које видимо да долазе)... Она је била главна која је одлазила, која је говорила само о Милошевићу. Добро знам, пошто сам разговарао са извесним мојим пријатељима који су у Панићевој влади, да је њу Слободан Милошевић лично препоручио Милану Панићу да је узме у владу. Дакле, она је експонент Милошевића у влади.

Али, има једна друга ствар због које сам посебно гадљив. Она је амерички држављанин и не може да учествује у владама других држава, јер је то по закону забрањено и требало би да изгуби држављанство. Али, Стејт департамент има право да даје одређену дозволу појединим личностима, као што је и Панићу дао дозволу. Тако је и она добила дозволу, мислим на шест месеци. И сад, та дозвола може да се продужи. Њој је та дозвола, како су ми рекли, истекла баш крајем новембра месеца. Она је тражила да јој се та дозвола продужи и, као што је обичај у администрацији у свим западним земљама у таквим случајевима, онда се тражи мишљење шефа те личности — да ли он препоручује или

не препоручује да се дозвола да. Мени је врло добро познато да је господин Панић рекао да он не препоручује да се дозвола продужи. Из разлога који су мени доста јасни: због њене акције у иностранству, где је врло непозвана давала интервјуе. Рецимо, случај где сам и ја лично био присутан, када је у Конгресу сведочила на своју руку (њој је то Хелен Делић учинила) пред јавним неформалним одбором за људска права. Њено је сведочење било тако тврдо, скоро хушкачко, да је у ствари нама само штетила, није нам уопште користила. Један од конгресмена који је наш противник, неки Смит из Њу Џерсија, страшно је напао и, оно што је најгоре, говорио је: „Молим Вас да ово пренесете Вашој влади коју овде представљате“, а она уствари није представљала никога. И онда, када је завршио свој напад, она није могла да се брани, уопште није знала како да се брани. Када се то завршило, он је устао и демонстративно напустио салу. Сигуран сам да је Панића амбасада обавестила о томе. Таквих ситуација је било доста, претпостављам, јер знам да је била по целој Америци, да је у Аустрији нешто говорила... Сигуран сам да је Панић из тог разлога хтео да нађе један леп начин, да не мора да је отпусти, да је избаци из владе, него каже; она, ето, није добила дозволу. Међутим, она се сада свети Панићу. С друге стране, она је типичан агент Милошевићеве изборне кампање, покушава на сваки начин да умањи Панића и употребљава, за мој рачун, врло негодне и нефер методе.

Толико имам да кажем.“
(Зоран Хођера, виши саветник Међународног монетарног фонда, у емисији НТВ „Студио Б“ Интервју гледалаца, емитовано 10.12.1992. године).

СОЊА — ГЕРИ

„Правоверну Јеврејку“, осведоченог борца за „српску ствар“, др **Клару Мандић**, стигла је осветничка песница млађане **Соње Карацић**. Наиме, док је Клара водила под руку др Радована Карацића, у њихов апартман у „Интерконтиненталу“, изнебуха је пред њих излетела татина љубимица Соња и уз повике: „Нећеш ти више, дрољо, заводити мог оца“ тако избатинала сироту Клару, да су јој остали подливи и маснице по лицу. Татица је, сазнајемо, непристрасно сачекао крај дуела. Тако треба!

РЕШЕЊЕ ЗА ИЗБАВЉЕЊЕ

Мр **Небојша Човић** на промоцији своје СПС—странке није ни трепнуо када је изрекао да циљ опозиције на изборима није да се понуде боља решења, него да се сруши постојећа власт.

Свашта! Па, има ли бољег решења од рушења постојеће власти?!

ЈЕЗДА ДИГИТРОНЦИЈА

Српски банкарски геније, г. **Газда-Језда**, у свом промотивном споту грађанима обећава да ће од Србије начинити бесцаринску зону, „како то ради паметан свет“

Газда је извео и једну фасцинантну рачуницу, која и последњег скептика треба да разоружа. Обећао је смањење цене роба „за преко сто посто“. Што ће рећи, може лако да се деси да вам после 20. децембра у продавници дају робу и још доплате, за онолико процената колико појевћинење премашује „стотку“.

Срећом по трговце, вероватноћа да се то догоди једнака је Газда-Јездиним изборним шансама. Плус умањење од преко сто посто.

БЕГ ОД СРЕЋЕ

Десетак дана пре избора у СРЈ одређени грађани Србије нису били у могућности да одлазе у своје омиљено боравиште, (са тенденцијом пребивалишта), земљу сунца и дискретних банковних рачуна, **Кипар**.

Ово трауматично искуство и неправду за неколико хиљада грађана Србија сада исправља туристичка агенција „Џоли турс“, која организује путовање на Кипар 21. децембра у шест ујутро.

Шта мислите, зашто у овој агенцији очекују посао столећа?

ГРУВАЊЕ ТЕЛЕВИЗИЈА ИЗ КАТОДЕ

На телевизији је све могуће: Ћосић је против Панића, позив на лич... крв је већ потекла

Пише: **Гордана СУША**

Оно што нису успели новинари, откада функционише двојац на савезном врху — да сазнају какав је међусобни однос Ћосић — Панић, јер су изјаве обојице о оном другом увек биле уздржане али коректне, успео је господин В. Казимировић, члан републичке комисије која „надзире“ да не дође до злоупотреба у предизборној кампањи. Елем, тај господин у ударном дневнику ТВ Србије изјављује да Ћосићева сличица у Панићевом споту сугерише да су они једномишљеници који се залажу за исти програм, а како академик Ћосић за то појављивање није ни знао нити дао сагласност, то значи да је његова личност злоупотребљена. ПОШТО НИЈЕ ДАО САГЛАСНОСТ ЗА СПОТ, ЗНАЧИ ДА НИЈЕ САГЛАСАН НИ СА ПАНИЋЕМ, јасно закључује убицајеним маниром замене тезе, господин Казимировић. Тако је председник СРЈ, кога иначе тако често својатају, и овом приликом злоупотребљен. Његово настојање да остане свој, страначки неопредељен, али с јесним грађанским и родољубивим ставовима, његово настојање да избегне политички мутљак и запљускивање прљавом водом, једном једином изјавом господина Казимировића, пада у воду јер је пред бројним тв аудиторijем сврстан у Панићевог противника.

Сумњам да је председнику Ћосићу потребан посредник у комуникацији с јавношћу и зато ми је нејасно зашто ћути. Зашто, како је сам наговестио да ће урадити, не подржи програме са којима се слаже? Овако његову уздржаност користе сви, што штети лично њему и неопредељеним грађанима који од њега очекују глас.

Иначе, тај господин В. Казимировић извучен из нафталина за једнократну употребу (нафталин је асоцијација на неке старе ствари које поново улазе у моду) јасно је показао „непристрасност“ надзора своје комисије, јер и у Дневнику у коме је био гост прошли су ми словови, а он се острвио на мраве. Ни речју се није осврнуо у свом првом јавном наступу на узроке и разлоге због којих су готово сви угледни чланови његове комисије дали оставку.

Није се запитао ко кога злоупотребљава у информативним емисијама најутицајнијег медија, у којима је две трећине саджаја посвећено активностима председника српске владе Радомана Божовића, који превазилази сам себе у плувању по Панићу. Гледајући учестале интервјуе председника Србије

грчким ТВ станицама (говорка се да су наручени и плаћени) — збуњеном гледаоцу остаје питање: да ли је реч о предизборном споту у чланици ЕЕЗ, или о кандидатури у Србији. Или је смисао поруке, после Чукићевог извештаја из Русије, кад московски неуспешни пучисти, алијас садашња опозиција сруши Јељцина, а Грчка изађе из европске заједнице, да ћемо ми изоловати свет, а не он нас и показати ко је јачи!

Када председника Србије нема у разговору са грчким новинаром, а пуким случајем из дневника изостане и председник владе, јер тај дан користи за одмор, онда се појављује ударник ТВ Стефан Грубач. Он толико удара из катодне цеви, да после његовог наступа беснила, деведесет одсто Срба згрануто његовом аргументацијом (своди се углавном на позив на лич) — за сваки случај остају код куће застрашени да их неко не млатне као недовољне патриоте, а оних десет одсто ударничких истомишљеника захарају градом па утихну до следећег Грубачевог позива. (После његовог коментара о сервисерима Броз а данас Бону и Вашингтону, како је рекао, Грубачеви одазиви напали, су на улици новинарку НТВ Студија Б, прете новинарима „Борбе“, и „Времена“, а неко је бацио кашикару на џамију.)

Господин из нафталина, очито омамљен мирисом конзерванса, о томе није прозборио ни реч. Он вероватно сматра да ТАКО ТРЕБА.

Да ли је требало, знаће они који преживе! И док је домаћа медијска сцена у овом „најтежем, преломном тренутку“ усмерена на голи и беспштедни обрачун са свима који макар и у нијанси различито мисле од званичних власти, британска нас-медија оцењује да је разлаз престолонаследника принца Чарлса и принцезе Дајане, дошао у најтежем тренутку, када јачају страхови да би британске трупе могле бити увучене у широк оружани сукоб у Босни и Херцеговини. Кивни су на Американце који су се ангажовали у Сомалији, а њима препустили, како веле, узаврело тло Европе!

Немачке власти одузеле су грађанска права Томасу Динелу и Хајну Рејцелу — нацистима — који позивају на прогон Јевреја и азиланата, показујући како разумевају тешкоће свог тренутка! Узаврела Грчка и промаја на политичкој сцени Русије, млитаво реаловање међународне заједнице, свакако потврђују да су требања и потребе веома различити.

Код нас је све јасно, готово униsono, егзалтирано с правом српске душе, уместо с правом човека. Тој егзалтацији доприноси и господин Панић бескрајним понављањем у својим спотовима да је Србин и да Србији жели добро. Да апсурд буде већи, господин Милошевић више од њега барата појмом грађана и можда ће га сутра оптужити (Панића) да је шовиниста...

**ВИТОМИР
ТЕОФИЛОВИЋ**

ГЛАСАЈТЕ, НЕ БИРАЈТЕ

Приближили се избори, а народ збуњен и узбуњен — кога ћемо, које ћемо, куку нама гласачима у овој гужви и галами! Е како беше срећно оно време кад се све сређивало по комитетима и комисијама а гласање било само свечани чин, потврда нашег пута у боље сутра и поверења у заслужене кадрове! Али, од кукања вајде нема, шта је ту је. Кад нас је већ трули запад натоцијама да и ми уведемо вишепартијски систем и тобожњу демократију, морамо се том злу прилагодити да би нам све остало исто.

Најважније је не обраћати пажњу на опозиционе лидере и њихове програме. Неки од њих су слаткоречиви, нуде свакојаке промене — веће зараде, више хране, одеће и обуће, бољи саобраћај, европско образовање и здравство... Неупућени би се могли насанкати на то обећање, и не слутећи да би после обрали зелен бостан. Тачно је да бисмо имали више свега и свачега, али морали бисмо и више да радимо, да строго тачно стижемо на посао а да кући не бисмо смели ни ексер да понесемо! Што је најгоре, морали бисмо да поштујемо и све могуће законе и прописе! А сад, као што знате, морамо да поштујемо један једини, и то написани закон — не дирати власт. Све остале законе и прописе власт нам препушта без питања. Ваљда нам је лакше и боље да поштујемо један него хиљаду закона! Зато треба гласати за власт. Ако је ваљала нашим дедовима и очевима, ваљала је и нама. Биће нам и даље тешко, али ко се навикне на тешко, све му је лако, зна бар шта га чека, не живи у неизвесности. А то је за нас најважније — живети данас као јуче, а сутра као прекјуче.

Обавезно треба гласати за садашњег председника. Да је он најбољи види се и по томе што је најодлучнији и што је његова реч увек последња, без поговора и приговора. А тако и треба да поступа председник — да не слуша никога, а сви да слушају њега. Не само нас, наш председник не слуша никога на свету. Он је толико одсечан и толико одскаче да заслужује да буде председник целог света, а то ће се једног дана и десити, чим свет сазна праву истину о њему и нама.

Тренутно светски силници мрзе нашег председника и прете нам још оштријим санкцијама, чак и војном интервенцијом ако их даље буде игнорисао. Али, ми знамо да је то гола пропаганда и да то они не смеју да учине. Они га мрзе из љубоморе што је одлучан и усправан, али су њиме усхићени пролетери свих земаља јер смо ми једина права социјалистичка земља на свету и зато нам нико ништа не сме. Сви би нас народи, осим ту и тамо неких око нас, узели у заштиту и своје би владаре сменили преким путем, а њега изабрали по кратком поступку. Сви на изборе! Живели исти!

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА, ПРЕДСЕДНИК ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ СРБИЈЕ

ОВИ ИЗБОРИ СУ ПРОЛАЗНА ПОЈАВА

У последњем предизборном обраћању читаоцима „Српске речи“, први кандидат на београдској листи за републичке изборе и поборник модерне политике каже: „Желео бих да верујем да ће након ових избора Депос имати довољну политичку снагу да битније утиче у јавном животу. Наше бирачко тело је непредвидиво. Наш јавни живот је ненормалан. Тешко је у њему утврдити правилности, а праву пометњу у расположењу чини учешће једне политичке личности која је за мене била и остала политички аутсајдер“. Погодите које.

Разговарала: Љиљана ЈОРГОВАНОВИЋ — БУЛАТОВИЋ

Сукоби у Депосу обојили су предизборно расположење у опозицији. Грешим ли што ме неодољиво подсећају на неслагања у некадашњој Демократској странци, или на разлике између СПО и Демократске странке?

Мислим да су такве оцене и поређења ипак непримерени. Политика подразумева сукоб интереса и постојање компромиса, а оно што сада у Депосу постоји као сукоб, квалитативно је другачије од сукоба унутар некадашње Демократске странке и њена два крила. Реч је о потпуно различитим стварима. Сукоби у Демократској странци били су везани за различита схватања о политичком преображају друштва. У странци Драгољуба Мићуновића израсло је уверење да избори представљају вредност по себи, да изборни услови нису битни, већ је битни само доћи до превремених избора. Дакле, избори сами по себи представљају успех. Бивша група демократа за Депос, којој сам и ја припадао, сматрала је да се поредак не може променити из-

борима под неравноправним условима. Разликовали смо се и по методу политичког деловања — ми смо се залагали за удруживање опозиције, они за индивидуално деловање. Тако је настао Депос, тако је настала Демократска странка Србије.

Депос је остао јединствен у настојању да странке на изборе изађу удружене, премда је у датим условима то остао илузоран покушај. Ипак, у Депосу је остала, или је обновљена једна разлика која је постојала и у Демократској странци, а то је — да ли на изборе треба изаћи и под неравноправним условима. Демократска странка Србије у Депосу заступа исто становиште као и у некадашњој Демократској странци: ићи на изборе тек када се изборимо за потпуно равноправне услове.

Међутим, СПО је ближи оном становишту које је заступао Драгољуб Мићуновић. При томе је СПО изнео следеће образложење: Демократска странка Драгољуба Мићуновића већ је одлучила да изађе на изборе, шири опозициони фронт је разбијен и — онда смо на неки начин и ми остали присиљени да учествујемо.

По мени, учешће Мићуновићевих демократа није било довољан услов да садашње изборе учини легитимним. То је парадоксално и желим да ту ствар изведем до краја. У разговорима које смо водили крајње отворено и беспопштедно, али пријатељски, у Савету Депоса, са нашим пријатељима из СПО, рекао сам отприлике овако: ми се годинама залажемо за равноправне изборне услове, учеш-

Фото: Ђорђе ВУКОЈЕ

ће у медијима, финансирање странака, расписивање избора за уставотворну скупштину... и на крају крајева испало је да смо све те услове заборавили, а остао је само један једини, нови услов — да ли ће на изборима учествовати Драгољуб Мићуновић или неће! По мени, то није довољан услов.

НАЧЕЛАН ПОЛИТИЧКИ СУКОБ

Ви се не обазирете на сурове претпоставке да демократе Драгољуба Мићуновића на мала врата улазе у високу политику и да су им функције подељене још пре избора? Они никада не могу тако мало добити на изборима колико могу добити министарских и саветничких фотеља. Да ли сте размишљали о тој варијанти?

Да, размишљао сам. То становниште ми је чудно и неприхватљиво. Оно се своди на то да би права, аутентична опозиција — а ја је видим пре свега у Депосу — требало да поново учини легитимном једну власт, или расподелу власти која већ постоји. На опозицији је да ту власт оспорава. Навешћу вам следећи пример.

У једном од периода усхићивања опозиционих лидера личносту Милана Панића, председница Грађанског савеза, Весна Пешић, рекла је једном приликом да би опозиција могла постати легитимна ако би се на њено чело ставио Милан Панић. То је неприхватљив начин мишљења који је врло близак марксистичком погледу на свет и своди се на то да нешто постаје легитимно самим тим што представља власт.

Дакле, већ се ту, међу нама испољила разлика. И, без обзира на персоналну унију између Демократске странке, Добрице Ћосића и његових или њихових министара у савезној власти, као и предности које је та странка овим добила, мислим да начелна Депосова опозиција такву реалност није смела да прихватити. Морала је и даље да се бори за равноправне услове и уверен сам да би, водећи жестоку антиизборну кампању, обраћајући се домаћој и страни јавности једном Белом књигом о изборним неправилностима, Депос успео да доведе ове изборе у питање.

Мислим да је направљена грешка и у томе се састоји разлика између СПО и Демократске странке Србије. Везана је за разлике у процени политичке ситуације и у томе је спор између нас. Он је начелне природе.

Понекад се учини да СПО има комплекс демократа, а Депос комплекс СПО-а. Постоје ли шансе да се ови комплекси на најгори могући начин испоље тек после избора, у узајамном оптуживању странака коалиције?

Уколико ови избори не дају резултате које највећи оптимисти очекују, сигурно је да Демократска странка Србије неће ни пре ни после избора оптуживати другу страну у овом спору. По нама, ови избори имају далеко мање значење него што се многим чини. Изгледа да Демократска странка Драгољуба Мићуновића и СПО придају изборима већи значај него што заслужују. Ја их сматрам делом сложене политичке борбе у којој ће требати много времена и нерава да се друштво радикално промени. Без обзира на њихов исход, ови избори никога неће много усрећити.

Због тога је потребно очувати јединство у Депосу, за тај други задатак.

Из тих разлога, ја на све спорове у Депосу — ма колико у њима учествовали страствено — једноставно гледам са одређене висине. Све је то неважно у односу на оно што нам предстоји, а рекао бих, и оно што нас у међувремену може задесити.

ПОЛАГАЊЕ БЕЗГЛАВЕ НАДЕ

Имате ли пројекцију шта би се догодило уколико Депос не изађе на изборе, а светска јавност призна њихову легитимност? Не би било немогуће да се то догоди.

Депос ће на изборе изаћи. Машина се покренула. Постигнут је извесан напредак у познавању изборне технологије од стране две велике странке у Депосу. Не постоји начин да Депос бојкотије изборе, осим ако се неко чудо не деси. Последње чудо за Депос, и још више за неке странке изван Депоса, био је Милан Панић. Што се мене тиче, срамота би било да опозиција у Србији бојкотије изборе зато што је само један човек, Милан Панић, стављен у отежан положај. То чему је Панић изложен ми осуђујемо и увек ћемо осуђивати, али претходно имамо на уму да је заправо многим на тим изборима отежано учешће. Чињеница је да је Панићев положај неупоредиво повољнији него положај осталих опозиционих странака. Ми јесмо опозиција. Милан Панић је власт-опозиције, са големим новцем који опозиција нема.

Због новца или не, тек сва истраживања јавног мњења и анкете показују његову огромну популарност. Верујете ли сличним показатељима?

У просеку, истраживањима јавног мњења морамо поклонити одређену пажњу, али им не смемо слепо веровати. Треба тражити неку средњу вредност. У једном тренутку Панићева популарност је расла, затим је опадала. Требало би сада испитати ситуацију у целој Србији, након његове кандидатуре, сада када му је кандидатура одобрена. Мислим да су се његове шансе промениле. За мене остаје тај невероватан феномен — да један човек може тако брзо да стекне поверење политичке јавности, а да се о њему тако мало зна. Он можда представља адут за опозицију, али и све ово забрињава.

ЗАГОНЕТНИ ЋОСИЋЕВ ОСМЕХ

И тиме долазимо до онога о чему сам говорио: да су ови избори заиста пролазна појава. Постоји нешто што ће се тек дешавати, поготову у главама људи. То је далеко важније — развијати другачије схватање, другачију свест, да људи политичке личности, конкретне за јавне функције почну да процењују у целисти, и да не полажу безглавно наду у сваку нову личност која се појави на политичкој сцени. Овом народу требало је неколико година да реши једну енигму — да ли је Слободан Милошевић комуниста или није. Требало је много времена да се нада у Милошевића отклони, а онда је преко ноћи поклоњена некој другој личности, човеку о коме се ништа не зна.

Без обзира на велико разочарање, последице ове политике, незнање и конфузију у јав-

ном мњењу, та врста трансфера поверења је нешто што забрињава.

Да ли Вас забрињава и понашање господина Ћосића? Некако је много мистериозно.

Није тако мистериозно. На две ствари треба обратити пажњу када је о Ћосићу реч. Пре него што су избори расписани, демократска опозиција му је у више наврата скрета-ла пажњу да изборе нипошто не треба расписивати пре него што се не обезбеде услови који гарантују фер-плеј. У његовим рукама је био кључ избора. Он такву одлуку доноси.

У међувремену су се десиле ствари које су недвосмислено указивале да ови избори неће бити поштени. На крају крајева, једна група експерата добила је задатак да састави савезни изборни закон, што су подржали и Ћосић и Панић. Тај пројекат је у савезној скупштини, састављеној од социјалиста и Шешелевих радикала, практично преиначен у сасвим другачији текст закона, без ичега заједничког са првобитном варијантом. Текст закона је практично фаворизовао владајућу СПС. Ћосић је то знао, Панић је то знао. И онда је Добрица Ћосић на један свечан начин расписао изборе. Чак је и од једне несреће хтео да прави церемонију.

Али, сада долазимо на нешто друго што пада у очи: све време на Ћосићевом лицу постоји један загонетан осмех. Он је упућен Драгољубу Мићуновићу. Њихово становиште је истоветно: избори по сваку цену, избори без обзира на изборне услове.

Добро, какав систем могу да гарантују Ћосић као суви социјалиста и Панић као суви капиталиста? Нешто између смо већ имали. Чија ће опција превагнути?

Мислим да ни Ћосић ни Панић нису до те мере начелне личности да не би могли узајамно да сарађују. За разлику од Ћосића који недвосмислено има социјалистичка предубеђења и предрасуде, Милан Панић их нема. И ту се заправо њихови ставови и интереси укрштају и разилазе. Подсетимо се да је на њихов обострани став по питању избора утицао и начин на који су дошли на своје функције — и један и други дошли су без избора. Због тога је њихова процена да су избори важнији од услова за изборе релативизирана, и услови су стављени у други план.

Психолошки, Ћосић је личност која се никада не би подвргнула ризику изласка на изборе, чак ни на оне које би сигурно добио. Знате, такви избори би показали да ипак постоји неко ко мисли другачије, ко не би гла-сао за њега, а Ћосић је личност која има тај осећај мисије, себе види пре свега у улози изабавитеља, а изабавитељи се не бирају гласачким листићима.

Наравно, ту дотичемо тему промене политичке свести, политичке културе.

ЦЕРЕМОНИЈЕ УМЕСТО РЕЗУЛТАТА

Верујете ли да од нашег народа може нешто постати, па се свест може променити?

То ће се променити. То мора да се мења. На томе ће радити Депос. Важније је од изласка на изборе. Политици нису потребни пророци, већ часни и поштени прагматични политичари.

Шта Ви подразумевате под политичким прагматизмом? Господин Зоран Ђинђић је први употребио тај термин, али би неупућени можда схватили да је реч о политичкој добити?

Под политичким прагматизмом подразумевам модерно схватање политике. У политичком животу не сме да се губи много времена на јаке речи и приче. Ево још једног примера. Када је прихваћена идеја округлог стола власти и опозиције, то је деловало као модерно схватање политике. Уместо великих речи — мукотрпни, дуготрајни разговори који треба да омогуће политички споразум. Наравно, владајућа странка увек је у повољнијем положају, чак и у земљама развијене демократије. Овде је било природно да владајућа странка сачува далеко већи степен повлашћености, али да се дође до политичког споразума које би прихватиле обе стране. То би била врста политике која не тражи помпу, сликање пред камерама, јаке речи, изјаве... све се решава договорима, потписивањем друштвеног пакта и све се брзо окончава. Код нас се десило сасвим другачије.

Уместо озбиљних разговора, било је церемонија, инцидента, полемика и онда су, на крају, и Милан Панић и Добрица Ћосић изразили огромно задовољство оним што се дешавало за округлим столом, а никаквог разлога за задовољство није било. Знате, ово су и даље избори са елементима ћораве кутије, али они пређашњи барем нису расписивани са толико помпе као што је то учинио Ћосић.

Има ли превише интелектуализма у нашој политици?

Показало се да странке немају политичаре са одређеним административним знањима, а владајућа странка има их и више него што јој је потребно. Такав тип политичара тек треба да се ствара и он ће се регрутовати како из редова опозиције, тако и владајуће странке. Постоји једна врста превеликог интелектуализма у нашој политици и за желети је да та врста људи буде замењена политичарима од заната. Ја себе сврставам у ред оних људи који ће за неко време моћи да се одрекну учешћа у јавном животу и тај посао препусте неком другом. Али, постоји тај сувишак интелектуализма.

Постојао је и мањак интелектуализма у једном дугом тренутку. Интелектуалци, да се разумемо, нигде не могу много да учине у политичком животу, али својим именом представљају залог за супротстављање једном недемократском режиму. Таквих интелектуалаца је било веома мало у периоду 1989—90. године, или су се налазили на погрешним местима.

Може ли Депос постати жртва сопствене супериорности, с обзиром да се на једном месту налази већи број личности са великим ауторитетом: Бећковић, Драшковић, Ви, Михиз... да не набрајамо?

Ради се пре свега о људима велике индивидуалности, а то је већ нешто што онемогућава колективни рад. На то је указивао још Слободан Јовановић. То отежава рад у Депосу. Ја сам увек сматрао, и надам се да нећу погрешити у том уверењу, да су у овим временима разлике у Депосу — разлике у методима деловања и политичким стилевима

— нешто врло корисно за опозицију. Постоји једно историјско поређење. Између два рата, у Југославији је створена удружена опозиција. Ауторитарни режим тада, неупоредиво блажи од овога, са елементима правне државе, био је условљен деловањем што хрватских националиста, што југословенских комуниста — мислим на период од 1929—1934. године и касније. Ту удружену опозицију чинили су демократи, радикали и земљорадници. Ја налазим много сличности са тим странкама данас, у Депосу, где су СПО и Демократска странка Србије. Мислим да СПО има много елемената тог радикалног популизма, ширине, не баш увек јасне линије доследности и начелности. Демократска странка Србије има ту начелност и доследност, можда пома-

ло и доктринерство и чврстину. У приликама какве су ове, те две странке могу добро да сарађују и да заједно обухвате шире бирачко тело него појединачним деловањем.

НЕПРЕДВИДИВИ АУТСАЈДЕР

Како изгледа Ваш бирач!

Видим га у великим градовима, у образованијем делу становништва, Србијанац је, мада нам је близак и део сународника који није из уже Србије. Због наше умерености и трезвености, имамо гласаче и на селу, и међу радницима, свуда где су очуване наше традиционалне вредности и постојаност у гледиштима, тамо где је здрав, демократски, антикомунистички став и деловање.

Да ли сте задовољни спотовима Депоса?

Бољи су од спотова других странака, одмеренији, укуснији, са јаснијом политичком поруком. Можда је требало постићи бољи баланс између осуде постојећег стања и указивања на неке друге изгледе. Психолошки, та врста осуде, потпуно оправдане, може да делује и деморалишуће. Призори су заиста мрачни, као што је и наша стварност мрачна, али у једном бирачком телу где има много конфузије и незадовољства, нисам сигуран колико је потребно инсистирати на тим елементима. Ја бих те секвенце умањео, а политичке поруке учинио макар запамтљивијим.

Да ли бисте прогнозирали изборне резултате?

Више је него сигурно да ће овај пут наша политичка сцена изгледати веома чудно, можда онако како изгледа, судећи по последњим резултатима, изборна сцена у Словенији. Дакле, много странака, ниједна нема апсолутну већину у парламенту, отварају се могућности за различите комбинације и стварање коалиција. Ја бих, заиста веома нерасположен што на изборе излазимо под оваквим условима, желео да верујем да ће Депос имати довољну политичку снагу да након ових избора битније утиче у јавном животу. То је све што могу и све што желим да кажем. Наше бирачко тело је непредвидиво. Наш јавни живот је ненормалан. Тешко је у њему утврдити неке правилности, а праву пометњу у расположењу и мотивисаности бирачког тела може унети учешће једне политичке личности која је била, а за мене и остала аутсајдер у нашем јавном животу. То је Милан Панић.

Најзад, како процењујете његове изборне шансе?

Ради се не само о његовим изборним шансама које на врло сложен начин утичу и на изборне шансе опозиције. Опозицији ће доста донети, али ће један број гласова и однети.

После свега, од стране некога ко је био против тога да се на изборе излази под овим условима, не можете очекивати ништа ближе некој конкурентној прогнози изборних резултата.

Сматрате ли мудрим Драшковићево одустајање?

Да.

Пише:
Коста ЧАВОШКИ

Прво и најважније својство закона који је применен владавини права јесте његова општост. Тиме се јемчи индивидуална слобода и смањује могућност самовоље власти будући да је слобода од туђе самовоље једино могућна под владавином општих закона. Јер, како то поборници владавине права обично истичу, уколико се покуравамо законима као општим апстрактним нормама које су прописане независно од тога на које ће све појединачне случајеве бити примењене, ми нисмо потчињени ничијој туђој вољи или самовољи и стога остајемо слободни.

Општост закона се, међутим, лако може злоупотребити ако се апстрактним изразима предмет регулисања тако утврди да се тиче само унапред познатих ствари и појединаца, па чак и једног лица. Дobar пример правила које је само привидно опште, а у ствари дискриминативно, јесте немачка царинска тарифа из 1902. која је предвиђала посебни износ царина за „мрке или шарене краве одгајене на надморској ви-

хљујући оваквој Ћосићевој предусретљивости, није било потребе да се поменута дискриминативна одредба и озакони.

На своју несрећу, Милан Панић је давно престао да чита поезију за децу, па није благовремено схватио да не треба љутити лава нити му се испречити на путу. Зато му је — какве ли дрскости! — пала на ум помисао да се кандидује против човека који му је великодушно обезбедио положај југословенског премијера. Слободан Милошевић је, међутим, наслутити шта му се спрема, па се благовремено „обезбедио“: наложио је својим верним законописцима да озаконе следећу, привидно општу, одредбу: „За председника Републике може бити предложен држављанин Републике Србије који је навршио 18 година живота, који је пословно способан и има пребивалиште на територији Републике Србије најмање годину дана пре дана одржавања избора“. Сви су одмах схватили: то је Лех Панић — закон против једног човека. Јер, од могућних противкандидата који би се како-тако носили са Милошевићем, једино је Панић одскора у земљу.

LEX ПАНИЋ

ЗАКОН ПРОТИВ ЈЕДНОГ ЧОВЕКА

Ако је Милан Панић понешто и лично добио овом ујдурмом око властитог кандидовања, позиција је вероватно изгубила. Јер, скоро десет дана јавност је нагађала да ли ће Панићева кандидатура бити прихваћена или одбачена, уместо да се суочи са изузетним тешкоћама које у овом часу погађају нашу земљу.

сини од најмање 300 метара, с тим да сваког лета најмање један месец проведу на висини од најмање 800 метара“.

ЗАКОН ПРОТИВ ЈЕДНОГ ЧОВЕКА

Поменута дискриминативна царинска тарифа била је по свој прилици уперена против само једне расе или крда крва. Наш законодавац је отишао корак даље, па је пре месец дана донео закон који је уперен само против једног човека — Милана Панића. Додуше, то није и први покушај доношења опште одредбе која је требало да нашкоди унапред познатом појединцу. Године 1990. уочи ондашњих избора појавио се нацрт Закона о избору председника Републике Србије којим је пасивно бирачко право за овај највиши положај ускраћено оним грађанима Србије који су навршили шездесет и пет година живота. Бољи знаци су се одмах досетили: Слободан Милошевић се побояо да би му Добрица Ћосић могао бити противкандидат, па је преко својих послушних законописца сачинио поменуту дискриминативну одредбу којом се без икаквог уставног основа ограничава пасивно бирачко право. На срећу, Добрица Ћосић је одмах схватио поруку која му је упућена, па је у духу оног упозорења песника деци — „Не дирај лава док спава!“ (Слободан Милошевић је рођен у знаку лава) — брже-боље ставио до знања да нема намеру да се кандидује. За-

АДВОКАТСКА НАДМУДРИВАЊА

Једно је, међутим, прави разлог (ratio legis) за озаконење неке одредбе, а друго је њено језичко значење које може бити шире, па и мање одређено од онога које је законодавац стварно имао на уму. Законодавац је очигледно хтео да осујети само Панићеву кандидатуру, па је стога као услов утврдио дужину пребивања од најмање годину дана која непосредно претходи изборима од 20. децембра ове године. Како је, пак тој својој намери дао општи карактер, пропустио је да убаци реч „непосредно“. То су одмах запазили Панићеве адвокати, па су досетљиво закључили да према члану 3. поменутог закона кандидат за председника Републике треба да има пребивалиште на територији Србије најмање годину дана пре одржавања избора, што не значи да је то и у последњој години пре избора. 1) А како је Милан Панић пре одласка у Америку двадесет и шест година пребивао у срцу Београда, то значи да чак двадесет и шест пута испуњава поменути законски услов.

Још веће тешкоће Милошевићевим законодавцима задаје израз „пребивалиште“. Као људи осетљивог полицијског њуха они су одмах проверили податке о пријавама које се подносе полицијским станицама и утврдили да Милан Панић није формално пријавио своје пребивалиште у Београду (учинио је то тек 28. новембра ове године). При том су сметнули с ума да сама пријава полицији нема конститутивни већ декларативни карактер, да више представља испуњење административне обавезе него сам чин конституисања пребивалишта, које се заправо заснива самим настањивањем. Уз то, пребивалиште није једнозначан појам, већ се у различитим законима различито одређује, на пример код обавезе плаћања пореза или могућности стицања права својине на непокретности. По речима професора Драгора Хибнера, „такозвана пријава стана која се врши код полиције није непобитна потврда пребивалишта као што и њено одсуство не значи и да пребивалиште не постоји. То је несумњиво и у нашој судској пракси, на пример код станарског права. Врховни суд Србије (чији је председник и председник Републичке изборне комисије) дозвољава доказивање насупрот пријави стана код МУП-а. Има стотине таквих примера.“ 2) Уосталом, ниједан подстанар нема уредно пријављено пребивалиште, али се оно, и поред тога, и те како уважава кад треба платити порез.

Све су се ове неугодности, наравно, могле избећи да је законодавац јасно прописао да кандидат за

Остало је само да се Панић што више наружи и изблати, а пажња бирача скрене на правне заврзламе и смнцалнице.

председника треба да има „уредно пријављено пребивалиште на територији Републике Србије у трајању од најмање годину дана која непосредно претходи дану одржавања избора“. Овако, захваљујући неопрезности Милошевићевих законописаца и нешто ширем, а тиме и неодређенијем, значењу одредбе која је требало да спречи Панићеву кандидатуру, овај је стекао чак добре изгледе да прескочи ову законску препреку, наравно под условом да се Врховни суд Србије држи свог ранијег поимања појма „пребивалиште“ приликом решавања спорова око станарског права

НЕУСТАВНО ОГРАНИЧЕЊЕ ПАСИВНОГ БИРАЧКОГ ПРАВА

Поменута довијања Милошевићевих законописаца и потоња адвокатска надмудривања била би сасвим излишна када би се српски законодавци држали важећег Устава Србије и начела уставности. Основна сврха сваког ваљаног устава јесте у томе да ограничи могућу самовољу власти и зајемчи неприкосновену сферу слободе у коју власт не сме да задре, а да тиме не наруши границе које су јој уставом постављене. Отуда и прво начело уставности уколико поједине слободе и права треба ограничити, то се једино може учинити самим уставом; никако потоњим законима.

Један од првих примера примене овог начела јесте члан II одсек 1. одељак 5. Устава Сједињених Држава којим се ограничава пасивно бирачко право за избор Председника Сједињених Држава. „На дужност Председника може бити изабрано само лице које је по рођењу држављанин Сједињених Држава или је то на дан усвајања овог Устава; на ову дужност може бити изабрано само лице које је напунило тридесет пет година и које је најмање четрнаест година настањено у Сједињеним Државама.“ Другим речим, кандидат за положај Председника Сједињених Држава мора испунити три услова: да је рођени Американац, старији од тридесет и пет година, са пребивалиштем у Сједињеним Државама у трајању од најмање четрнаест година.

Слична, па и већа ограничења пасивног бирачког права, могла су бити предвиђена и за избор Председника Србије, али под условом да буду утврђена Уставом, а не потоњим законима. Како је, међутим, уставотворац то пропустио да учини, иако је могао, потоњи законодавац то више није смео. Стога је законско ограничење пасивно неуставно, па се као такво мора укинути. И да се у Србији иоле држи до какве-такве уставности, кандидатура Милана Панића не би због дужине становања уопште могла да буде оспорена, пошто сам Устав такав услов не предвиђа.

ЗАДОВОЉСТВО СЛОБОДАНА МИЛОШЕВИЋА

Владајући социјалисти су убрзо наслутили да осујећивање Панићеве кандидатуре неће успети и поред вешто смишљене законске ујдурме, па су одмах покушали да штету коју би могли претрпети што пре преобрате у властиту корист. Зато су самоуверено изјавили да се „одбијањем кандидатуре Милана Панића највећа штета наноси... Слободану Милошевићу, јер му се ускраћују прилике и задовољство да Милану Панићу и његовим страним налогодавцима, као и њиховим домаћим експонентима омогући још један фијаско“. Једино је још преостало да своје људе у надлежним државним органима замоле „да испитају све могућности да Милан Панић остане на листи кандидата за председника Србије, како би се коначно завршила његова илузија о масовној подршци српског народа“.4)

Остало је још да се до испуњења ове усрдне мол-

Законодавац је очигледно хтео да осујети само Панићеву кандидатуру, па је стога као услов утврдио дужину пребивања од најмање годину дана која непосредно претходи изборима од 20. децембра ове године. Како је, пак, тој својој намери дао општи карактер, пропустио је да убаци реч „непосредно“.

Врховни суд Србије (чији је председник и председник Републичке изборне комисије) дозвољава доказивање насупрот пријави стана код МУП. Има стотине таквих примера. Усталом, ниједан подстанар нема уредно пријављено пребивалиште, али се оно, и поред тога, и те како уважава кад треба платити порез.

бе Панић што више наружи и изблати, а пажња бирача скрене на правне заврзламе и смицалице. Тако смо сазнали да је садашњи премијер, који је прихватио овај положај на предлог Слободана Милошевића и његове странке, још 10. фебруара 1970. престао да буде југословенски држављанин на властити захтев, а да је то изнова постао тек 8. јуна 1992. године непосредно пре преузимања дужности председника Савезне владе. А потом је одлуком Врховног суда Србије Панић враћен на листу кандидата, чиме је за праву председничку предизборну кампању остало нешто више од недељу дана.

БЕСКРАЈНО СТРПЉЕЊЕ ОПОЗИЦИЈЕ

Ако је Милан Панић понешто и лично добио овом ујдурмом око властитог кандидовања, опозиција је вероватно изгубила. Јер, скоро десет дана јавност је нагађала да ли ће Панићева кандидатура бити прихваћена или одбачена, уместо да се суочи са изузетним тешкоћама које у овом часу погађају нашу земљу, а за које су скоро искључиво одговорни прерушени комунисти Слободана Милошевића.

Ујдурма око Панићеве кандидатуре је, иначе, само једна у низу флагрантних повреда изборног поступка од стране владајућих социјалиста у државним органима. Тако је, рецимо, Радио телевизија Србије забранила емитовање спота ДЕПОС-а Мирне године. С образложењем да је његов садржај „у супротности са етиком нормативних аката РТС“, а истовремено почела да емитује спот Социјалистичке партије Србије у којем се јасно алудира на спот ДЕПОС-а Село, и то у делу „није за продају“.5) То је навело Милана Комненића да наговести како је могућ и бојкот избора уколико се настави погоршање изборних услова.6)

Најгласнији у иницијалу повреда изборног поступка и нарушавања равноправности изборног поступка били су челници Демократске странке. Тако је 4. децембра ове године Зоран Ђинђић потврдио да „услова за фер и демократске изборе за сада нема“, да „Републичка изборна комисија дословно спроводи политичке одлуке својих налогодаваца из СПС-а“, те да је „јасно да се под тим условима не може учествовати на предстојећим изборима“. Завршио је упозорењем да је ово „последња опомена властима“.7)

Већ следећег дана Демократска странка упутила је још једно „последње“ упозорење Савезном надзорном одбору за спровођење избора поводом прилога „Да сам Србин гласао бих за Милошевића“, пошто је њиме „кандидат СПС-а фаворизован у односу на остале“.8) Тиме као да је речено да опозиција има бескрајно стрпљење да и после последње опомене и даље упућује нова озбиљна упозорења.

Кад неко недељу преврши сваку меру, наш народ има обичај да каже да је то кап која је прелила чашу. За разлику од уобичајеног стрпљења које се преобраћа у немирење и отпор када кап прелије чашу неправде и горчине, наша опозиција изгледа има бескрајно стрпљење које може поднети дуготрајно преливање такве чаше. Или како је то изјавио Зоран Ђинђић: „Кап у прелуној чаши нашег стрпљења прелива се сваке вечери — од пола осам, па наредних два сата на ТВ Србије.9)

НАПОМЕНЕ

- 1) Политика од 5. децембра 1992.
- 2) Политика од 4. децембра 1992.
- 3) Политика од 5. децембра 1992.
- 4) Ibidem.
- 5) Борба од 5-6 децембра 1992.
- 6) Политика од 4. децембра 1992.
- 7) Политика од 5. децембра 1992.
- 8) Политика од 6. децембра 1992.
- 9) Борба од 5-6. децембра 1992.

ПАНИЋ И ОПОЗИЦИЈА

КАНДИДАТУРА КАО ТЕНИСКА ЛОПТА

Предизборни спот Социјалистичке партије Србије у коме се састављају столови прекривени стољњацима различитих боја, са поруком да сви грађани Србије „помало социјалисти“, делује као обично изругивање са бирачима, када се узме у обзир да српски социјалисти задуго нису били у стању да саставе ни боје на српској националној застави.

Да им поменуте боје ни даље нису од значаја, упркос чињеници што са својих спотова машу са читавим нарамком националних застава, показују многи детаљи са Милошевићеве предизборне турнеје. Један од најубедљивијих таквих детаља везан је за Милошевићу посету земљорадничкој задрузи „Салаш“ у околини Смедерева. Тој посети је државна телевизија дала приоритет над разговором који је водио Панић са немачким канцеларом Колом у исто време када је Милошевић пратио инвентар пољопривредне опреме у поменутој задрузи.

Ова застрашујућа доминација Милошевићевих над државним интересима, која свакодневно избија са екрана Вучелићеве телевизије, успавала је и поприлично опрезног српског председника. Тако се десило да је председник, који Вучелићеву лојалност одавно посматра као природну појаву сличну журбу потока, заборавио којим интензитетом државна телевизија најављује његову предизборну посету „вишенационалном Сраму“. То га је у центру Руме и навело да покаже нескривено изненађење у сусрету са повећом масом спонтано окупљеног народа. — Хвала вам на овом срдечном, иако неочекиваном дочеку — рекао је том приликом Милошевић и тако навео гледаоце српске државне телевизије на помисао да се не захваљује народу већ — Вучелићу.

На предизборној турнеји Милошевић се прославио читавим низом малих, бриљантних политичких реплика (— Склоните ову децу, узвикнуо је у шетњи по једном сремском граду када су му деца неопрезно истрчала на пут. Упозорење је било дато са разлогом, пошто је постојала могућност да он, увек загладан у будућност, прегази неопрезне малишане. У другом сремском граду најавио је офанзивну развојну економску политику прилагођену санкцијама! У источној Србији, једном једином реченицом упућеном произвођачима електричне енергије срушио је рестрикцију у њеној потрошњи). Овакву перфекцију у сажетом политичком изражавању није имао ни Јосип Броз у својим најбољим данима. Објашњење за ову шкртост у изражавању налазимо у Милошевићевом уверењу да он, кад је већ принуђен да прави предизборну турнеју трагом Вука Драшковића, треба да

Привремено повлачење Драшковића пред офанзивом коју су организовали Милошевић и Ћосић, објашњава његов целокупан политички метод који су социјалисти — када је то одговарало њиховим интересима — оквалификовали као компромисе који штете српском интересу. Колико у Драшковићевом последњем компромису има делотворног политичког промишљања, схватиће и Милошевић када се суочи са обимом помоћи који ће Драшковић и његова странка на овим изборима пружити Панићу.

Пише: Милена М. ПОПОВИЋ

избегава опширне разговоре са својим бирачима: сваки такав разговор довешће до тога да се и онако убедљиве Драшковићеве речи појачају накнадно новим аргументима.

НОВА СРПСКА ЛЕВИЦА

(Не)очекивано појављивање Милана Панића на председничкој изборној листи и Драшковићев повлачење са те листе, нису суштински изменили распоред политичких снага на предизборној сцени Србије. И даље је Вук Драшковић најзначајнији и најопаснији супарник Слободану Милошевићу. Оба ова политичара схватила су да се главна битка не бије на председничким изборима, већ — на изборима за Народну скупштину. Ако српска демократска опозиција добије већину у Скупштини, од овлашћења која по Уставу има председник Србије остаће неупоредиво мање од онога на шта би могао да пристане Милошевић, човек који је у протеклих пет година самостално одлучивао о судбини српског народа. Из тога разлога Драшковић наставља са својим предизборним активностима, као да се није ни повукао са изборне листе пред-

седничких кандидата. Међутим, у таквим околностима неочекивано се показало да су челници Депоса готово целокупну предизборну активност у унутрашњости Србије свалили на леђа Вуку Драшковићу.

Панићево кандидовање за председника Србије довело је до читавог низа нових претпоставки о улози овом Американца српског порекла у политичком животу Србије. Означавајући Панића као резервну варијанту СПС, Милан Парошки је покренуо старе теорије о завери коју су направили Панић и Милошевић са циљем да дезоријентишу утицајне светске политичке центре. Иако је таква претпоставка била вероватна у часу када је Панић дошао у Београд, данас је апсолутно неприхватљива. Разлоге за ову тврдњу пружио је и сам Добрица Ћосић својим многобројним изјавама које су имале за циљ да зауставе евентуална померања на српској политичкој сцени на граници која би спречила десно крило политичког центра да у било којој варијанти расплета политичке кризе значајније партиципира у власти у Србији. Ово јасно потврђује и његова прошлогодња изјава према којој „недоследност преображаја из титоизма у демократско и отворено друштво узрокује и...упорност у деструкцијама деснице и немоћ политичког центра да афирмише нову политику“. Левици Ћосић приписује само „идеолошке забуде“, које је он спреман да опрости свакоме па и политичким странкама. Ово последње је очито и из његове отворене подршке дате недавном левом делу политичког центра који је окупљен око Мићуновића и Мирковића.

Дакле, увођењем Панића у председничку изборну трку, Ћосић покушава да оствари два циља. Први се односи на преузимање власти у Србији од стране нових лево оријентисаних партија. Други је везан за уклањање Милошевића и убрзавање расцепа у Социјалистичкој партији Србије после кога би се њен демократски део прикључио језгру које су створили Мићуновић и Мирковић.

УСМЕНА КЊИЖЕВНОСТ ГОСПОЋЕ МИНИСТАРКЕ

Ћосић је заиста ушао у српску политику незадовољан учинком Слободана Милошевића. Како би се иначе могла тумачити данашња речитост овога писца који је средином прошле године, задовољан Милошевићевим националним програмом, изјавио како „нам је свима путање неопходно и из здравствених разлога“?

Део српских социјалиста, који своју судбину везују за Милошевићев опстанак на председничкој функцији, данас за главни циљ има елиминисање Панића као озбиљног Милошевићевог противкандидата. У том циљу користе се све пропагандне методе настале још у временима у којима је сламан вишестраначки живот у Другој Југославији. Из тог доба остаће упамћен случај једног опозиционог првака који се дрзнуо да у једном војвођанском селу јавно упоређује дужине пшеничних класова са приватних и задружних поседа. Пошто је поређење било поразно по друштвену својину овог опозиционара су стражарно спровели до железничке станице, где су га дочекали спонтано окупљени активисти Комунистичке партије и засули кишом на брзину сакупљених јаја. Покварена јаја, разбијена пре више деценија у том селу (у коме је рођен и директор српске државне телевизије, Милорад Вучелић), мирисала су жестоко и ових дана у свим салама у којима је бивши савезни министар, Радмила Милентијевић, испредала стравичне приче о моралу Милана Панића. Главне фрагменте Радмилиних прича о Панићу преносила је целој Србији Вучелићева телевизија.

И онај чувени тениски меч који је Милошевић одиграо са самим собом, служећи се Панићевом председничком кандидатуром као тениском лоптом, треба посматрати у истом контексту као иступања Р. Милентијевић. У тренутку када је кулминирала неизвесност око тога када ће Милошевић упутити поменути лопту, из врха Социјалистичке партије стигле су синхронизоване и снисходљиве молбе да се прекине са поигравањем са Панићем: — Пошtedите му живот, господару, поразите га до ногу на изборима и пошаљите на четири стране света да приповеда о своме поразу! — преклињали су Милошевића социјалисти. Тако је овом предизборном фарсом око (не)признавања Панићеве кандидатуре довршена представа започета у Савезној скупштини гласањем о поверењу савезном премијеру. У тој представи свако је могао да говори о Панићевом образу, а нико не зна то да ради на Панићеву штету боље од српских социјалиста и српских радикала!

Продужавање игре са Панићем имало је за циљ и да доведе у временски теснац Вука Драшковића у одлучивању око дефинитивног прихватања понуђене му председничке кандидатуре. Драшковић је био расположен да прихвати дуел са Милошевићем. Међутим, у том случају морао је да рачуна да би осим Милошевића, Шешеља и М. Јовића, подршку ускратиле и све оне странке које у Ћосићу види неприкосновеног оца нације. Пошто Драшковић у овим изборима као главни циљ види уклањање Милошевићевог режима, он је повукао своју кандидатуру, наговештавајући да ће препоручити својим бирачима да подрже Панића. Тако је довео себе у ситуацију да може да одлучи судбину српских избора: ако предложи својим симпатизерима да гласају за Панића, Милошевић ће се наћи пред сигурним поразом уколико Вучелић не надмаши све историјске тековине бољшевичке пропаганде.

И социјалисти су свесни да постоји могућност да дође до оваквог расплета. Зато су све покушали да Драшковића оставе на листи председничких кандидата, јер им је позна-

то да онај силни народ који Драшковић данас окупља око себе широм Србије, неће бити равнодушан према његовом имену на изборним листама, без обзира што је овај јавно повукао кандидатуру.

КО ЋЕ ОДЛУЧИТИ ПРЕДСЕДНИЧКЕ ИЗБОРЕ

Иако је одустао од председничких избора у корист Панића, скидањем свога имена са изборне листе Драшковић је остварио два велика политичка резултата. Најпре, Драшковић је својим поступком учинио бесмисленим све приче које доказују да се он не бори против једне неприхватљиве политике, већ — да се бори за власт. Тиме је Драшковић пребацио на Слободана Милошевића терет доказивања о борби за власт. Међутим, немогуће је замислити Милошевића, човека који је највише заслужио што њему наклоњени бирачи имају предрасуде о Драшковићевим политичким циљевима, да одбије председничку кандидатуру ради остварења неког вишег политичког циља: онто не би урадио ни у случају када би такав његов потез гарантовао реализовање свих циљева које је поставила његова партија.

Осим тога, Драшковић је показао да зна да помаже и онима који нису спремни да било каквим релевантним знаком подрже политику његове странке. Истини за вољу, Драшковић каже да ће се Депос одредити према Панићу онога часа када се овај одреди према Депосу. Међутим, јасно је да ће се и Драшковић и његова странка одредити за Панића као председничког кандидата (уколико се до избора не деси нешто сасвим неочекивано), што ће само потврдити једну од највећих неправди на српској политичкој сцени. Реч је о томе да ће овај опозициони политичар, који је највише учинио за развој вишепартијског система и који је у свим фазама југословенске кризе потпуно јасно сагледавао шта је највише могуће остварити за српске националне интересе, на овим изборима уступити све резултате своје политичке борбе Милану Панићу, човеку који нити познаје српску политичку сцену, нити има било какво значајније политичко искуство. Ову последњу чињеницу доказао је на готово очигледан начин и Радоман Божовић. Иако је већину својих економских знања стекао на универзитету „Карл Маркс“ у Будимпешти, Божовић је храбро понудио Панићу међусобну јавну расправу о српској економији. Када је Панић одбацио Божовићев предлог под изговором да не разуме деструктивну комунистичку економију, Божовић му је понудио расправу о теми коју Панић сам изабере. — Поведите са собом и своје саветнике — поручио му је Божовић. Одбијајући и ову Божовићеву понуду, Панић је практично јавно признао да се затекао на непознатом терену. Овај неочекивани страх који је Панић исказао пред човеком чије домете у српској економији може без напора да апсолвира и студент са просечним познавањем економских наука, не иду у прилог његовим тврдњама да ће српском народу донети толико жељене економске промене.

Упркос овим чињеницама, Панић може да оствари оно што Драшковић сматра врховним националним циљем: мир и демократију. Привремено повлачење Драшковића пред офанзивом коју су организовали Милошевић и Ћосић, објашњава његов целокупан политички метод који су српски социјалисти, када је то одговарало њиховим интересима, квалификовали као компромисе који штете српском националном интересу. Једно такво привидно повлачење везано је за Хашки документ. Да су социјалисти разумели Драшковићев предлог о прихватању Хашког документа, данас би Србија била близу остварења националних циљева. Колико и у Драшковићевом последњем компромису има делотворног политичког промишљања, схватиће и Милошевић када се суочи са обимом помоћи коју ће Драшковић и његова странка на овим изборима пружити Панићу. При томе ће Драшковић заборавити да се Панић нашао у улози Милошевићевог противкандидата захваљујући највише Ћосићевом страху од мерења на српској политичкој сцени ка десном крилу њеног центра. А у том центру налази се Драшковић као водећа политичка фигура.

КАКО УНОВЧИТИ ИЗБОРЕ

НЕМА ХЛЕБА БЕЗ ЧЕКА

Права је штета што се овакве предизборне папазјаније не упражњавају као државни празници и чак не институционализују у форми демократско-балканске варијанте карневала у Рију. Што се највећи светски умови барем двапут годишње не окупе на једном оваквом сабору интелектуално-изборних враћаломија и провере како се од стварног и могућег прави фантазија, а од оног најневероватнијег — обична свакодневица. О могућности обртања светског империјалног капитала на овдашњој кладионици чуда не треба, наравно, ни трошити речи. Можда тек неколико аргумената. Колика је, на пример, демократска вероватноћа да је све намештено тако да господа Милошевић и Панић после ових избора само замене места! Милошевић довео Панића, или барем пристао на њега. Овај га на изборима растури к'о змија жабу, постане председник Србије а пред светском заједницом изборима обезбеди „демократичност и легитимитет“. Онда Ћосић поступи „логично“ па Милошевића као „личност од несумњивог ауторитета предложи за мандатара савезне владе. Антимилошевићевска опозиција, која на изборима за савезну скупштину глатко скида социјалисте, једногласно прихвата Милошевића прво ради коначног мира у кући, а друго јер је сва реална власт ионако на републичком нивоу. Тако вукови остану сити, а народу и свету зачепљена уста. Колико прилика да се зараде или изгубе паре.

На Чаславу Игњатовићу, паралелном председнику Републичке изборне комисије и Врховног суда Србије, знатно је теже зарадити, али је зато добитак непоредиво већи него на двојицу Милошевић — Панић. То је, наиме, исти онај који се приликом претходних парламентарних избора сложио да 104% гласова за Милошевића на једном изборном месту неће наљути нејасног газду. Овај пут су газде, поводом Панићеве председничке кандидатуре, Игњатовића бацили у дипломатију, али и потенцијалне кладионичаре у дебели депресију. Како и не би кад њихов пулен у један, на једном месту, каже како о томе има своје мишљење, али се не слаже с њим, а у два, сто метара даље, како о томе нема своје мишљење, али да чврсто стоји иза њега. Или, како би реаговао кад би га, у складу са, његовим и његових газда, брзинским одлукама тим поводом, информисали да, рецимо, Мбвана Сакуру Нгуеми, родезијски Зулу али и студент социјалистичког самоуправљања од 1959—1976, са ваљаном пријавом боравака, може да буде председнички кандидат у Србији, а Србољуб Петровић из Загреба не може да буде ни обичан гласач а камоли кандидат за председника. Боже, колике су то паре за прогнозере Игњатовићевих поступака!

*Оно што није пошло за руком
ником под капом земаљском
може да пође нама. Хиподром је
затворен, аутомати за игру ионако
вас само пљачкају, на лотоу вам
узимају абнормалан порез, а
светски империјални капитал чучи
пред вратима и чека да види у
шта ће да буде уложен. Уто код
нас почиње предизборна кампања.*

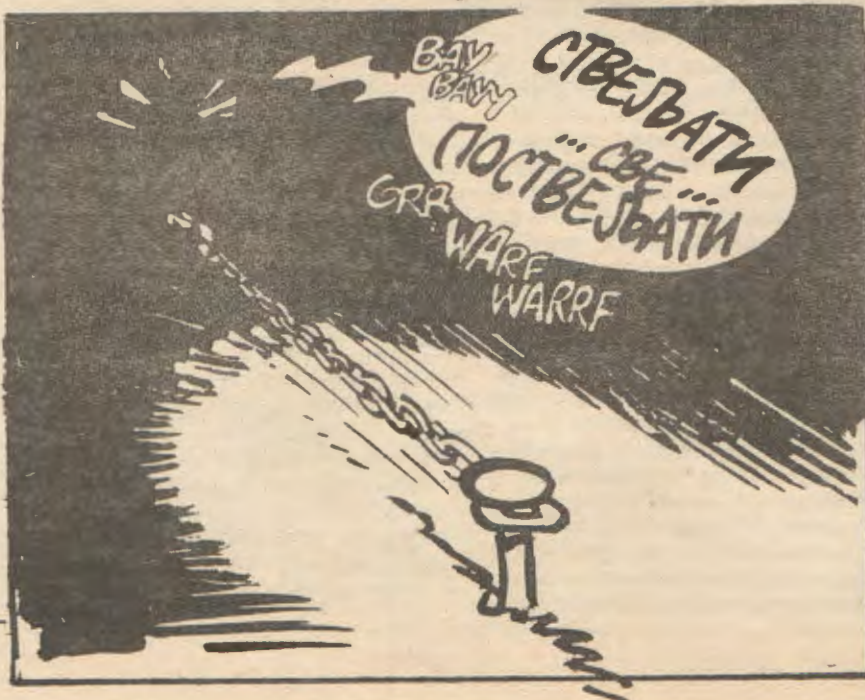
Евидентирао: Стево БАТИЋ

Даље, колика је, на пример, материјална штета од евентуалног боравака савезног премијера у Нишу; варијанта прва — у организацији локалног СПС-а и, варијанта друга — без њиховог високог покровитељства. Да ли би се губитак, по позитивним међународним стандардима, могао сматрати катаклизмичним или само катастрофалним. Кладионичарима су на располагању бројни помоћни параметри везани за историјску фазу, у којој би Панић нишке СПС-функционере затекао па омео на експресном путу у будућност. Уколико би им Панић, на пример, одузео непроце-

њива два сата док се грчевито и натчовечанским напром боре за стабилизацију нишке машинске, металопрерађивачке, електронске и прехранбене индустрије, штета би била најмање два долара. Уколико би их, опет, омео у фази када остварују свој идеал Ниша као града, са све градском и регионалном инфраструктуром, та сума би се попела на 4,5 долара. Највећа штета би била уколико би нишки функционери били макар и за секунду ометени у неутралисању последица санкција — циглих шест долара. А свака од ових цифара је мотив за баснослован улог неког од империјалних кладионичара.

Следећи сет добитних комбинација на једном таквом демократском карневалу могао би бити везан за појединачне случајеве посланичких и председничких кандидата. Примера ради, кад Јездимир Васиљевић каже да Србија треба да буде бесцаринска зона као ЛИХЕНШТАЈН, да ли се то односи на већ постојећи ЛИХЕНШТАЈН или на неку трећу државу, можда и правну наследницу Србије, која би се звала баш тако — Лихенштајн. Или, како би у пракси изгледало кад би у тој Србији Лихенштајну, као што газда Језда обећава, производи појевтинили и за ВИШЕ ОД 100%. Ако појевтинење од 100% значи да је оно што купујете цабе, да ли оно преко 100% значи да продавац треба да вам да паре, да вам је морални дужник или да, једноставно, постаје бесмислено „куповати“ артикле јефтиније од 100.000 марака. На пример, ако „купујете“ порше од 100.000 марака, а бесцаринско појевтинење је 104%, ви одете по кола праз-

ТО ЈЕ СРБИЈА

ПРЕКО 100.000 МЛАДИХ СЪУДИ
КАПУСТИЈО ЈЕ ОВУ ЗЕМЉУ...

ТАКО ТРЕБА

них цепова, чак и без чекова, а враћате се са поршеом и 4.000 марака зараде. Језда то зна и може. Или, рецимо, кад Шешел на телевизији свом саговорнику пред милионским гледалиштем каже да је ИЗДАЈНИК. Шта би и колико добио тај саговорник кад би Шешелу рекао да је ИМБЕЦИЛ?

Наравно да не би имало смисла улагати новац на комбинацију „тупу кашику или безбол палицу“, него на број година у затвору због увреде човека који је заштићен посланичким имунитетом. Или, на пример, шта ће да каже Аркан кад у току изборне кампање дође на неко, методом случајног узрока одређено, јавно место. Новац би се могао улагати на једну или више следећих могућности: 1) Је ли, бре, ти тамо! Је л' ово твоја радња? 'Оћеш ли одма' да ми даш порез или мислиш да ово није правна држава?, 2) Види робе, види робе, а санкције! Немој да ја шта чујем!, 3) Опа, богати, има се, има се, а 'вамо нема се, нема се!

4) За кога ћеш ти матори да гласаш? 'Ајде, 'ајде, немој ту да ми фолираш! Код председничког кандидата Блаже Перовића су могућности клађења фактички неисцрпне. Може се, на пример, почети од тога како му се зове странка, или само колико му странка има речи, Или како му се звала странка пре 24 дана и шест сати, или како му се зове тренутна коалиција и сл. Затим, да ли мање Хрвата разуме нови хрватски језик или мање Срба Перовићев. Или, најпростије, како се на Перовићевом језику каже, на пример — хлеб. Можда пшеницеомељодавац. И све тако редом.

И страначка и кандидатска борба тв-спотовима подобни су да се нађу на кладионичарском тикету. Зашто, на пример, спотови СПС-а обилују мртвом природом? Или какве везе са СПС-ом имају српски манастири, пшенична поља, мирни градско тргови и куће које још увек стоје усправно. У спотове, али и мртву природу, глатко се може убројати и целодневни Шешелов боравак на свим каналима државне телевизије. Ако једна рекламна

секунда на државној телевизији кошта око 200 старих милијарди, онда целодневно Шешелово тандрање на свим каналима и у свим терминима за представљање странака (да ли је он једини радикал који је у стану да изговори просто-проширену реченицу) за само 20 предизборних дана кошта све грађане Србије преко 3.000.000 марака (од тога, дакле, најмање 1.000.000 марака директно из цепова присталица ДЕПОС-а).

Даље, пошто реч КАРИЈЕРА значи, у ствари, коњску стазу, односно тркалиште за коње, а у свету се и кладионице обично вежу за коње, не би било наодмет предвидети постизборне каријере предизборних тв-лешинара, а претходно их и рангирати према заслугама и лешевима. На пример, да ли ће носилац листе бити Стефан Грубач, Крсте Бијелић, Милијана Балетић или неко четврти? Да ли ће они уопште бити носиоци листа или „само“ прворанжирани, а да носилац листе буде Милорад Вучелић, на пример? Како их рангирати? Да ли према томе колико је људи према њиховим директивама и упутствима претучено на улици кишобранима или џепним пајесима, да ли према способности произвођења фекалија у временској јединици мере или, можда, према висини суме, коју тв-гледаоци сваком од њих појединачно исплаћују за сваки новопромовисани политички и физички леш? Ово је изузетно захваљан кладионичарски сегмент, поготово за парајлије које могу да издрже смрад.

Следе неограничене могућности узимања пара од државе у зависности од тога шта вам је радила на бирачком списку и по којем односно чијем правном кључу. Примера ради, ако сте провером у бирачком списку установили да сте мртви већ осам месеци можете се кладити на то ко вас је цинкарио и зашто. Затим, можете се кладити на то да ли ће држава пристати да уважи вашу уљудну молбу да вас врати међу живе или не. Напослетку, без обзира да ли вас оживели или не можете се кладити на просечну суму коју бисте у име одштете због учињеног вам убиства добили од, рецимо, америчке, немачке, француске, јапанске и српске државе. Добитак се може додатно увећавати додатним компли-

ковањем услова: шта ако се ради о суми већој од 500.000 а мањој од 1.000.000 долара, већој од 1.000.000 а мањој од 5.000.000 долара, и већој од 10.000.000 долара. У којој од тих варијанти бисте од српске државе, на крају баладе, а због учињене јој срамоте, добили прописане батине а у којој би вас стварно морала једном и заувек дотући. Ово је, дакле, само случај да сте установили да сте мртви.

Уколико су вам, међутим, у кућу уселили седам-осам непознатих гласача, преместили адресу пар стотина километара даље или нешто треће, поступак је сличан.

Следећа употребљива могућност је клађење на то ко је у странкама и међу независним кандидатима за шта одговоран. Да ли је, на пример, Зоран Чичак из Савеза комуниста — покрета за Југославију одговоран за став 1 члана 5 Коминтерне из 1936. године и, ако јесте, зашто је још увек жив. Или, да ли је Партија природних закона одговорна због облачног времена за све време предизборних активности опозиције. Или, да ли је СДС одговоран што Соња Караџић нема дечка па револтирана и политички шокирана бежи на Пале главом без обзира и без главе. Или, да ли је СПС крив што зграде никако не могу да се граде водоравно, што се српске крајине не могу преместити на Карабурму и што у њиховим тв-спотовима нико, барем жив, неће да се слика ни под разно. Или, да ли је Шешел крив што мора да се дружи искључиво са издајницима без говорне мане. Све су то историјски моменти који одређују будућност и представљају кључне ствари у изборним кампањама, али и, потенцијално, на кладионичарским тикетима.

Нема, дакле, никакве сумње да би компетентни одговори на оваква и слична питања могли да представљају неисцрпно врело девиза и аргумент за подизање националногдохотка овдашњих клоновна. То што постоји могућност да у игри много људи плати и животом, баш као и на карневалу у Рију, може бити само допунски мотив за ризик. Јер, ионако да добије може само онај ко — набије.

ЕТИКА И ЕСТЕТИКА ПРЕДИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ

ПОРНИЋ У НАЦИОНАЛНОМ ИНТЕРЕСУ

Лудница. Замислите следећу ситуацију: док лидер највеће опозиционе странке објашњава грађанима Србије да се на листи председничких кандидата налази против своје воље и позива их да не гласају за њега, млади социјалисти га хвале на сва уста.

У последњем издању патриотског тв-магазина „Зип“, у ударном двадесетоминутном прилогу који од архивских снимака сам монтира, Симо Гајин указује на остварене црне прогнозе г. Вука Драшковића од пре две године.

У „Разговору с поводом“, академик Антоније Исаковић истиче значај његовог књижевног опуса и узајамну личну наклоност која га са Вуком везује.

Изгледа шашаво, али делује. Све је могуће, тамо где је једној страни дозвољено ама баш све, а „остатку“ ни елементарно прво на самоодбрану. Тактика ниских удараца, универзални принцип владавине социјалиста (и вероватно једино што код њих стварно беспрекорно функционише), испробана је и у текућој предизборној кампањи. Свог најозбиљнијег политичког такмаца, Демократски покрет Србије (ДЕПОС), власт је намамила да потпише уговор са РТС о емитовању спотова, сачекала да сагласно уговору уплати значајну своту... а онда су после дан-два почеле да пљуште забране.

Мало стадиона, мало слогана

Прва је реаговала управа спортског клуба „Црвена звезда“, због наводно неовлашћеног снимања стадиона и коришћења филмског материјала са утакмице против „Олимпије“. На те оптужбе изборни штаб ДЕПОС-а спремно је одговорио да је стадион друштвени објект и да би, евентуално, једино Дарко Панчев могао да протестује а, проверено је, он нити јесте, нити има намеру да то чини. Не само љубитељи фудбала и навијачи „Звезде“, међутим, досетили су се да у Управи клуба дан-данас махом седе пензионисани и активни генерали војске и полиције, бивши и садашњи политичари, као и да је његов генерални секретар актуелни министар фискултурни у влади Србије. Чиста подударност.

Затим је Управни одбор РТС наложио ауторима ДЕПОС-овог спота о селу да из реченице: „Сељак више не може да издржава расипничку власт“ избаци реч „више“ (услед че-

Ако сте приметили, у спотовима Социјалистичке партије нема — људи. Наравно, јер нису ни битни. Људи су смртни и лако се троше, а брда и планине остају. Са тиме су се социјалисти једино помирили.

Пише: Александар ЦВЕТКОВИЋ

га „расипничка власт“ постаје тамо нека, апстрактна сила).

Забрањено је и емитовање четрнаест кратких спотова под насловом „И ово је Србија“ јер, како је речено, напада слоган СПС („Ово је Србија“). Последњи у овом низу нашао се спот „Мирне године“ због, у службеном тумачењу, увредљивог контекста и недопуштених алузија на сабрано дело С. Милошевића „Године расплета“.

Посебна је занимљивост да се руководство Телевизије у образложењу стално позивало на „етничке нормативе“ РТС, али када им је постављано питање односи ли се то и на сцене у којима су масакрирани безимени лешеве у крупном плану или на порно-филмове (које РТС једина у свету приказује на државном каналу), уследиле би сметње на везама и нагли прекид телефонског разговора.

ПИШТОЉИ И РУЖЕ

Још је занимљивије да је за овлашћеног „преговарача“ са ДЕПОС-ом одређен главни уредник информативног програма Телевизије Београд, Слободан Игњатовић. Идеална личност. Игњатовић се у Телевизији недавно обрео, када је дошао по награду за један ранији успешно обављен задатак. Наиме, за бљувотине које је периодично (у форми новинских „коментара“ о бившем савезном премијеру) испоручивао читаоцима тадашње „Експрес политике“, Игњатовића су подједнако чекале две ствари: судски поступак или каријера до неслућених висина. Заратило се и, ето, Слободан Игњатовић данас може да се захвали сопственој „интуицији“.

И поред настојања разних паропартијских (погађате које партије) органа, попут Надзорног одбора за праћење републичких избора, да увек изнова ставља под лупу понашање опозиције, ток предизборне кампање показао је да ће пажњу стручњака везати стил и садржај наступа социјалиста.

Укратко, шта су психолози, социолози, теоретичари и „праксисовци“ за политички, маркетинг рекли о кампањи Социјалистичке партије Србије?

По јединственој оцени, сви спотови и слогани СПС чине целину која одаје смушеност и ауторитарност. Посматрачу са критичком дис-

RADIO-TELEVIZIJA SRBIJE
Beograd, 3.12.1992. godine

DEPOS
- Sluzba Marketinga -

11000 Beograd
Telefax: 011/324-443

Obaveštavamo da spot DEPOS-a "Godine raspjeta" ne možemo dalje emitovati jer nije u skladu sa etickim normativima RTS.
Molimo Vas, shodno obavestama iz Ugovora, da nam hitno dostavite diopoziciju za emitovanje drugog spotova koji cinih milovati.

PU UVLASCENJU
GENERALNOG DIREKTORA RTS

Slobodan Ignjatovic

танцом посебно иритира чула лајтмотив свих спотова: „Тако треба“. Тон издате команде за постројавање у војничку врсту, ту је нескривен.

Већина слогана је недоречена, мада делују као прегантне поруке. Ова уопштеност, која је заједнички именитељ свих слогана, највероватније има за циљ да се у њих може све и свашта сместити и свако препознати. Ова „општа адреса“ би требало да има неки космополитски карактер (са свим нашим тзв. „специфичностима“), а са друге стране поруци оваквих порука се ни нашта не обавезују. Чак ни у „допуни“ слогана „Ми издати не можемо“ не стоји никаква конкретна обавеза која би била мерљива по обиму, садржају или времену реализације. Отуд и нервозно изругивање свима који нешто овоземаљско обећавају.

На први поглед, потпуно бесмислицу представља и сликовница потписана са „Ово је Србија“. Утолико пре што та сликовница није збир инсерата неког динамичког догађаја, снажног замаха и развоја, у којима би радници или представници неких других занимања били у првом плану. Ово је посебно изазвало чуђење због чињенице да ова „млада странка“ духовни корен вуче из „великог црвеног октобра“.

Управо у том заметању смрдљивих трагова вероватно је дошло до избора (или, што се пре може рећи, обликовања према датим околностима) „циљне групе“ међу свим Србима, као латентним ратницима и са судбинском помиреностом губитницима. На такав закључак упућује комбинација вербалних порука („Ништа о нама без нас“, „Ми ћемо се против неправде борити и заједно са вама победити“), са изабраном сликом (рушевна тврђава, сломљен мач и лоровов венац). Таквом иконографијом недвосмислено се дозивају у помоћ легенде и митови који су набијени симболима чојства и јунаштва и „плаћања цене“ за свету слободу. Нарочито црнохуморне асоцијације изазива слоган „Гласајте за незаписност српског народа у новом светском поретку“ — није тајна да ту врсту „несврставања“ већ уживају земље попут Кубе, Либије, Ирака или Ким Ил Сунговог дела Кореје.

ЗА РАДМИЛИН ТРОШАК

У старту, владајућа странка је деловала незаинтересовано према порукама противника. Али, показало се да је одређене „жаоке“ боле више од других, као и да се једино ДЕПОС-а прибојава, па су извршене одређене корекције у смислу контрапропаганде. На ДЕПОС-ову суморну пасторалу „Продајем родну кућу“ лансирано је „Није на пројекту!“ (У почетку беше то руинирани јужњачки кућерак, али је после учесталог царшијског зезања типа „Ово не бих узео ни на поклон“, замењен новим двоспратницама у плодној равници централне Србије).

Иако се пред сам крај кампање то донекле покушава ублажити, убацивањем лежернијег серијала „Сви смо ми помало социјалисти“, врло мучно одзивања претећа употреба множине („Ми“) у најчешће емитованом споту (тачније, његове две варијанте) „Србија се сагињати неће“. У њему је довољно речено и о самом вођи српских социјалиста, ње-

говом карактеру и темпераменту. На првом месту „они“, баш као и њихов првак, обраћају се искључиво категоријама високог ранга, Србији на пример. Са том појмовном категоријом комуницирају. Али како? Тако да се изражава апсолутан фантазам премаћоли који завршава у арогантној подели на родољубље, који преговарају (али се не сагињу), „денационализују“ (али не продају) и на оне који раде супротно, значи — изроде и издајнике. А када се на крају свега, опет, дода и „Тако треба“ искључује се потреба за критиком и анализом, једноставно губи се разлог да се уопште размишља...

Рекло би се да је на основу свега предизборну кампању социјалиста осмислио неко ко се аматерски, и то лоше, бави политичком пропагандом. То би опуштање међутим, могло скупо да кошта. Политички ЕПП социјалиста је тек сегмент, такорећи „наставак информативног програма другим средствима“.

а какав нам је информативни програм, знамо врло добро. Једнако, ако не и више од закупљеног комерцијалног простора у програму, у адуте кампање убрајају се потемкиновске циркусијаде „надстраничких“ републичких врховника. Чак се иде дотле да се у нелојалним кулоарима Телевизије Београд све гласније говори да је лавовски део средстава које је опозиција уплатила за сопствену промоцију отишао у финансирање турнеја „нестраничких“ Срба а ла Радмила Милентијевић. Подмире све трошкове, а онда као дођу да у име објективног информисања о том „догађају“ извештавају.

Уосталом, ко је причао празне приче и бацио паре, ДЕПОС или СПС, сазнаће се већ за неки дан.

13:18 SM SATACHI SATACHI

Radio televizija Beograd
TELEVIZIJA BEOGRAD
KOMERCIJALNI PROGRAM

11000 Beograd
takovska 10 i hilenderoka 11
tel. 324.443 do 17.30.001 do 22.00
post. pregradak 880
telex: 12994 yu tv app

FAX 324 443

DEPOS

služba marketinga

Naš znak

Datum 2.12.1992.

Beograd

predmet: poslovna saradnja vezana za ugovor sa DEPOS-om

Poštovani,

Uvereni smo da je naša poslovna saradnja do sada bila uspešna. Zaključili smo ugovor sa maksimalno uspešnim rabatima prema Cenovniku RTS, otvorili nove ep blokove kako bi Vaši media planovi bili ispoštovani ... Takođe smo Vas obavestili o opštim pravilima rada na predstavljanju stranaka i kandidata u ep blokovima u čijem ste donošenju i vi učestvovali.

Danas dostavljeni spotovi su u direktnom suprotnosti sa opšte prihvaćenim stavom da nije dozvoljeno vredjanje i omalovažavanje političkih stranaka i kandidata. Vaši spotovi omalovažavaju noseći propagandni slogan druge stranke odnosno kandidata druge stranke.

Iznenadjeni smo jučerašnjom izjavom jednog od lidera DEPOSA da je Marketing RTS - EPP TV Beograd zabranio emitovanje dva Vaša spota, jer je to jednostavno neistina. Do danas nijedan Vaš spot nije odbijen. Vašu neistinitu tvrdnju smatramo pre svega neposlovnom. Kompletan ekonomsko predizborni program je baziran na opštim marketinškim principima da obavezom poštovanja poslovne etike. Molimo da se u našem poslovnom odnosu sa vama usvojimo ista pravila kao i sa svakim drugim poslovnim partnerom.

Nadamo se da ćemo ove nesporazume prevazići uz obostrano zadovoljstvo i pozdravljamo Vas.

ZAMENIK DIREKTORA

Zoran Cvetanovic

КАКО СПС НАВЛАЧИ НАРОД

ДЕДА МРАЗ БЕЗ ГАЋА

СПС је у страху. То се свакодневно види по паничним потезима које власт повлачи на својој телевизији. Лажи, прикривене истине, препакване полуистине, отворена пропаганда и антипропаганда постају доминантни садржаји информативних емисија ТВ Србије. Примера је безброј и добро су познати. Но, за разлику од избора пре две године, сада постоје и међуизборни резултати владајуће гарнитуре који сугеришу све друго само не њихов поновни избор. Да је завладала паника види се и по рискантним потезима који се вуку. Једна од тих операција је и готово службено савезништво социјалиста и радикала. Познато је да многи радикали себе доживљавају као четнике, а многи социјалисти знају да су комунисти. Толерисање персоналних веза на врховима партија може се некако и правдати, али отворени савез ни многи од њих не могу да поднесу. Упркос томе, пред страхом да Милошевић буде поражен пао је и основни интерес СРС-а, када је њен лидер позвао своје симпатизере да гласају за „смрзнутог“ председника СПС-а.

У некаквим „специјалним емисијама“ објашњава се необјашњиво и правда неоправдано, пре свега кроз блаћење неистомисленика. Милан Панић је стална мета. Директно или индиректно, свеједно, али сваки дан, као лек за пробаву, бар шест пута гледалишту се сервира неки нови разлог зашто он не сме да буде изабран. Пропаганда је, дакле, пре свега са негативним предзнаком — не каже се „Милошевић има сјајне резултате у подизању стандарда у Србији“ или „СПС је одржао обећање да рата и неизвесности неће бити“, већ се истерију вештице и јуре издајници и плаћеници. Сценарио који је Орвел тако давно и тако прецизно описао.

ВЕЛИКИ И ВЕЋИ

Уместо информација и истина упорно гледалиште се награђује порнофилмовима. Једина званична, државна телевизија на свету која емитује тврду порнографију је наша. Без пардона. Уместо демократије добија се порнографски либерализам. Ко се превари, добро је. И остали ће бити збуњени. Пун екран голотиње, па ајде да се неко пита где је демократије или, недај боже, од чега ћемо живети следећих година. И како? Поклону се у зубе не гледа. Народ је примио те слепоноћне филмове и не буну се много. Па, зар та иста власт није показала великодушност и када је опозицији „поклонила“ превремене изборе. Може, па не може, мора референдум, па он пропадне, па не мора референдум, и, коначно, избори на поклон. Они (ВЛАСТ СПС) су великодушни, чак су и премијеру СРЈ, кога су, грешком, сами довели, дозволили да се кандидује. Свако има право да бира и да буде биран. Свако овде може да ради и да буде рађен, такође. Када покушај са рађењем није успео, остало је да се спречи да буде изабран.

Предизборна обећања владајуће странке толико су смешна али и примамљива да их не могу заменити никакви порнографски филмови. А кад иду заједно — благостање је на помолу. До двадесетог децембра.

Пише: Надежда ГАЋЕ

Нису само скривалице у игри. Обећања су специјалитет ове власти. Као и Деда-мраз, и СПС стално дарује (као и Деда-мраз неко други те поклоне плаћа). Највише и најлакше се дају обећања. Искусни су у томе. Када не испуне једно обећање дају ново, примамљивије.

ДОБИТНЕ КОМБИНАЦИЈЕ

Метод исти као и решавање проблема — стари проблем покрива нови, још већи. Плате су ниске и не обезбеђују ни приближно стандард на који су грађани Србије навикли. Главна допуна прихода масе грађана потиче од енормних камата које дају приватне банке на девизну штедњу. Било каква трансформација постојећег ка здравом економском систему не може да обезбеди камате од 14% месечно у девизама. Висина просечне плате се добија са депозитом од 800 ДЕМ, а министарске са 2500 ДЕМ, мада је јасно да има много оних чији су штедни улози далеко већи.

Српска влада је усвојила закон којим штити радно место запослених у производњи док трају санкције. Како нема производње појавило се неколико стотина хиљада људи који

немају другу обавезу осим да оду по плату. Добијено слободно време могу користити за шверц или неку сличну активност.

Посебна прича је како се ствара утисак да држава некоме помаже. Сељаци су ослобођени пореза за четврти квартал 92. Истовремено су паре из примарне емисије намењене пољопривреди заобилазним каналима отишле на илегално девизно тржиште. Заблуду да добро пролазе са сељацима деле и пензионери. И њима је, после дуготрајног малтретирања и заостајања пензија, почела редовна исплата и то индексираних пензија. Срећа да ишта добијају морала би бити помућена дилемама на шта потрошити свих 70 ДЕМ, колико износи и просечна пензија и цена демодје зимских ципела, али није.

Створена је атмосфера да грађани верују да се са санкцијама може живети. Шверц се толерише, па чак и подстиче, посебно нафних деривата. Подаци о спољнотрговинској размени су већ два месеца скривени од јавности. Реално мале резерве нафте се сада троше пре свега за грејање и индивидуалну потрошњу. Као недавно са нафтиних поља, опет је председник лично и са лица места из хале хидроелектране саопштавао радосну вест да струје има толико да се укида посебни ценовник за потрошњу која је већа од прошлогодишње. Укидање бесмислене мере је дато као предизборни поклон.

Ово и још многе друге сличне трикове званична телевизија сервира гледалишту свакодневно у паузи ратних извештаја који треба да изазову нову плим патриотизма. Ако и то не успе ту је велики чиновнички апарат СПС-а, у истим оним просторијама у којима је некада био апарат Савеза комуниста, и који данас смишља добитне комбинације и ништа му није свето.

Избори су, тако рећи, на самом прагу, а сам Бог зна шта ће са њима и на њима бити и — што је, истовремено, и најтужније и најсмешније — да ли ће их уопште бити!? Игра се опаки „српски рулет“ према којем је онај чувени — руски — права дечја играчка: овде је „у игри“ цео један народ.

Великој „игри“ у којој се сучељавају рат и смрт — с једне, а мир и живот — с друге стране, претходиле су ситније „игрице“, као она око кандидата **Милана Панића**, која је увесељавала светску јавност и дефинитивно је уверила у сву беду филозофије актуелног српског режима. „Ова оспоравања и судска натежања (око Панићеве кандидатуре) истиче **Radio Frans-Internasional** — свакако су део **Милошевићеве** предизборне стратегије, мада није јасно ко ће од тога имати више користи“.

Бечки „**Di prese**“ чак верује да је „Милошевићева тврдоглавост контрапродуктивна, јер су анкете о расположењу јавног мњења раније давале слабе шансе Панићу. Сада, пак, шансе савезног премијера су нагло порасле. Уосталом, зар се традиционално завађена опозиција није већ ујединила и сврстала иза Панића?“

Још је занимљивије следеће размишљање овог бечког дневника: „Да ли, можда, Милошевић жели да намерно изгуби изборе да би пустио Панића да се изгуби у лавиринту српске унутрашње политике и тако сам себе (Панић) елиминиса из политике? Или, пак, српски лидер жели да провери колико је стварно јака опозиција пре него што крене у неки нови великосрпски поход? Одговора на та питања, као и обично нема, али једно је сигурно: Србе очекују још много црна времена него што се у овом тренутку да замислити“.

То, на жалост, и сами знамо. Али, може ли се, ипак, нешто променити — боље? Представник америчког Стејт департмента **Ричард Баучер** каже: „Када је реч о Србији и Црној Гори, ми имамо проблема само са појединцима зато што политика коју спроводе њихове владе ствара проблеме. Промене у политици, које би остварио Панић или било који други кандидат, тиме што би покренуто демократски процес, представљале би добродошао развој догађаја“.

Међутим, функционери америчке администрације који не говоре тако дипломатским језиком, отворено изјављују да се у Београду ништа неће изменити све док Милошевић не оде. „Да ли тигар може да промени своје шаре?“ — изјавио је агенцији УПИ један функционер Стејт департмента који је желео да остане анониман.

Баучер је позвао Београд да се учини све како би предизборна кампања и избори протекли у миру и како не би било никаквих неправилности, али је истовремено изразио велике сумње да ће Милошевић и његови тврдокорни националистички сарадници то дозволити. „У сваком случају, ми смо веома скептични“ — изјавио је он. И био је, на жалост, потпуно у праву.

Други амерички функционер, државни подсекретар за политичка питања **Арнолд Кантер**, каже да санкције имају за циљ да

МИСТЕРИЈА „СРПСКОГ РУЛЕТА“

*Није реч само о обрачуна
Милошевића и Панића; „у игри“ је
цео један народ који ће брзати
између рата и мира, живота и
смрти*

Пише: **Никола БУРЗАН**

„влада Србије плати високу цену за непоштовање владавине закона и презир људске пристојности“. Сједињене Државе, истиче он, „немају спорова са народом Србије. Напротив, амерички народ је дубоко ожалостан због патњи народа Србије, као и због патњи оних захваћених насиљем у суседним регионима... Сједињене Државе имају дугу историју пријатељства са народом Србије и жале што је српски народ приморан да трпи због деструктивне политике његове владе... Народ Србије треба да преузме контролу над својом владом, да покаже свету да не подржава злочине према човечанству који се чине у његово име“.

Али, како то објаснити народу Србије? Како му утувити у главу да га нико не мрзи, већ само жели да га ослободи овакве наопаке власти? Како — када га свакодневно са екрана ТВ „Бастиле“ бомбардују: „Тако треба! Тако треба! Тако треба!“

У тој непрозирној балканској варијанти двојне власти у Београду, Ћосић у улози трезвог оца нације, и Панић као путујући и много обећавајући агитатор за ублажавање санкција, постали су — упркос чињеници да не поседују власт — привлачнији од разједињене опозиције...

Да ли је Милошевић у Панићу заиста добио јаког конкурента? Судећи према анкетама, каже „**Ди пресе**“, Србима се Панић, новајлија у политици, који енглески говори боље него српски, допада као премијер остатка Југоославије. Панић је, наиме, светски човек који својим путовањима у светске политичке престонице људима даје осећање да Београд још увек има своје место у светској заједници. Али: онај ко у својим рукама држи државну управу, синдикате, средства јавног информисања и све важне државне институције — то је Социјалистичка партија Србије. А њен се председник зове — Милошевић...

Даблински „**Ајриш тајмс**“ сматра да ни г. Милошевић „није нерањив“, а као његов главни адут наводи „непостојање реалног во-

ђе који би стао на чело социјално угрожених грађана, који огорчено и ужаснуто гледају на његову деструктивну политику“. Позивајући се на анкете, лист каже да би г. Панић могао да победи на изборима и да отвори пут у правцу трансформације српске политике. Захваљујући чињеници да је успео да се одржи на власти у протеклих шест месеци, он је одбацио свој првобитни површни имиџ балканског Роса Пероа и стекао стратешку умешност у иступању, потребну за стварање веродостојне политичке снаге која би стала на пут агресивном национализму и рату.

За „**Франкфуртер рундшау**“ одговор на питање какве шансе има Панић „и даље остаје велика тајна. Једна од најновијих анкета показује да његова политика има подршку 42,6 одсто бирача, наспрот 25,5 одсто колико их подржава настављање актуелне Милошевићеве ратне политике. Упркос нараслим симпатијама за Панића, многи посматрачи политичке сцене у Београду, међутим, сматрају да је проблематично хоће ли овакви резултати анкета наћи одраза у изборној победи опозиције“.

С друге стране, **РФИ** истиче да Панић тражи међународну подршку у трци против Милошевића, „који ће на неки начин несумњиво добити. Али, Милошевић ће покушати да га онемогући на сваки начин, ако буде требало можда чак и угрожавањем личне безбедности“ (!?). Што се тиче лакдерије око кандидатуре, француски радио сматра да је суд „очигледно стављен у функцију изборне манипулације са најопаснијим Милошевићевим противником, а циљ је вероватно да се Панић прикаже као проблематичан кандидат који судски мора да доказује да је исправан Србин. Поред тога, важно је показати да он нема никакве власти и да Милошевић одлучује о њему, што може импресионирати велики део бирача који теже да гласају за — власт“.

Што се неприхватања **Драшковићевог** повлачења тиче, **РФИ** верује да ће лидер СПО апеловати на своје гласаче да се изјасне за Панића. „Панић би, дакле, заиста могао да победи Милошевића и зато је сасвим могуће да ће његова кандидатура ипак бити онемогућена. Избори су зато још увек у питању, а опозиционе странке све чешће протестују због предизборне пристрасности РТС. Ако се тако настави, а не види се зашто не би, опозиција би у последњем тренутку могла одлучити да ипак бојкотије изборе...“

Мистерија „српског рулета“ и даље остаје — мистерија. „Ножеви су извучени!“ — зловестно јавља лондонски „**Индепендент**“. У „игри“ је огроман улог — цео један народ...

(ЗЛО)УПОТРЕБА РАТА У БОСНИ У ПРЕДИЗБОРНОЈ КАМПАЊИ

НЕКОМ РАТ, НЕКОМ БРАТ

„Остајте овдје! Сунце туђег неба неће вас гријат ко што ово грије...” поручивао је знаменити српски пјесник Алекса Шантић херцеговачким муслиманима које су Аустријанци на вјешт начин исељавали у Турску. Пјесма је објављена на уводном мјесту у првом броју познатог књижевног листа „Зора” 1896. године. Дакле, у вријеме кад-није било „братства и јединства” и кад су још увијек биле свјеже последице ширих сукоба исламске и хришћанске традиције. Без обзира што је тада вјерска подвојеност била прилично изражена, он је пјевао о лијепој Емини, искреношћу и љепотом своје ријечи прекорачивао је авлије, рушио границе међу људима.

Пјеваше тако Шантић тадашњим муслиманима да остану на својим огњиштима, јер нигдје свога нема. У оваквим временима велика је утјеха сјетити се стихова мостарског пјесника кога су тадашњи, као и садашњи, Муслимани присвајали као свога. Ваљда сви велики људи припадају свима и то је једна од ријетких правди овога свијета. Тако бјеше у Мостару у давна времена кад је разлога за мржњу било много.

На Шантићеве стихове и поруке подсјетиле су саме од себе ријечи једног новинара изговорене у облику надахнуте пјесничке поруке његовим некадашњим суграђанима у Сарајеву — Бранку (ваљда Србин), Зденку (ваљда Хрват) и Емиру (ваљда Муслиман). Позива их он да изађу из Сарајева, истичући да се у њему ништа није промијенило што се пријатељства тиче, да је смишао упрво због њих и да им се на територији у рату формира не републике ништа неће догодити. А, ако се догоди, он ће се, наводно, спалити. Његова крајња порука гласи: **ИЗАЋИТЕ!** Тај позив велики број Сарајлија, без обзира на националну припадност, протумачио је у суштини као позив на предају, потпуно исељаване града како би га освојиле српске оружане формације. Неки од њих овај позив, који је изрекао новинар канала „С” са Пала Драган Тепавчевић, протумачили су и као покушај стварања повољнијег предизборног штимунга у Србији. Другим ријечима: српске оружане формације су до сада показале да могу, захваљујући добрим положајима и оружју бивше ЈНА, да освоје не само мање, него и веће градове. Питање које често постављају Босанци и Херцеговци, расељени по добром дијелу свијета, гласи да ли се у овом случају ради само о посљедњој опомену Сарајлијама или доказивању српске стране у рату у БиХ да се градови

За владајућу партију, успеси генерала Младића на бојишту су предизборни капитал непроцењиве вредности. За демократску опозицију рат је вапај српском народу да се само његовим окончањем види крај санкцијама. Народ пати у обе варијанте.

Пише: Ејуб ШТИТКОВАЦ

могу освајати и на „хуман начин”. Јер, освајањем и Сарајева, политичке снаге у Србији које су, директно или индиректно, помагале сабраћу у средишњој републици бивше Југославије, могли би да се похвале да то прикажу и као сопствени успјех, што у оваквој предизборној атмосфери могу да буду додатни значајни поени. Што се тиче коришћења рата у БиХ у предизборној кампањи, искристалисала су се три основна приступа.

ЗАРАТИ ПА ВЛАДАЈ

За владајућу партију СПС успјеси генерала Младића на бојишту су предизборни капитал непроцењиве вриједности. Више нико не пита за цијену. Градови и села падају као снопље и питање је дана када ће пасти цијела БиХ, изузимајући можда дијелове за које Хрвати сматрају да су њихови.

У том смислу, освајање Сарајева, на „хуман” или „убичајени” начин могло би да опередијели велики број гласача на страну СПС и господина Милошевића који се, можда, до сада нису могли да одлуче. Јер, „ширење српских држава је изнад тренутних политичких размирица па и отворених непријатељстава”. У садашњем изборном ланцу у Србији и Црној Гори тешко је разазнати колико је постотак грађана, изузимајући изразито антиратно расположење људе који су то гласно и јавно манифестовали на разне начине, који неће моћи да „прогледају кроз прсте” својим босанскохерцеговачким сународницима за освајање тако великог постотка територија без обзира шта свијет прича. Веома је актуелна теза да је то и била српска земља. Постоје и

друге тезе, па би се до истине могло доћи једино њиховим сучељавањем без острашћености (ако је то данас уопште могуће) и не подређивања историје потребама дневне политике.

У садашњем тренутку, међутим, скоро је немислииво сучељавање историчара једне и друге стране. Осим тога, све већи број Срба, који су у почетку најоштрије осуђивали своје сународнике нарочито због уништавања Сарајева и других градова, увиђа да и није тако лоше кад „ваши” освајају и нижу успјехе на ратишту, јер по неписаном правилу „правда је увијек на страни побједника”. Чини се да је најближа истини оцјена која се могла чути на „Радио Франс Интернационалу” (7. децембра), а која гласи: „Српско обједињење у крви највећа је Милошевићева тековина и за ове и за све друге изборе...” Оцјена је многих стручњака за Балкан и, посебно југословенску кризу, да је Србији рат у БиХ потребан не само да се прошире тамошње српске територије него да се скрене пажња са тешких унутрашњих проблема. При томе се примјећује да највише државне личности у Србији упорно тврде да се у овој републици живи много боље него што се на Западу пише, да привреда у доброј мјери функционише.

Пошто је рат у БиХ директно довео до санкција, многи страни новинари у Београду били су тотално збуњени изјавом предсједника Милошевића приликом посјете Руми: „Није тачна формула питања како преживети у условима санкција. Напротив. Формула мора да буде како убрзати развој у условима санкција користећи компаративне предности наше привреде”. Другим ријечима, српски предсједник не обраћа исувише пажњу санкцијама, а то значи ни искоријењивању узрока који су довели до њих, а то је рат у БиХ.

НЕМОЋ ПО Б. ЈОВИЋУ

У овом тренутку, кад међународна заједница врло озбиљно пријети и војном силом и то на доста сличан начин као што је чињено према Ираку у вријеме заливске кризе, високе личности из СПС једноставно покушавају да оперу руке од свега. У интервјуу ТВ „Политика” (8. XII 1992.) господин Борисав Јовић истакао је да је Србија дужна да помогне Србе у БиХ и ту не би требало да буде никаквих дилема. Питање је, међутим, како се такве констатације тумаче у свијету, посебно на Западу. Обично оне се превode као помоћ не само у храни, него и оружју, војним кадрови-

ма. Свијет, судећи по бројним написима, о томе веома много зна. Он је покушао да објасни како се тамо води грађански, вјерски и међунационални рат, оштро критикујући опозиционе странке, или бар дио њих, које све те догађаје, по његовом мишљењу, тумаче на свој начин — спомињућу и издају националног интереса итд.

Мора се признати да су дјеловале веома неухватљиво његове ријечи: „Што се тиче наше реалне могућности да утичемо на обуставу рата у БиХ, она је врло мала. Рат у БиХ зависи од три стране: од Хрвата, Муслимана и Срба, од спремности сваке од тих страна да приступи преговорима, да прави уступке, да прави компромисе, јер тај рат се не може завршити без компромиса и уступака, без неког споразума како ће они да живе. Они морају да живе заједно, бар Срби и Муслимани морају да живе заједно уколико желе да буду у истој држави. Ако не могу онда се морају одвојити ако је то географски могуће, а вероватно јесте.

Прихватање става о нашој одговорности за рат у БиХ посредно, односно, прихватање обавезе да ми као Југославија зауставимо тај рат је глупост. То је господин Милан Панић, посредно или непосредно, прихватио. Ја сам њему рекао кад је дошао овде... разговарао сам са њим три сата, пре него што смо га предложили за председника владе да је то глупост: да ми који у том рату не учествујемо прихватамо одговорност и обавезу да зауставимо рат у БиХ...“ Предугачак цитат, зар не, али и неопходан да би се потпуније схватио однос СПС према ратној трагедији у БиХ. Тешко је разумљиво да се Панићеве мировне иницијативе, без обзира колико оне у овом тренутку могу да дају опипљиве резултате у самом свом зачетку називају глупошћу.

У предизборној кампањи веома су гласне и политичке снаге које негирају постојање БиХ сматрајући је једноставно дијелом Србије, а на помињање ове републике — државе саркастично постављају питање „Шта оно беше“. Њих слиједе и одређена средства информисања називајући све оно што је везан за БиХ „бившим“.

„ЈА САМ ЗА МИР“

Други приступ рату у БиХ огледа се кроз дјеловање господина Милана Панића који сам признаје да је гријешно што је исувише вјеровао муслиманским, српским и хрватским политичарима у БиХ, али није једини који се у томе преварио. Он има довољно енергије и воље, али очито да тек сада постаје свјестан како је босански глиб предубок и препун живог политичког пијеска. Његова честа узречица: „Ја сам за мир“ имала је ефекта у свијету, али је велико питање колико је хоће да чују они ратници у БиХ који имају апсолутну премоћ на ратишту као и они други. Напади на господина Панића откривају и нешто друго. Наиме, сад се зна да ни ранији напади на господина Анту Марковића, његовог претходника, нису били због тога што је он Хрват већ због тога што није хтио да игра како политички моћници свирају. Одеђеније и посриједи је била и тада, као што је и сада, штампарја новца у Топчидеру и контрола

његовог штампања „због куповања социјалног мира“. Панић, иначе, у предизборној кампањи није често помињао Босну и тамошњи рат, али јесте искорјењивање узрока увођења санкција, што је у суштини исто.

У сваком случају могло би се очекивати да у случају Панићеве побједе на изборима највјероватнија била обустављена војна помоћ Србима у БиХ из Београда, уз гаранције да се друге стране у рату неће даље наоружавати. То би могао да буде (пра)почетак заустављања ратних операција ширих размјера. Отежавајућа је околност да Срби, Муслимани и Хрвати у БиХ неће дуго бити свјесни зашто су гурнути у рат, јер су исувише преокупирани трагедијом која их је погодила. Многи извори говоре да је већини исувише рата, тако да би миротворске идеје које упорно лансира како Милан Панић тако и највећи дио српске демократске опозиције, могле да наиђу на погодно тле. Наравно, не може се ништа идеализовати и сигурно је да добар број припадника националних партија у БиХ хоће да ратује до краја — свако из својих разлога.

Поред више ранијих приједлога о некој врсти конфедерације у БиХ, од стране лидера СПО Вука Драшковића, ових дана у предизборној кампањи он је доста храбро, у односу на општу климу, позвао на помирење са Муслиманима и Хрватима. На једном од скупова рекао је још нешто врло одређено: „... турски војник никад вамо неће. Ми се са нашим Муслиманима хоћемо мирити, живети заједно, али турско је првим балканским ратом протерано са ових простора и ни под било којом бојом — плавом, ружичастом — турски војник, ја верујем да је то јасно и онима у Москви и у Вашингтону и свуда, неће моћи на ове просторе...“

Порука је више него јасна и сигурно је да ће цио Балкан захватити ратна трагедија ако се на његовим просторима појаве као „помиритељи“ војници из земаља некадашњих освајача.

Трећу групу политичких снага које су од почетка јасно дефинисале однос према рату у БиХ чини Грађански форум. Истини за вољу, он представља превасходно моралну снагу, али његове присталице у одсудном тренутку могу утицати на превагу миротворства на изборима у Србији. Сам овај опозициони блок практично мало може учинити. Ако се, међутим, има у виду да је снага демократске опозиције, бар на основу неких истраживања, се израженија онда и мировњаци у Грађанском форуму добијају значајније мјесто на политичкој сцени. Оно што је заједничко за већину демократских опозиционих странака, гледано из једног угла, јесте сазнање да успјеси српских оружаних формација у БиХ иду у прилог господину Милошевићу. За такво расположење нарочите заслуге имају нека средства информисања.

Кад се све сабере, демократска опозиција користила је босанскохерцеговачки рат као вапај народу српском како нема будућности са санкцијама, и да оне неће бити скинуте док се не оконча тај трагични рат. Потенцирани су преговори мада је мало ко успио да предочи како до њих доћи. То ће се, можда, моћи да наслути после 20. децембра.

ПРЕДУГО ЧЕКАЊЕ ПРАВДЕ

КАМА — ДЕМОКРАЦИЈА

У Хрватској, као и у свакој другој демократској држави, кажу загребацки правници, неће више бити војних судова већ само цивилних. Они ће судити и војним лицима, али, иако је свима јасно да ни у једном рату нема унапред невиних, то са „младом хрватском демократијом“ није случај. И поред бројних доказа о злочинима припадника војске **Франје Туђмана**, ондашњи делиоци правде тврде, а то су показали и делом, односно (не)суђењем, да ниједан прави Хрват до сада није повредио норме Међународног ратног права! Можда ће се пред лицем **Јуститије** евентуално и наћи неки никоговић који је претерао са шверцом и ратним профитерством, или који се, по свој процлици, замерио властима не исплаћујући и нама познати „рекет“. Али, за праве злочине нико неће одговарати. Но, клупе у судници ипак неће остати гланц нове. Њих би, како се већ месецима најављује, требало да излижу „злочинци из редова српских терориста и окупацијске војске“.

Одговорни за смрт и разарање у Хрватској још су, кажу хрватски врховници, на слободи, али заједница која је нападнута с правом очекује и тражи њихово изручење и кажњавање. Тужбе се већ увелико пишу, а сталним причама о могућности организовања новог Нирнберга усред Загреба јавности се, када се то већ не може на други начин, покушава улити бар мала доза сатисфакције. Правда ће, истичу надлежни, коначно бити у хрватским рукама, а онима који се не могу стрпети и чекати на званична суђења „омражених им четника“, мерећи истим аршином гледа се кроз прсте када сами крену у патриотске обрачуна на лицу места. Колико при том страда невиног народа, дакако српског, није уопште релевантно за врховништво. Статистику о томе (јер људи су најалост претворени у бројке), у Хрватској нико не види.

ТИСУЉЕТНИ ЗЛОЧИНИ

Слике масакрираних цивила, убијених војника, уништених погона и културних споменика нон-стоп се врте на ХТВ. Порука пучанству је више него јасна: Србија мора изручити злочинце! У њој се, дакако, крије и једна додатна: мало је вероватно, примећује се успут, да за ратне злочине одговарају победници, а то је, кажу у Загребу, несумњиво у овом случају — Хрватска. **Босиљко Мишетић**, из Министарства правосудја Републике Хрватске, труди се да оваква размишљања подигне на један виши, службени ниво:

— Тужилаштво је то које ће процесуирати поједина кривична дјела и починитеље. Након рата и ослобађања окупираних дијелова Хрватске, слиједе процеси попут Нирнбершкога и других, као и примјене свих међународних конвенција из домаћег ратног права.

Није само српски режим онај који прикрива сопствене ратне злочине. И актуелна хрватска власт најављује суђења „попут нирнбершког“ али — опет Србима.

Пише: Бранка МИТРОВИЋ

Дакле, Хрватска треба поради на обрани Хрватске, ослободити је коначно, и онда, у миру, казнити све починитеље. Евиденције о ратним злочинима сада воде Кризни штаб, оперативне команде, припадници МУП-а, Министарство обране, а формиране су и комисије за утврђивање ратне штете. Сви који су починили злочине у Хрватској и над Хрватском и сви они који су окрвавили руке сигурно ће одговарати. Ако су и многи ратни злочинци побјегли у Србију, Србија ће их кад-тад морати изручити, јер ће, због свог опстанка, бити присиљена ићи за Европом. Битно је да Хрватска приликом суђења ратним злочинци-

ма поштује законитост, легалитет, да функционира као правна држава, да поштива демократска, европска, цивилизацијска начела, а не да се поистовијети са непријатељем — истиче **Мишетић**, задовољан што ове његове речи, без обзира што су само речи, остављају повољан утисак на светске контролоре који младој хрватској демократији и због тога додељују плусеве, док ка србији лете „црвени картони“.

На делу је ипак нешто сасвим друго. Људи се кажњавају у стилу: одмазда или закон — изаберите сами! Стварање банке података

градоначелника Осијека **Златка Крамарића**, који је признао да су Хрвати извршили напад на Борово село и Тењу у интервјуу „Слободној Далмацији“ проглашавају за издајнике којима исто тако треба судити. Уз то, у медијима се готово свакодневно износе имена и презимена са адресама „проверних“ ратних злочинаца и оних који их макар посредно штите. С једне стране позива се на линч, али са друге одмах поручује свету да је „Хрватска препаметна и пренапредна да би се понашала као хорда!“

Својеврсне каме у демократији ипак ће оставити трага за собом. На овој страни барикаде, „Бела књига“ о усташкој репризи у Хрватској говори нам да ће и многи „недужни“ Хрвати морати пред суд. Садашњи сукоби, збиља, по свирепости превазилазе све што се могло очекивати и, како кажу непристрасни, на светској сцени одавно нису виђени ни мањи рат ни веће бруталности, злочини и разарања. Шта рећи, рецимо, за припадника Збора народне гарде из Вуковара **Јошка Јурића**, који је и буквално применио тезу **Владимира Шекса**, (а који је не тако давно у Београду тражио заштиту за „хрватску демократију“) — да за Србе нема места у Хрватској. Јурић је наиме, да би показао оданост хрватској ствари и „тисућљетњем сну о слободи“, заклао своју трудну супругу која је била Српкиња! Ножем јој је распорио стомак и из утробе извадио седмомесечни плод, а затим је обоје ексером приковао за стабло крушке у насељу Митница, у источном делу Вуковара, крај своје куће, што је забележила камера.

Таквих примера је небројено и свет над њима не би смео да ћути, као што уосталом не ћути ни над злочинима које су починили Срби. Разуларених хорди било је и на овој страни, а први који је смогао снаге то да призна, без обзира што му се срце цепало, био је **Патријарх Павле**. Врисак деце и мајки одзивања и на хрватској и на муслиманској страни и демократска Србија о томе мора јавно да проговори. За сада, на жалост, баш као и у Хрватској, све се трпа у контекст „злонамерних, неаргументованих и измишљених прича“. Неки правници и хуманисти су се додуше огласили, али док и на овим просторима збиља не заживи правна држава, велика љага коју су Срби овај пут сами себи нанели неће бити избрисана. А док се то не догоди, али и као упозорење онима који би са злочинима, без обзира на којој су страни, да наставе, мислећи да их казна неће стићи, свакако је поучно кратко путовање кроз историју.

Још после Првог светског рата рођена је идеја да се кривци за ратне злочине накнадно кажњавају, а након тога демократски свет (тада смо се и ми у њега убрајали) желећи да стане на пут нечовештву донео је значајну одлуку која се и дан данас поштује: ратни злочини никада не застаревају! Дакле, након Првог рата, поражене Централне силе признале су победницима право да „ставе под своје војне судове лица која су оптужена да су извршила дела супротна законима и обичајима рата“. Обавеза побеђених је била и изручивање ратних злочинаца. А по завршетку Другог светског рата на Постдамској конференцији у јулу

и августу 1945. године донета је одлука такође да се ратни злочинци ухвате и предају међународном суду, у опет актуелном Нирнбергу. Оптужене су биле само двадесет две особе, односно готово сви преживели из врхова хитлеровске немачке власти. Процес је трајао девет месеци: на смрт вешањем осуђено је дванаест лица, на доживотни затвор троје, а на временске казне од десет до двадесет година осуђена су четири ратна злочинца, док су три особе у поступку ослобођене кривице. Важно је знати, а има оних који то не желе да знају (једноставно се праве „луди“) да уз то што се први пут судило највишим државним и политичким функционерима једне државе, злочиначким су проглашене и целе организације: вођство Националсоцијалистичке странке, тајна државна полиција, служба безбедности, СС јединице и СА одреди. А како, а ту су Хрвати у праву, победници одређују правила игре, терористичко бомбардовање српских градова од стране савезника, гађање цивилних циљева у Дрездену, бацања атомских бомби на Хирошиму и Нагасаки, од чега су и данас видне последице... остали су несанкционисани.

Свет је због злочина који се чине несмањеном жестином на тлу бивше Југославије приморан, а тако је и најавио, да припреми нови низ Нирнберга. И Хрвати са својом „кама демократијом“ ту морају наћи своје место, али и нова, демократска Србија, би морала врло брзо да покаже да је рука правде неумољива. Треба ипак проћи ове изборе.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

ПОЗИВАМО СВОЈЕ ЧИТАОЦЕ ДА ИЗВРШЕ ПРЕТПЛАТУ НА „СРПСКУ РЕЧ“ И ТИМЕ ПОМОГНУ ДАЉЕ ИЗЛАЖЕЊЕ ЛИСТА.

ТРЖИШТЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ НЕ ФУНКЦИОНИШЕ. „СРПСКА РЕЧ“ НЕ ДОЛАЗИ У МНОГЕ КРАЈЕВЕ ЗЕМЉЕ И ПОРЕД ЖЕЉЕ НАШИХ ЧИТАЛАЦА КОЈИ НАМ СЕ ЈАВЉАЈУ И ПРОТЕСТУЈУ. ЈЕДИНИ СИГУРАН НАЧИН ДА ДОБИЈЕТЕ „СРПСКУ РЕЧ“, ПРАВУ ОПОЗИЦИОНУ НОВИНУ, ЈЕСТЕ ПРЕТПЛАТА. ПОРЕД ТОГА, ПРЕТПЛАТОМ БИ ПОМОГЛИ И САМУ „СРПСКУ РЕЧ“, КОЈА ВРЛО ТЕШКО НАПЛАЋУЈЕ СВОЈА ПОТРАЖИВАЊА ОД ПРОДАТЕ ШТАМПЕ, А ТАКОЋЕ ЈЕ ЖРТВА ОГРОМНОГ БОЈКОТА У САМОЈ ПРОДАЈИ.

РАЗЛОЗИ ЗА ПРЕТПЛАТУ ПОСТОЈЕ — ПРЕТПЛАТИТЕ СЕ! ПРЕТПЛАТОМ И ШТЕДИТЕ, ЈЕР ЋЕ СЕ ЦЕНА „СРПСКЕ РЕЧИ“ У МЕЂУВРЕМЕНУ ПОВЕЋАВАТИ, А ВАМА ЋЕ ВАЖИТИ ИСТА ЦЕНА ДО ИСТЕКА ПРЕТПЛАТЕ.

УПЛАТЕ ИЗВРШЕНЕ У ЗЕМЉИ ЈУГОСЛАВИЈА

3	МЕСЕЦА	6	БРОЈЕВА	6.600
6	МЕСЕЦИ	12	БРОЈЕВА	13.200
12	МЕСЕЦИ	24	БРОЈА	26.400

Уплате извршити у корист:
„Српска реч“ БЕОГРАД
Ж. Р. 60801-603-27562

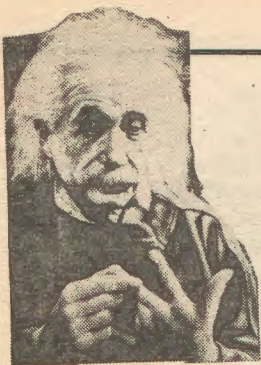
УПЛАТЕ ИЗВРШЕНЕ У ИНОСТРАНСТВУ ЕВРОПСКЕ ЗЕМЉЕ

3 месеца	ДМ 30	ЦИФ 25	АТС 400	УСД 40
6 месеци	ДМ 55	ЦИФ 45	АТС 385	УСД 35
12 месеци	ДМ 110	ЦИФ 90	АТС 770	УСД 70

ВАНЕВРОПСКЕ ЗЕМЉЕ (авионом)

3 месеца	УСД 25
6 месеци	УСД 42,5
12 месеци	УСД 85

УПЛАТЕ ИЗ ИНОСТРАНСТВА ВРШИТИ ЧЕКОМ НА АДРЕСУ: „СРПСКА РЕЧ“ БЕОГРАД, Бранкова 13-15.

HRZ AS-EUREKA
ekološki bum

"Najvažnije ljudsko nas-
tojanje je borba za moral-
nost u našim akcijama.
Naša unutrašnja rav-
noteža i čak naša istinita
egzistencija zavisi od
toga. Samo moralnost u
našim akcijama može
dati lepotu i dostojanstvo
življenja."

(Ajnštajn)

AS - EUREKA - KONKURS

poziv za poslovnu saradnju

HUMANA REPRODUKCIJA ZAJEDNICA Advanced Science Eureka

neprofitna organizacija

Ako mislite da je potrebno radi opstanka or-
ganizovano tradicionalno narodno poštenje u
vremenima zla-marketingške laži, obmane,
zloupotrebe i ubistva naroda, PROČITAJTE,
PODRŽITE I PRISTUPITE našoj i vašoj Zajednici
proizvođača i potrošača.

HRZ AS-EUREKA je interesna zajednica potrošača
i proizvođača, poslovno-organizaciono i sistemski
rešena na principima širom sveta poznatog pos-
lovnog sistema AM-WAY, ali na jugoslovenski
način, kao neprofitna organizacija.

Svoju poslovnu politiku je zasnovala na organizovanju jeftine i kvalitetne proizvodnje na najsavremenijem
antimarketingškom privrednom pokretu "belo - crne etikete", nastalom u Americi za vreme krize 80-ih godina, radi
spasa od bankrotstva malih i srednjih proizvođača. Naš registrovani i zaštićeni trgovački znak će uvek značiti
garantovan kvantitet i kvalitet na deklaraciji pojedinačnog proizvoda.

Visok kvalitet, po znatno nižoj prodajnoj ceni, jer će ona isključivati maržu maloprodaje, preskupu šarenu etiketu
i još skuplji marketing. Naši proizvodi se nikada neće nalaziti u prodavnicama, niti biti reklamirani, jer AS-EUREKA
u pokretu za opstanak i sreću čoveka ne prodaje etiketu već kvalitet.

AS-EUREKA član-potrošač može postati svaka porodica, a svoju mesečnu naručenu potrebu će garantovano
dobijati na pragu svoje kuće, uz ugovornu obavezu plaćanja fiksne cene na kraju meseca za tekući mesec.

● Ukoliko član-potrošač organizuje minimalno 10 prijateljskih porodica može postati i AS-EUREKA Sabirni centar
- postati AS član našeg poslovnog kluba EUREKA i tako ostvariti dodatnu zaradu, ne profit, već pravedni umereni
rabat kao naknadu troškova za svoj rad.

● AS-EUREKA član-proizvođač može postati svaki jugoslovenski proizvođač prehrambene i konzumne robe
svakodnevne potrošnje ukoliko prihvati strogo poštovanje specifikacija za procesnu i finalnu kontrolu kvaliteta,
kao i superkontrolu nadležne i ovlašćene Laboratorije za fizičku, biohemijsku, hemijsku i kontrolu nuklearne
zagadenosti koja će se vršiti povremeno na bazi slobodnog uzorkovanja robe u prometu.

● Fiksna ugovorna prodajna cena se plaća proizvođaču na početku meseca za tekući mesec. AS-EUREKA takodje nudi proizvođačima
finansiranje ukupnog ciklusa proizvodnje uz normalne kreditne uslove, švajcarskog bankarstva. Naši zajednički mesečni i kvartalni
proizvodno-prometni planovi će uvek biti naše čvrste narudžbine sa čvrstom obavezom plaćanja unapred, vašom čvrstom garancijom
isporuke robe po roku, kvantitetu i kvalitetu.

● AS-EUREKA već tri godine čeka likvidaciju lihvarskog vršljanja i već duže vremena ima tehnološki razradjena rešenja na polju prehrane,
kozmetike, čak i softversko rešenje mini džepnog računara, potrebnog i korisnog za svaku porodicu, zaštićenog pod imenom "POLIGRAF-
LOGOMETAR-AS".

● AS-EUREKA u borbi za zdravlje čoveka protivu pušenja ima razvijeno tehnološko rešenje za postepenu i bezbolnu denikotinizaciju
organizma, postupka koji se završava aromatizerom za osveženje daha u obliku cigarete. Pišite nam pušači ako ste istinito rešili da ostavite
pušenje.

● AS-EUREKA pokreće i Advanced Science Eureka časopis, za pitanja razvoja prirodnih nauka, i kao i detektor marketingške laži. Pozivamo
sve humane i politički neobojene stvaraocce na saradnju uz molbu za pristup što jednostavnijim i svakom čoveku razumljivim jezikom, koliko
god je to moguće. Objavljeni prilozi dok traju ova vremena zla, neće biti honorisani, a časopis će izlaziti u crno beloj tehnici po maksimalno
moguće niskoj ceni. Pišite nam u svom i našem interesu.

● AS-EUREKA finansira ozbiljne naučno istraživačke projekte, nažalost, za sada, samo u inostranstvu jer su tamo i naši mnogi naučni
radnici. Uskoro ćemo raspisati i domaći konkurs sa vrlo ozbiljnim istraživačkim projektnim zadatkom.

● AS-EUREKA je i zdravlje čoveka, jer jedino on ima ekonomsko-socio-psihološki pristup ekonomiji u skladu sa definicijom zdravlja Svetske
zdravstvene organizacije (WHO): "Zdravlje nije samo odsustvo bolesti, već i ekonomska i socio- psihološka stabilnost LIČNOSTI".

HRZ AS-EUREKA ZA PREŽIVLJAVANJE ČOVEKA NUDI ISPORUKU ROBE PO NAJNIŽIM CENAMA UZ MOGUĆNOST ZARADE

HRZ AS-EUREKA ZA UDOBNOST POTROŠAČA ISPORUKE ĆE VRŠITI NA PRAG VAŠE KUĆE

HRZ AS-EUREKA ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA ČOVEKA ISPORUČIĆE UVEK GARANTOVANI EKOLOŠKI KVALITET

POTROŠAČI: ZA VAŠU LIČNU UDOBNOST I SIGURNOST DOVOLJNA JE JEDNA POŠTANSKA MARKA

NAMA JE POTREBNO 500.000 PRISTUPNICA DA BISNO U VAŠEM I NAŠEM INTERESU ŠTO PRE STARTOVALI

PO PRIJEMU VAŠE PRISTUPNICE DOSTAVIĆEMO VAM POTROŠAČKE ČLANSKE KARTE NA VAŠE IME

PRISTUPITI NAM MOŽETE I BEZ PRISTUPNICE, OBIČNIM PISMOM SA OSNOVNIM PODACIMA

HRZ AS-EUREKA HUMANA REPRODUKCIJA ZAJEDNICA,
Beograd, Ruzveltova 25 - Jugoslavia • Telefon/fax: 011/754-440, Poštanski fah: 667

PRISTUPNICA

Ime i prezime _____

Mesto _____

LK i telefon _____

Ulica _____

Broj članova porodice _____

Svojeručan potpis _____

БУРА НА СВЕТОМ СТЕФАНУ

КУСТУРИЦА ЗА СВЕ КРИВ

Наш прослављени режисер Емир Кустурица, ових дана је дефинитивно одустао од идеје да се настани на најексклузивнијем црногорском летовалишту Свети Стефан. Како ни након четири године одговорни у СО Будва нису одржали помпезно дата обећања — да познатом режисеру омогуће да сагради кућу на дијелу Светог Стефана гдје градња иначе није предвиђена, а све у складу са одавно присутном тежњом грађана овог познатог туристичког места да окупља познате личности, — то је Кустурица одустао од даљег безнадежног чекања.

Његова одлука неочекивано је изнела на површину бројне незаконите радње у овој општини и бурне реакције грађана Будве и Светог Стефана. Тако се сада открива да је на тој локацији гдје је Кустурица требало да гради, у међувремену никло „на дивље“ неколико нових кућа и апартмана. Кустурица је индиректно протјеран са Светог Стефана од истих оних челних људи из општине који су му многа обећавали, а којима је његово име само послужило да остваре своје личне интересе и интересе својих пријатеља, да најатрактивнију локацију на југословенској обали претворе у градилиште од којег ће они имати велике користи. Некада елитно и у свијету познато монденско летовалиште уз свесрдну помоћ општинара, а налик на њих саме, постало је сасвим просјечно и обично. Умјесто познатих и славних, населиће га безимени мали привредници и политичари.

ВИКЕНДИЦЕ ОД 1000 КВАДРАТА

Тако је случај Кустурица скренуо велику медијску пажњу на алармантну незакониту градњу у овој последњој природној оази, коју покрива „општинско и републичко руководство“. Са неvjерицом и запрепаштењем је у јавности примљена вијест да се већ више мјесеци на самој обали чувене друге светостефанске плаже, без икаквих урбанистичких дозвола и мимо важећих просторних планова, гради око 25 апартмана за потребе актуелног црногорског руководства.

На плацу извесног **Бранка Контита** из Нишкића, иначе блиског рођака председника црногорске Владе, **Мила Ђукановића**, друштвено предузеће „Првоборац“ изводи радове на преко 1000 квадратних метара површине. За те потребе секу се маслине, пробијају путеве, а све на очиглед будванских власти. Забадање глава у пијесак од стране будванских челника више је него очито, јер се у овом случају раде апартмани, како кажу неупућени, за председника црногорске владе **Мила Ђукановића**, потпредседника савезне владе, **Радоја Контита**, затим за савезног министра **Благоја Лучића**, па црногорског министра без портфеља, **Драга Шофранца**, и многе друге.

или: како је откривена „дивља градња“ викендица за црногорске функционере

Пише: Бранка ПЛАМЕНАЦ

Писање дневне штампе о овом случају ни општинске ни републичке власти нису демантовале, ако се изузме немушти деманти Драга Шофранца у листу „Побједа“, у коме он у својству председника Комисије за решавање стамбених питања црногорских функционера тврди, „да из фонда који контролише нису издвајана никаква средства за изградњу станова за функционере на Светом Стефану“??? што значи да се из друштвених средстава финансирају и њихови станови за одмор, али нема података баш за Свети Стефан!!!

Градња апартмана на обали Светог Стефана, подручја које је генералним урбанистичким планом одавно заштићено као зелена зона, само је показала да су републички и општински властодршци за само двије године своје владавине успјели да учине оно што никоје за последњих 40 година комунистичке диктатуре није ни пало на памет. Са незапамћеном ароганцијом и неvjероватном брзином они данас, удружени заједничким интересима, распродају и зазиђују последње дијелове слободног неизграђеног земљишта Будве, Светог Стефана и Петровца, које због своје ограничености има баснословну цијену и значај.

Неадекватним газдовањем актуелних општинских власти прије свега, деградација овог простора добија драматичне размјере. Тренутно се у општинској управи ради на изradi разних непотребних, додатних, урбанистичких планова и пројеката, Светог Стефана напр., којима се само легализује постојећа незаконита градња. Аутор тих планова по правилу је супруга начелника Одељења за урбанизам општине **Јовице Зеновића**. Тако се прво пријатељима зајмури током градње, потом се доносе нови планови које начелник одобрава, чиме се са најодговорнијег мјеста у општини незаконито крше одредбе ГУП—а и ДУП—а овог простора.

РАСПРОДАЈА ПЕТРОВЦА

Функционерима су за сада изграђена спремишта за чамце, убрзо ће на плажи бити подигнути и камени зидови којима ће се погледу на своје претходнике, заштитити од погледа радозналих туриста. Уз оне виле на подгоричком Дедињу, на брду Горица, чија

градња се приводи крају, за председнике **Момира Булатовића**, **Мила Ђукановића** и неизбегног **Света Маровића**, биће то потпун комфор који апсолутна власт и подразумева. Све је то неопходно за потребе дугогодишње владавине коју је на предизборној промоцији у Будви, Ђукановић најавио речима:

„За преузимање толико жељене власти опозиција ће морати мало да попрочека. СРЕЋНО НАМ БИЛО СЛЕДЕЋИХ 50 ГОДИНА“.

Но, да тако ипак неће бити, бар не у Будви, гдје актуелна власт убрзано губи на угледу, гдје редове ДПС—а чланство масовно напушта и ставља се на листе других политичких организација, показала је недвосмислена и последња сједница СО Будва у садашњем саставу. Њоме је наиме владала атмосфера препуна нервозе, нестрпљивости и политичке некултуре од стране водећих личности, чији је једини интерес тога дана био, да њихови започети профитабилни послови добију општинске сагласности. Тако је на поменутој сједници, на незаконит начин, без потребног кворума, са само петнаестак гласова, трајно ријешена судбина читавог једног града. На тој сједници, и поред великог противљења многих грађана, затим Друштва за заштиту Будве, опозиције, па чак и одборника из редова већинске, владајуће странке, усвојен је веома оспораван, нови урбанистички пројекат, Центар Петровца. Није чак испоштована ни судска забрана о усвајању од стране суда у Котору. То је круна досадашњег рада овог скупштинског сазива, који је претходно, на листи донио одлуку о формирању фирме „Будва — Свети Стефан — Петровац“, којом руководи председник општине, **Мирослав Ивановић** а која треба и да реализује читав посао дефинитивног зазидивања Петровца, о чему је „Српска реч“ опширно писала.

Огромна материјална добит која се очекује од распродаје Петровца, јер је реч о грађњи станова и пословног простора за тржиште на преко 20.000 квадратних метара, у заједници са београдском фирмом „Савски венац — трјед“, која тиме добија ријетку прилику да диктира и располаже градњом на црногорском приморју, није се наравно могла препустити неком другом сазиву у коме ДПС више неће имати апсолутну већину. Тако су за сада најуноснији послови трговине друштвеном земљом, уз аманет републичких власти, што са своје стране објашњава ћутање општинара у вези градње на Светом Стефану.

011/444-97-68

вам представља!

НОВО!

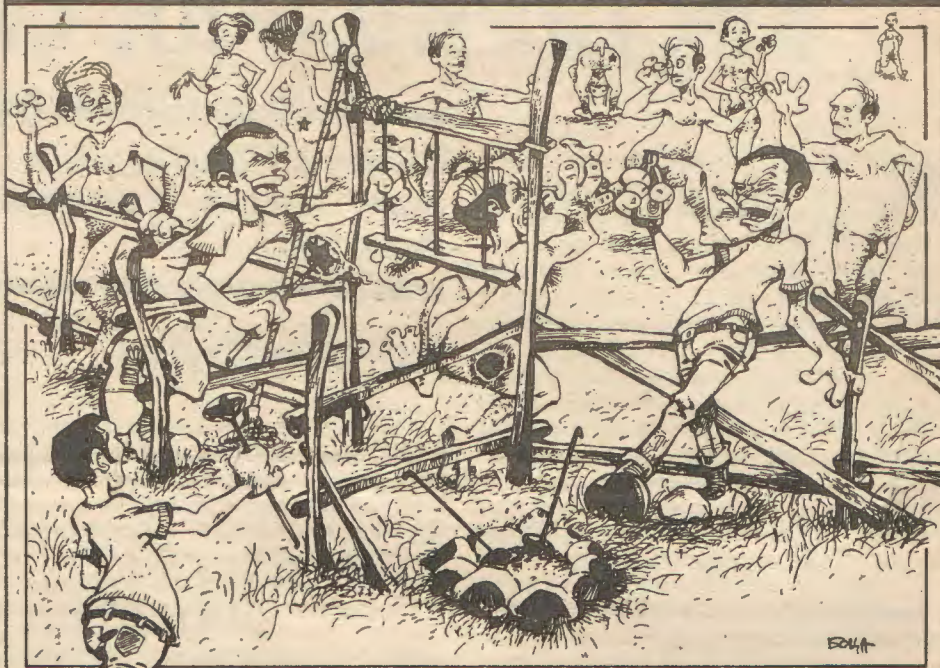
**Плоча и касета
групе**

ДИРЕКТОРИ

Неизбежни артикал у предизборној
кампањи Осведочени хитови
андерграунд сцене („Бандо црвена“,
„Чистићете улице“)

Наруџбине на телефон 011/444 97 68

Ускоро нови албуми **RAPID FORCE**
(thrash!) и **ЏА ИЛИ БУ II**

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ЧИЧА“ ОГЛАШАВА ПРОДАЈУ КЊИГА

1. ДОКУМЕНТИ ХУВЕРОВОГ ИНСТИТУТА
РОДОЉУБ ИЛИ ИЗДАЈНИК: СЛУЧАЈ ЂЕНЕРАЛА ДРАЖЕ
МИХАЈЛОВИЋА, страна 500, ћирилица
ЦЕНА **5.000**
2. ЗВОНИМИР ВУЧКОВИЋ:
ОД ОТПОРА ДО ГРАЂАНСКОГ РАТА, страна 230, ћирилица
ЦЕНА **3.000**
3. ЗВОНИМИР ВУЧКОВИЋ:
СЕЋАЊЕ ИЗ РАТА, страна 230, ћирилица
ЦЕНА **3.000**

СВЕ ТРИ КЊИГЕ СУ ИЛУСТРОВАНЕ ФОТОГРАФИЈАМА ИЗ ДОБА РАТА

**СВЕ ТРИ КЊИГЕ СУ ИЛУСТРОВАНЕ ФОТОГРАФИЈАМА
ИЗ ДОБА РАТА**

ПОРУЧБЕНИ КУПОН

Издавачко предузеће „ЧИЧА“, 11000 БЕОГРАД
Сретена Младеновића 1/5. Тел. 011/620-891, 628-242

Поручујем књиге
под редним бројем _____ за укупно динара

_____ (презиме, име оца и име)

_____ (занимање)

_____ (број поште)

_____ (седиште поште)

_____ (улица)

_____ (број)

НАПОМЕНА: књиге се могу поручити и преко напред датих бројева телефона.

ИЗУЗЕТНО ВРЕДНЕ КЊИГЕ — ПОВОЉНЕ ЦЕНЕ

**ЕКСКЛУЗИВНО, ПРВИ ПУТ КОД
НАС ДР РАДИСАВ ЦЕЛИЋ,
АДВОКАТ, КРАЉЕВО**

ЗБИРКА ОБРАЗАЦА

**(ЦЕЛОКУПНО ЈУГОСЛОВЕНСКО ПРАВО
У ОБРАСЦИМА) ДРУГО ИЗДАЊЕ**

Приватне тужбе, кривичне пријаве, оптужни предлози, оптужнице, молбе за помиловање, молбе за условни отпуст, предлог за понављање кривичног поступка, предлог за допуну доказа, кривична жалба, захтев за заштиту законитости, захтев за ванредно ублажавање казне, све врсте грађанских тужби, ванпарнични предлози, поднесци у извршном поступку, поднесци код управног спора, поднесци у прекршајном поступку, предлози за расправљање заоставштине, жалбе у парничном поступку, све врсте уговора тестаменти, пуномоћја, (генерално и специјално) као и све врсте припремних поднесака у грађанском и кривичном поступку.

**ЦЕНА 3.000 ДИНАРА СА ПОШТАРИНОМ.
ШАЉЕМ ПОУЗЕЋЕМ. ПОРУЧБИНЕ НА ТЕЛ.
(036)-21-926 ИЛИ НА АДРЕСУ: РАДИСАВ
ЦЕЛИЋ, ХАЈДУК ВЕЉКА 6,
КРАЉЕВО**

СВЕТ КАО ЗАЈЕДНИШТВО

„И заиста. Ево већ две године како цела наша екипа редовно долази на посао и на њему не ради ништа. Причамо, читамо, учимо... Инструменте више немамо. Никакве. Право гласа такође. Јавност за нас више не постоји. Плате добијамо редовно. Хвала Богу, здрави смо. Све вам изгледа наивно? Хвала на питању, и нама. **Наравоученије:** Можда се може бити срећан када се као ретко када, ево, покаже да је Свет Једно Велико Заједништво.“
Владислав Бајац: **Подметачи за снове**

Данашњем нашем човеку (читаоцу, осуђеном на све скученији простор, и онај буквални, за који му све чешће сервирају појам отаџбина, и онај духовни, из кога га настоје изопштити свеколиким затварањем у резерват властите самодовољности, верујем да ће „геопоетичке басне“ Владислава Бајца раскрилити неслућене двери у чудесну тоталност света космичких размера, у повезаност и међузависност географских регија у свет глобалне целине, синхрониске као и дијахрониске, те да ће му ови фасцинантни **подметачи за снове** изоштрили чула и разиграти машту до граница властитих могућности да поднесе чуда и у њима истражује запретени смисао.

И досадашњим својим књигама (**Европа на леђима бика** и **Књига о бамбусу**) Владислав Бајац представио се знаљцима читања и склонима размишљању пуном мером необичног дара, несвакидашње акрибије, продорношћу у фантастично другачијег типа и кова од оног на којем смо свикли и најмодернијој српској прози, као и приповедним решењима која значе несумњив креативни и духовни помак у односу на решења аутора сличних књижевних опредељења. Чини ми се да ове чињенице нису ни довољно запажене ни достојно процене у актуелним критичким разматрањима савремене српске прозе из (барем мени) неразумљивих разлога, а један од најочигледнијих превида у том смислу јесте прећукивање писца оваквога ранга и домета у „постмодерној“ поезији (термини, термини!), у **Антологiji српске прозе постмодерног доба** Александра Јеркова.

Однекуд помишљам да ће и Бајчеве „геопоетичке басне“ доживети неправедну судбину рибље кости у грлима најагилнијих заговараца вредности српске „постмодерне“, иако не знам откуд ми доходи таква слутња, а још мање верујем да ће обистинење може битно да утиче на судбину вредности ове по много чему изузетне књиге. Наравно, нити су **Подметачи за снове** басне у класичном смислу те древне књижевне врсте, нити су Бајчева наравоученија традиционалне, имплицитне или експлицитне поуке, сажети одговори на фундаментална питања постављена у саму бит ових чудесно инсценираних прича.

Однекуд помишљам да ће и „геопоетичке басне“ Владислава Бајца доживети неправедну судбину рибље кости у грлима најагилнијих заговараца вредности српске „постмодерне“, иако не знам откуд ми доходи таква слутња, а још мање верујем да би њено обистинење могло битно да утиче на судбину књижевне вредности Подметача за снове, најновије Бајчеве књиге прича.

Пише: Љиљана ШОП

Само донекле ове приче јесу „вид илустрације опште идеје“, што јесте једна од кључних карактеристика басне, а њихова наравоученија осветљавају, поетски или интелектуалном конструкцијом или чијим цитатом одговором корен питања или могућност разрешења целокупне фантастичне инсценације. Понајвише, међутим, **Подметачи за снове** јесу својеврсно космопоетско, духовно ходољубље границама реалног и фиктивног, оностраног и ононостраног, и то прозрочним границама којих за игривији дух и тананије чулне апарате заправо и нема. Спремност да се изађе из свих оквира (просторних, временских, научних и паранаучних, поетских и мисаоних, из разнородних дисциплина људског духа насталих потребом да се свет објасни, спозна и осмисли) заправо је Бајчево основно поетичко начело, а једноставност са којом аутор ступа на новопронађено геопоетичко тло изукршано неким подстицајним сусретањима необичних људи, чудесних појава, неспојивих идеја, недоказивих чињеница, апсурдних ситуација итд. равна је чудесној једноставности настанка света или појаве живота рецимо. Свет се обрће наопачке и не изгледа нимало изокренут и наopak у овим причама; напротив, он постаје другачије а наново логичан и могућ, снови функционишу као непоткупљива јава, недоказива знања стичу легитимитет научних истина порозних са свих страна, историјске истине постају слике окачене на зид и довољно је извадити ексер да се појави рупа коју не можете преварити избегавајући да мислите о њој или качећи друкчију слику.

Не би се могло рећи да човек и његово место под сунцем нису важни у Бајчевим раскошним и безграничним геопоетичким просторима, али се може устврдити и лако

доказати да он у тим просторима ни из далека није најважнији или, рецимо, хијерархијски најближи савршенству. Камелеон, лептир, палма, риба — као ономад бамбус у **Књизи о бамбусу** — као да имају већу моћ, поседују старија знања и супериорно решавају питања живота и смрти, опстанка и ванвремености, географије и екологије, чега год хоћете. Сва људска достигнућа заправо су оне беспрекорне, монструозно савршене вештачке палме које, у тајанственом дослуху са природним почињу расти, што њихов творац ни у најлућем сну није могао да предвиди.

Освајање непознатог и овладавање њиме, најстраственија човекова тежња коју он почесто изједначава са смислом свог постојања, или је варљива илузија која га доводи пред још веће непознанице и дубља тајанства, или обеспокојавајући губитак илузија тог непоправљивог „малог романтика“ (као у причи **Велики мали корак**). Егзактне науке израз су сна човековог за „остваривањем једног света без грешке“, а пукотине које се немерљиво увећавају увећавањем „знања“ као да опомињу да је човек, са свим што може, хоће и жели, можда баш „грешка природе“, у оној истој мери у којој је жртва друштва, историје, цивилизације...

Освајање облака Герхарда фон Валсера поетизује (али и конкретизује) феномен **граница** рекла бих на начин типичан за Бајчеву визију какавој у свакој причи настоји да нађе катарзичну вертикалу: „Кажу да сам доживео нешто што није могуће! Али ако сам **доживео**, онда је могуће! Да, али ту онда нешто није у реду, рекли су.

Можда су у праву. Налетео сам се и нагледао тога доста. Можда сам се приближио граници иза које се није смело. а можда су ту границу прешли и облаци.“

Подметачи за снове плету један особен венац снова о безграничју. Час су чаробни летећи флими, час обични ратни авиони, час свемирске летилице, и увек се виђу из најразноврснијих простора јаве о којој Бајац **много зна**, из сфера које неупућенима и не личе на стварност, да би заронили у таму кључног питања „шта се то збива са животом на земљи, шта се збива са светом?“ (како каже Кенет Вајт, очигледно један од утемељивача геопетице, неке врсте „фанатастичне науке“ рекла бих).

Тумачима српске „постмодерне“ како је воља, али књижевним заљубљеницима и сладокусцима усрдно препоручујем „геопоетичке“ Владислава Бајца и његове басновите **Подметаче за снове**.

ДЕЦА, МИ И ИЗБОРИ

Улица Поп-Лукина (Београд). Тачније: тротоар поменуте улице. Учесници: деца и пролазници. Издалека ништа необично. Дечаци цртају кредом по тротоару. Рекло би се — дечја посла и несташлук. Али, нешто се ту не слаже...

Пролазе људи савијених глава и оборених погледа, притиснути сваки неким својим бременом. Испред њихових ногу исписане речи разнобојним кредама. Понеко застане и чита, па пажљиво настави даље пазећи да ногом не избрише невесто написана слоба. Једном пролазнику се очи напунише сузама. Покушава да их сакрије. Други једноставно као да не примећују све то и немилице газе ногама дечији труд. Да ли зато што стварно не виде, или им се не свиђају та „дечија посла“? Верујем да су оба у питању. А дечица као да за све то не маре. Вредно исписују нове речи и поправљају старе, заслугом пролазника избрисане. Узалуд ветар покушава да их отера са улице призући их по лицу и прстићима. Деца и даље пишу: МИ СМО ЗА ЉУБАВ, А НЕ ЗА РАТ; ЗАШТО ДА БУДЕ РАТ? МИ ХОЋЕМО МИР; НЕЋЕМО ТУЧУ, ОЋЕМО РАДОСТ; НЕЋЕМО КРВ; МИР НАМ ЈЕ БУДУЋНОСТ (ДЕЦА ЗА МИР); ПОМОЗИТЕ ДЕЦИ БЕЗ АДРЕСЕ; ЗНАЈТЕ ЗА ШТА ГЛАСАТЕ; СВЕ ЈЕ МРАЧНО. НЕМА ВИШЕ СУНЦА; МОЛИМО СЕ ЗА МИР...

Мислим да сви знамо коме су ове речи упућене. Нама одраслима, наравно. Питате ли се зашто су написане на тротоару? Зато што њихов глас нико не слуша. Зато што њих нико не пита. Зато што они боље од нас осећају шта је добро а шта није, јер још увек нисмо стигли да их искваримо. И немојте рећи да су ова деца изманипулисана. Нису изведена ни пред камере, ни пред фотографе. Само су писала оно што нисмо хтели да их саслушамо. Деца су нас молила, просто преклињала да се оканемо својих ратовања и окренемо паметнијим стварима; животу и будућности. Међу свим порукама доминирала је она МОЛИМО СЕ ЗА МИР. Деца нас позивају да се молимо заједно за мир. Знате ли шта то значи? Малишани (за које сматрамо да ништа не знају) нас одрасле „праве, истрајне, званично декларисане“ хришћане позивају да се искрено помолимо за мир. Нас, који се у последње време непрестано бусамо у груди православне, а који ту исту децу лишавамо основног знања о вери и веронауке, одласка у цркву и хришћанског васпитања, и пред њима псујемо свештена лица и православне светиње. Схватато ли уопште докле смо својим лицемерјем догuralи и шта чинимо не само себи, него и тој деци? Зар да нас деца, уместо безазлено да се играју, због наших глупости и болесних умова политички исправљају и подсећају на давнашње идеале и обећања? Мислите ли да та иста деца не знају шта се збило пре две године, децембра 1990.? Она ће нам то опростити, али нас моле да свој грех не поновимо. Иначе, можда ви-

ше неће бити у стању да праштају, и кад-тад ће нас њихова клетва сустићи. Неће нам помоћи ни брзе пруге, ни сви наши пројекси и просперитети, ни године расплета, ни достојанства лудака и безочиника. Малишани се нису мрзли на ветру ни због новог светског поретка, ни због распореда звезда над њиховим главама, већ због сулуде гласачке машиничне социјал-комуниста и њихових сателита и верних олаживача оличених у фашистичким социјал-радикалима и осталим екстремним чудовиштима.

Размислите мало шта ћете сутра урадити, хоћете ли изаћи на изборе, и ако изађете, за кога ћете гласати. Ако имате савести, поступити по савести. Ако нисте сигурни, питајте своју децу. А ако сматрате да сте исцупили памет да обраћате пажњу на дечија шврљања и текстове који се не слажу са државним ТВ-дневницима, онда поступите по тој својој памети, и више нам ни Бог неће помоћи.

Р. Вукојављевић
студент Богословског факултета

ГЕНЕРАЛНИ ШТРАЈК ЗАПОСЛЕНИХ У СРБИЈИ — ШАРЕНА ЛАЖА

Брижљиво најављиван, у државним средствима информисања и коментарисан а на више пленарних седница самосталног синдиката потврђиван генерални штрајк запослених у Србији је доживео — ћутање. И медијску и ону службену — синдикалну. (Огласили се једино металци саопштавајући народу да су сви захтеви који су требали да доведу до штрајка испуњени и да њихова предузећа, упркос светској блокади, раде „пуном паром“. Остали ћуте и поред рекламираних анкета, изјашњавања, и тврдње да је — први децембар датум који ће остати запамћен у иначе не баш славној историји синдикалног покрета у Србији...)

Штрајка, данас је то сасвим извесно, неће бити. Ни ускоро, а ни у нека погоднија времена, све док га организује, а ко би други, државни — Самостални синдикат. (Овај је синдикат зарад медијске кампање планирао штрајк у тренду са заказаним изборима. По оној из једног стиха Бранка Миљковића „Празно је дубље од дна“ јер је био свестан, а и прорачунао је, да ће предизборна кампања обећање о генералном штрајку запослених у Србији обавити — ћутњом. И наравно — заборавом).

Људи неупућени у припреме за организо-

вање овог штрајка су, најблаже речено, збуњени. Многи од њих, већина запослених, је попуњавала некакве анкете и живела у уверувању да ће овај синдикат, уместо трансмисионе улоге у функцији „ударне песнице“ владајуће партије најзад постати — раднички. И самосталан како се то и називом кити. (Разлог да су нестали разлози за штрајк јер велика предузећа у Србији имају „израђене програме“ за привредну експанзију после укидања блокаде је, најблаже речено, сабластан. И језуитски осмишљен. Папире могу сви, са мање или више маште, да осмисле и напишу. Они се, међутим, не једу...)

Штрајка, на велика врата најављеног, нема и неће га, уколико владајућа партија на заказаним изборима победи ни бити. Међутим, уколико победи опозиција штрајка ће, ипак, бити и то са једним образложењем да анкетни листићи нису били срећени и да је „став већине радника да се иде у генерални штрајк?!“ Већ се сада у великим колективима, у друштвеној својини зуцка да ће се најављен штрајк запослених, наравно уколико на предстојећим изборима, ипак победи опозиција, или не дај — Боже Милан Панић — одржати. У противном. Ником ништа. Ћутања ће и даље обавијати овај — догађај, или догађања...)

Запослени у Србији у међувремену остаје да исчекују нове принудне одморе, да се сликају са израђеним елаборатима о привредној експанзији после укидања санкција, и да исчекују штампање новца, увек и стално нових новчаница, да би, бар до времена када ће на тржишту бити само новца, преживе. Макар и ову предстојећу зиму за коју прогностичари тврде да ће бити — сурова... Девиза: рат је бољи од беде сада, и овде, стиче атрибут стварности и многи са надом исчекују грађански рат да би пљачком, отимачином и убиствима „добили оно што радом, знањем и моралом у мирним временима нису успевали...)

Људи без наде, и перспективе, сада сагледавају исправност цитираног стиха песника Бранка Миљковића „Празно је дубље од дна...“ Зар ово последње прелажење запослених од стране „њиховог“ синдиката није и ново посртање, морално и етичко и доказ да нам је перспектива — празна...)

Дно, привредно и економско, смо достигли. Брзе пруге, ску-возови и друге бесмислице, су сулуда обећања а ратови, ослободилачки или други, свеједно наша реалност и, највероватније, са садашњом влашћу — перспектива (Реализација програма владајуће партије и није могућа без свеопштег рата свих против свију и, наравно, пљачкање свих против свију са тенденцијом да овом друштву, речи министра иностраних послова Србије Владислава Јовановића то потврђује, а изговорене су недавно са дозом непримамног цинизма да је ова власт свом „драгом и вољеном народу даровала демократије и више него што је у окружењима и околностима било могуће... Случај синдиката потврђује да ми у овим околностима и немамо благе везе са демократијом и да над нашим главама лебди авет — фашизма...)

Штрајк, обавијен данас ћутањем, је, у садашњим условима, и неважан. Нас овде, и данас, очекују крупнији догађаји: рат и све оно што он, у нашем окружењу, са собом до-

носи да би се, ваљда, једном и за свагда, до-казало да смо припадници, како то тврди композитор Енрико Јосиф, небеског народа...

Јован ДЕБЕЉАЧКИ

СВИ МИНИСТРОВИ ЉУДИ

Уверени смо у истинитост ваших информација у цењеном листу, па смо поред многих узалудних покушаја да актуелна власт реши нагомилане проблеме у нашем месту, решили да се обратимо и вама уверени да ћете ви својом истином више помоћи. Наиме о чему се ради:

Група корумпираних људи на власти годинама злоупотребљава свој висок положај у данашњој власти, па су наше досадашње притужбе на многе неправилности имале контра ефекат.

Присталице партије на власти уређују живот нама грађанима како њима одговара. На истакнуте положаје постављају себи одане људе, без обзира што је свима нама јасно да су то људи прљаве прошлости и још прљавије садашњости. Самовољно смењују и протерују људе који нису у СПС и који не раде по њиховим налозима него по својој чистој савести.

Наше место је врло мало, али је дало две „значајне“ личности:

министра за информације Миливоја Павловића и народног посланика Живка Кулића. Наравно у питању је мало место МЕДВЕЂА неразвијено и давно упропашћено заслугама многих политичара, удаљено од Лесковца само четрдесетак километара, а ипак тако далеко од многих благодети било какве цивилизације. Уместо да наша Медвеђа „расадник“ политичара на високим положајима има неке користи од тога — она има само штете. На положају директора средње школе годинама се одржава министров брат Живојин Павловић, човек око кога се још није стишала афера око крађе струје — предат је суду али? Све је то заташкано и чак неће бити извршена надокнада штете од утаје струје.

Још драстичнији случај који је свима јесте случај Слободана Павловића познатог по многим малверзацијама, близак рођак министра Павловића и пријатељ посланика Живка Кулића. Наравно и овај „заслужни“ грађанин је на значајном месту и положају који су му обезбедили рођаци и пријатељи на високом положају Павловић и Кулић. Слободан Павловић је постављен на положај шефа шумске управе у Медвеђи, онда када је он то пожелео, уз велики допринос директора „Србијашуме“ у Београду Милана Родића на инсистирање министра Павловића и посланика Кулића. Наравно не треба бити много мудар па видети да су у питању били лични интереси поменутих функционера. Мада годинама људи стењу под тешком тортуром поменутог Слободана Павловића и траже спас у многим притужбама чак и до Београда, он и даље а

сада и драстичније пљачка овај сиромашни народ. Годинама је као инспектор шумарства при општини уцењивао и сељацима и себи потчињене па пустошио шуму, а себи куповао куће по Србији и заузимао друштвену шуму (баш ону за коју је био плаћен да штити). Таквог човека форсирају наши СПС—овци. Ипак је највише „успео“ наш вајни посланик који сакупља поене од бирача правећи скупе путеве (извозачи његови лични пријатељи који му за тај понуђени посао добро плаћају), правећи путеве до свог села, а запостављајући онај који је најбитнији за све становнике Медвеђа—Лесковца. Он прави себи кућу од таквих „послова“ а свом народу оставља каљаве путеве које су скупо платили и од којих је он узео највише пара. „Што јужније то тужније“ требало би да гласи његово гесло за изборе, јер он и министар за информације томе много доприносе у задње време.

Нас неколико одборника смо се усудили да бар покушамо да томе станемо на пут јер је тешко постићи било какав напредак ако за ово не сазнају они који ће својим гласом утицати да победе прави људи. Упућујемо и телексе надлежним у Београду о злоупотребама положаја ових људи али нам се чини да ће то бити безуспешно.

Најлепше вас молимо да ово наше писмо објавите у вашем цењеном листу ако сте стварно за промене у корист свих нас и ако хоћете да се на власти нађу стварно људи од поверења у које сматрамо да спадају и ви. Избори су близу, помозите истини и народу који је спреман да тражи промене али не зна више од кога.

Уколико сматрате да у овим нашим наводима нема истине молимо вас да што хитније пошаљете ваше новинаре да се увере у тачност навода. Спремни смо на сарадњу а видећете да ће то знати и народ да цени!

Много поштовања и унапред ХВАЛА за добро свих нас!!!

Група грађана из Медвеђе

ОДУЗИМАЊЕ ПРАВА ГЛАСА ГРАЂАНИНУ

Дана 25.11.1992. год. на улазним вратима зграде (улица у општини Стари Град), чекало ме је решење залепљено селотејпом на прозорско стакло!!

Диспозитив решења говори о брисању именованог из бирачког списка.

— Како је могуће, и које надлежан да одреди да ли лице станује на адреси која му стоји у службеним документима, тј у личној карти лица?

— Какав је то „Закон о избору народних посланика“ и због чега и ког је донет, (члан 14 и 19) на основу кога је и ово решење донето?

— Да ли је пуноважно да се као докази узимају наводи и „активиста месне заједнице,

председника кућног савета, комшија и слично“?

— зашто се грађани раније не обавештавају о оваквим потезима власти, не би ли благовремено регулисали свој гласачки статус и слично?

Поштована редакцијо, желим да ми одговорите на ова питања и помогнете мени и свима који имају сличан проблем.

На који начин да остварим гласачко право кад сам избрисан са адресе коју једино имам и коју нисам уопште мењао?

П. С. Молим Вас прокоментаришите овај проблем у ширем контексту, ради бољег информисања јавности.

З. П. Београд

И ОВО ЈЕ СРБИЈА

Сазнање из ко зна које руке:

Почела је бежанија! Фамилија Карић уско-ро сели себе и купљени капитал (кажу око 4.000.000.000. — долара) у Канаду... Ко ће бити следећи?

Сазнање из прве руке:

Лично Богољуб уверава овај народ како су то чаршијске приче, како овај народ то не разуме, како они (Карићи) много, много раде, како су стално „у ваздуху“, како могу да следе где хоће и како хоће, како имају заиста капитал од 4.000.000.000. — долара, како им је тај капитал на Кипру, у Канади и ко зна где још у белом свету, како су им некретнине (квадрати и квадрати пословног простора) у овој земљи и како се то не може тек тако однети (баш штета), како на отварању факултета за менаџере нико од декана и ректора Београдског универзитета није био (срам их било), зашто баш нико од наведених да не дође (зар му није био довољан Каназир), како је он шеф „стручног тима“ за образовање менаџера на поменутом факултету... Ето народе, ко ти је крив што си припрост и ништа не разумеш.

Било је и много, много раније таквих у нас „Ванстраначки“, ћуте и „мажњавају“. Лично знам једног таквог Србина М. који никада није био на списку СКЈ, али перформансе његове личности апсолутно одговарају многим црвеним јединкама: школска спрема — плата академика, „сципијанске“ образовање — просек 10 (десет), три стана променио, овај трећи у бесцење откупио, пет нових аутомобила променио, два детета школовао на високим школама у великом граду, лети био у хотелу на мору, зими на планини...

Знам и Србина Н. Од када зна за себе био је у СКЈ, факултетска школска спрема — плата у бунару, сам себи и својима саградио кућицу од плате, дете од своје плате школовао у великом граду, летовао повремено на мору и носио шерпе, лонце, парадајз., религиозне обреде није упражњавао, никада није било шта украо, никоме ружну реч рекао, никада... Сада ми та руина од човека каже: „Када се после свега саберем и одузем душу ми је празна, али ми није жао што сам тако тешко

живео. Не могу само себи никада да опростим што сам све прихватао, што сам на све пристајао, што сам црвена кола узалуд гурао узбрдо и свом и туђој деци оставио безнађе. Ако је истина да постоји паралелни свет, реинкарнација и карма из свег срца желим да после моје смрти будем реинкарниран у радника у каменолому, да цео тај свој други живот под бичем правде у тешком раду и тако одужим своју карму...

Знам и многе друге Србе, Србе у другим варијантама али веома сличне наведеној двојци... Какав смо ми то народ? Ко ће све то сложити?

Алхемију успеха СПС лежи у СПС поредку:

- Државна ТВ
- Војни естаблишмент,
- Мафија у „бизнису”,
- Ратни профитери,
- Једни беспомоћни пензионери,
- Новопечена корумпирана полусељачка радничка класа,
- Власници у бесцење откупљених станова,
- „Јужна пруга”,
- Сељаци који по обичају чекају расплет,
- Директори предузећа, установа,
- На сцени присутан шкарт од интелигенције,
- Омладина која по нужди има за тудоре не-савесне маторце, и наравно њихов врхунски изум Шешел.

**Поздравља Вас Ваш
ЈОВАН из параћина**

ОД ОСМЕ СЈЕДНИЦЕ ДО ТРАГЕДИЈЕ

Суморни вођа дедињских властодржаца Слободан Милошевић, пожаревачки банкар и дугогодишњи потрчко комунистичких функционера, као главни архитекта овог (дантеовског) пакла, у који нас је све немилосрдно увалио обилежио је на један језив и суров начин, јубиларну годину оне фамозне Осме сједнице, када је почело вријеме његовог катастрофалног успона и фаталне харизме. Тада је овај бољшевички кадровник ускочио у сједло као главни коњаник овог трагичног суноврата и деградације. Постао је стицајем околности господар наших судбина у времену тотално распадајућег комунизма, којег је овај тирјанин наше биједе замијенио шовинизмом и фашизмом, језивим доктринама којима је, посредством његове хорор—пропаганде, тровао народ.

Приказујући се као „спасилац народа” и „рјешење националног питања” овај тип је, поистовјетивши се са државом и нацијом (попут Хитлера), осјетио да су то компоненте којима се може устоличити на власт, која му је била и јесте изнад свега. Зато се са својом машинеријом, и представљао као „богом дана” личношћу да ријеша замршене проблеме нације и исправи „неправедну прошлост”. Дакле, његов успон од те Осме сједнице лежи у тешком паду и деградацији нашег духа,

озбиљно уроњеног у биједу и митоманију. И то је Милошевић знао искористити. Окружио се монструмима (погледајте само ко су његови најужи сарадници) и на свим звонницама почео је најављивати да ће створити „јединствену (Велику) Србију” (под тим геслом је изводио популистичку „јогурт револуцију”, која је устоличила Булатовића и његове повјеренике), а умјесто тога, произвео је ову трагедију. Милошевићев пут је био само рат, јер је оружаним путем (на силу) поцијепио бившу Југославију да би успоставио своју хегемонију. Тиме је овај типични примјер балканског примитивизма пројектовао са својим истомишљеницима и трасирао пут национал—шовинистичкој острашћености и великдржавним апетитима помахниталих меморандумских картографа, који су осмислили и у његовој политици видјели наводну реализацију тих својих суморних циљева.

Категорички одбијајући све предлоге о трансформацији државе (конфедерације, савез суверених држава и сл.), које су нудиле републике које ће се касније осамосталити, говорећи у прилог своје концепције „федерација по сваку цијену”, „биће овако и никако дружије”, јер „ако не умијемо добро да радимо и привређујемо бар ћемо умјети добро да се тучемо”, овај демон је разбио сваку могућност о заједничком животу југословенских народа. И не само то. Када је видео да у концепту српске хегемоније не може успјети, да не може другима (апсолутистички) господарити и заповиједати, кренуо је у освајачки рат, чије су конзеквенце катаклизмичке, вјерујући да тако може остварити своју сулуду замисао. Мислио је да путем силе (њему лојалне југоармије и бројних других формација) може задржати доминацију над другима и да их може натјерати на послушност. Али се гадно преварио. Но, и поред свих посрнућа и понижавања којима је изложио Србију, а захваљујући марионетском црногорском режиму, и Црну Гору, Слободан Милошевић „наставља по своме”, као да се ништа није догодило. Не жељећи да призна, и да се суочи са непобитном чињеницом да је својом погубном политиком против Србије и Црне Горе окренуо читави свијет, да је, заправо, стојер злочина и времена смрти, да је ове двије државе увео у трагичну, тоталну међународну изолацију, он и даље (посредством своје машинерије) „самоувјерено пркоси свијету” (који је „србождерски”) да „не намјерава да се мијења”.

Упорно и систематски развијајући, нарочито путем ТВ—Басиље, доктрину производње непријатеља (домаћих и спољних), доктрину о „планетарној завјери против Срба” овај диктатор није знао (нити зна) ништа друго, користећи формулу „држава то сам Ја” и „послије мене потоп”, него да започне и води рат, и да се свирепо обрачунава са политичким противницима и свим снагама који су против њега и његовог режима. Та његова тежња за обрачуном са неистомислићеницима, увелико ме подсећа на вријеме Хитлеровог нацизма. Подсећа ме на онај детаљ када је Хитлеров генерал ЈГеринг ускратио да прими Нобелову награду новинара, и неустрашиви пацифиста Карло фон Осјејенци на тај начин што га је у великим мукама уморио у нацистичком конц—логору. Као да би Слободан Милошевић сличну судбину пожелио свим

својим политичким противницима, против којих води не само медијски рат. Због тога је увео у скупштину свог великог браниоца, фашисту Војислава Шешеља.

Из своје јазбине командовао је полицијским и армијским одредима да „свим средствима” зауставе демонстрације (и опозиционе и студентске), позивајући да „се мора очувати постојећи режим” од, како он то каже, „рушитеља”. И ово ме подсећа на оно када је Геринг запалио Рајхстаг да би своје противнике огласио као његове палиоце. У том стилу Милошевић је отпукивао све своје противнике, који изражавају као и читави свијет гађење према његовој политици.

И послје свега што је направио, чији су резултати језиви Слободан Милошевић и даље, замислите те олошке дрскости, егоизма и цинизма, говори да је „све више увјерен да је у праву”.

Новак АЏИЋ

ВУКУ ДРАШКОВИЋУ

Пише вам ово писмо, Босанац по националности Муслиман, срећно ожењен и живи у Србији — општина Баточина. Ожењен сам Српкињом и имам две кћерке и са њима се поносим. Поносим се баш из разлога што ми је жена Српкиња. Зато сам одлучио да вам пишем и одмах да демантујем лажи ТВ Басиље и ове мафије на власти како је муслимански народ непријатељ српског народа, што није тачно. Сматрам да је много, много више (себе наводим као пример) муслиманског народа који воли и поштује српски народ.

Браћо Срби, не дозволите да вас ТВ Басиља обмањује да вас храни мржњом према осталим народима.

Ја и данас имам пријатеље Србе у Босни али захваљујући овој власти не могу да их видим.

Не могу да видим своју остарелу мајку нити она своје унуке. Мајку која проклиње и Алију Изетбеговића и Слободана јер зна док су они на власти да неће да види своје унуке, бака Муслиманка.

Унуке — које имају доста српске крви да сад ја вас питам браћо Срби где је ту мржња.

Зато се обраћам вама господине Драшковићу да вас замолим да истрајете на свом путу, путу за слободу. Путу да спасете ову нападну Србију, доведену до просјачког штапа, изоловану од целог света захваљујући политици комунистичке олигархије. Захваљујући олошу, шљама и црвеној банди којој није стало до нападеног српског народа.

Омладино, студенти, младости Србије станимо сви уз Вука. Браћо Муслимани станимо уз браћу Србе да сви заједно помогнемо да се демократским путем збаце комунисти с власти јер у супротном нема наде за наш народ за нашу децу за боље сутра, нема наде за нашу Србију.

Господине Драшковићу ја још једино имам наду и веру у вас. Наду и веру да нам

заједно уз помоћ младости Србије донесете слободу.

И надам се да ће доћи ускоро дан када ћу ја као Муслиман моћи да угостим Вас у својој кући Вас као великог Србина, великог пријатеља муслиманског народа.

И на крају, Бог Вам помогао господине Драшковићу у борби за слободу Србије.

Д.Ч. Баточина

ИМАЈУ ЛИ ОЧИ

Уз пуно уважавања вашег листа, кога веома ценим као борца за слободу, просперитет и демократију, зашта сам вам захвалан како би требао бити сваки иоле свестан Србин, обрати бих се господину Вуку Драшковићу.

Вуков књижевни рад пратим од кад сам се срео у школској клупи са српском историјом. Дакле много раније него што је господин Драшковић постао једна од водећих личности наше политичке сцене. Оно у шта нисам сумњао јесте да ће се моје мишљење и виђење српског проблема поклопити са оним зашта се бори лавовски г. Драшковић. Увек сам несебично одвајао време и материјална средства да могу учествовати односно присуствовати свакој јавној трибини, сваком сабору и митингу где је говорио г. Драшковић јер у мени буди вољу, снагу и жељу да дам све од себе, да ослободимо Србију јарма. Међутим морам вам рећи р. Драшковићу да књижевним језиком не можете отворити очи половини Срба јер их дугогодишња криза а тиме и психолошка напетост уназађује до те мере да чак признају да на изборима греше, да подржавају људе који Србина не мисле добро, чак враћају и Брозове слике иако знају да им је убијао најближе.

Морам изразити лично одушевљење јер у задњој деценији сигурно нисам чуо бољег говорника. Учили сте нас г. Драшковићу својим делима, својим говорима да не креће брат на брата, комшија на комшију, хришћанин на хришћанина. Са вама се потпуно слажем и ја се борим за то данас са оловком и папиром, разговором као и пре две године у ЈНА коју сам служио у Славонском Броду, где сам заокруживањем вас на гласачком листићу навукао на себе гнев својих старешина. Прелазно сам преко тога, живци ми нису попустили, али данас кад разговарам са некадашњим школским друговима (већином њих, као да их никада нисам знао) губим снагу и не видим излаза. Тражим од свакога од њих да ми кажу бар једну реченицу коју је г. Драшковић изговорио не мислећи добро Србији, да ми кажу једино добро дело које је друг Милошевић учинио за Србију а за узврат им узвраћам на десетине објашњења због чега не треба гласати СПС, не дати им поверење. Врло ретко успевам, не знам шта им је; имају ли очи; иоле свести. Разумем да их је социјалистичка власт научила да вреднују више криминал од рада, више лаж од истине, више неправду од правде, да негирају сами себе бесвесно, али се бојим да се не пробује касно, да касно не отворе очи, да не на-

сру на своју крв, да их Бог не казни. Напоменућу изјаву Душана Николића који каже: „Понесићу се тиме да украдем хлеб из уста твог детета, за то ће ме СПС наградити и завести у своја јуначка дела“. На жалост г. Драшковићу не знам како да их убедим у супротно иако губим дане и дане не жалећи себе и запостављајући студирање. Бојим се за да мене после завршеног факултета у оваквој Србији нема места. Вама се дивим, толико сте тога претрпели и ви и ваш отац Видак Драшковић 80—тих година у Гацку; а и даље се борите за све нас који полако губимо наду. И ја бих као Диоген узео своје буре и котрљао га улицом да могу да помогнем таквим људима“.

Велико хвала г. Вуче Драшковићу.

**Небојша Секулић
Ниш**

ЧОВЕК ЈЕ ЗАЛУТАО

ОТВОРЕНО ПИСМО МИРКУ ЈОВИЋУ

Поштовани господине Јовићу!

До пре неки дан нисам никако успевао одгонетнути за шта се истински бори и залаже СНО и њен лидер Мирко Јовић. Након ваше промоције у Јагодини и необавезног разговора после тога много тога ми је далеко јасније. Иако су Вам уста пуна српског националног јединства својим практичним деловањем чинили сте и чините све да до таквог јединства не дође. Уосталом то и признајете тврђом да не можете и не желите никакву сарадњу са било којом политичком организацијом у Србији. На који онда начин мислите остварити то јединство? Да нису можда у питању већ виђене методе из наше не тако давне прошлости?

Гледам ових дана на телевизији предизборне промоције странака и њихових кандидата за посланике. Неодољиво пада у очи то да се ставови Ваше странке за коју кажете да је опозициона у великој мери подударују са ставовима владајуће комунистичко—фашистичке коалиције. Чија сте ви то онда опозиција, да нисте можда опозиција опозицији? У недавној ТВ емисији односно промоцији, у којој тема разговора беше однос према Србима ван Србије толико испљувасте и изблатисте ДЕПОС и Милана Комненића, а до Вас седеше један од највећих српских крвника (као министар полиције) и лопова (отмица плаца и крађа куће на њему) Радмило Богдановић чија је партија директно гурнула тај Српски народ у рат и њега не закачисте ни једном реченицом. Када сам Вас то у већ поменутом разговору питао рекосте јесам и њега сам на крају једном реченицом. Да њега сте успут једном реченицом, а онога ко чини све да Српски народ извуче из рата блатисте сат и нешто времена. Чујем како пуним устима говорите о помоћи Србима у Босни. То ко им је и колико помогао немамо право оцењивати ми одавде, о томе ће причати они сами када сва ова невоља прође. Тада ће

моћи у миру раздвојити ко им је стварно помогао, а ко је слањем хорди пљачакаша уносио допунску забуну и страх у народ. Да ли је потребно говорити колико је камиона са опљачканом робом прешло у Србију? Знам лично човека коме је кућа у Зворнику три пута пљачкана кад је он био на фронту.

На Јагодинској промоцији рекосте како неки људи из пошка телевизора причају небулосе о платама и пензијама од 1.000 ДМ. Када је већ реч о телевизији заиста неки људи могу да се уз добре паре појаве само у њеним пошковима, док Вама у задње време све чејше бесплатно уступају централно место. Није ли то још један од доказа о којој тези о опозицији опозиције? Када смо код причања небулоса, по Вама небулоса када неко помиње плату од 1.000 ДМ што смо имали у нашој не тако давној прошлости, а није небулоса то што рекосте да ће Србија хранити 250 милиона људи што никада није ни приближно остварено.

Ипак сам био у праву када сам Вам на ранку рекао да је тек сада јасно да Мирко Јовић ипак помаже Милошевићу. Баш тако, Ви својим деловањем и разједињавањем опозиције много помажете садашњем режиму да и даље остане на власти на велику несрећу овог народа. Да ли то чините свесно или несвесно питање је за нека будућа времена али Ви то заиста чините.

Или је можда ипак био у праву један мој пријатељ када после Ваше промоције рече: „Бре, овај човек је залутао, железничка станица је на другом крају града.“

**Лука Миличић
Јагодина**

ПОГЛЕДАЈ РОД СВОЈ АНЂЕЛЕ

.....Видећеш призоре потресне, видећеш чемер и глад....

Не, то је немогуће у овој срећној земљи. Земљи која има небески народ и небеско руководство. Запитај се божији роде и изабрани народе, ти који имаш пара да одеш у неку од безброј никлих печењара крај Ибарске магистрале, одакле је и чија је била овца или јагње од којих печено месо једеш? Да ли си и ти можда појео неко парче од овце из Босне, Муслиманске овце? Да, баш Муслиманске. Кад се ми људи делимо, зашто не би делили и ове? Макар су оне подобне за то. Не, ми нисмо Варвари. Ми то напосто не можемо бити. Ми не пљачкамо непријатеља. То нама није својствено. Ми нисмо ОНИ. Ми смо небески народ. Двадесет пута нам је то преко телевизије поновио у очи и уши баш Јеврејин, чика ЕНРИКО ЈОСИФ, и исто толико пута добио буран аплауз од крема наше памети из САНУ-а. Сетите се само одушевљеног и упаљеног погледа господина Смиљанића.

Лаже трули Запад. Лаже, јер је под влашћу Сатане, а Сатана мрзи све што је Божије. Тако ћеш ти небески брате размишљати ако

прочитао овај текст и ако ти заголица неки заостали делић савести и свесрдно се бацити на овал врћег и миришљавог јагњег печења. Али на жалост, на нашу жалост, не лаже трули Запад. Ових дана чух на нашем радију неке цифре од којих ми се леђи крв у жилама. Преко 300.000 мртвих Срба, изрода муслиманске вере. Преко 1.000.000 протераних. Преко 70% територија БиХ држимо ми „Божији миљеници“ потомци Обилића. Ми „не знамо баш најбоље да радимо, али зато знамо одлично да тучемо“. То је врлина којом се и наш председник поноси. Које веровати, ако не Њему. Нећемо ваљда веровати оном брадатом чудовишту Бранковићу и издајнику. Постоји изрека нашег народа, из ретких периода кад није био луд и смућен: „Чега се паметан стида, тиме се луд поноси“. Но, вратимо се оним опљачканим овцама. Од силне медијске пропаганде за мало ме убедише да само они то раде нашим, а наши само кукају и плачу, али кад почеше шверцским каналима да и у моје родно село стижу буљаци оваца, отргох се, срећом, од еуфорије националне величине. Зато сам захваљан плчкашима и ратним профитерима, иначе јадним за борбу способним мушкарцима — избеглицама. Потомцима Обилића. Не смем да их питам, али себе питам: „Колико су они платили по једној овци, тамо на Дрини, кад је овде цена онако од ока, ђутуре, по 15.000 динара?“ Колико ли су „платили“ те овце они њихови рођаци преко Дрине, оним тамо избеглим и побијеним одредима, кад ови овде те исте овце дају испод тржишне цене? За мало да и ја будем практичан.

И ја волим јагњетину. Децу нисма омрсио честито још од августа месеца, али ме штречнуше речи покојне прабабе: „Отето-проклето“. Муж јој је погинуо на Церу 1914. Тада су мајке у то заостало и непрактично доба, слале синове у рат, заклињући их својим млеком да нипошто не узимају ништа од мртвог непријатеља и Бог ће их сачувати. И шта би? ПОБЕДИШЕ ти синови три царевине и пронеше славу свог поштења и оружја целим светом. И тада је била јака пропаганда против нашег народа и тада су нас прогласили за варваре, па због тога Швабе побише све живог по Мачви. Др. Арчибалд Рајс, Немац пореклом, остави срце тадашњем српском народу само зато што је гледао како изгладнели српски војник дели задњу кору хлеба са аустријским заробљеником негде у врлетима Албаније. Пред своју смрт остави он и тестамент српском народу у коме поред осталог децидирано каже: „Срби су златан народ али ће га политичари упропастити“. Бојим се да то није ово време и ови политичари. Да нисмо упропашћени као што јесмо, нарочито духовно, садашњи медији би сваки дан објављивали његов тестамент у овој назови држави.

Слаб сам ја чобанин. Мало, мало па заборавам овце. Понудих ја моје испоштене колеге у фирми са тим овцама, знајући колико су им славне зараде и хотећи да искушам колико је у њима остало од завета оних мајки из 1914. Срећом, не хтедоше ни да чују кад им објасних што су те овце јефтине. Можда се сада сваки од њих пита да случајно није закачио неко парче од оних силних печењара крај пута. И ја се то питам за себе. Ако се питамо, онда ипак има наде за спас овог народа. Ако и ко преживи „чистилиште“, постаће стварно

БОЖИЈИ. И да завршим чаробним речима „Нама су сашили амове, себи саградили храмове — руке им огрезле у крви...“.

М.М.

ДОКОН ВЛАДА, ЦРНО НАМ СЕ ПИШЕ

Драги моји, хтео сам да вам кажем како су наши људи глупи. Пред изборе добили су то мало новца и после максималних рачуна, остало им је толико да се гурају за црни хлеб да би преживели. Ја видим, ако Слободан и даље остане да влада да ће људи умирати од глади и голи и боси ће бити. Видим да Слободан не жели да рат престане. Он ужива у њему. Њега није брига што многа деца гину у рату. Видим и то да Слободан заједно са Туђманом крши примирје јер њему рат одговара, а када га будете питали он ће казати, не није.

Заиста вам кажем ако он и даље буде владао ми ћемо сви пропасти као прсти кроз подерану ципелу. Ја видим, и осећам, што даље буде невоља то је његово масло. Пуно вас поздравља

чица Драго, звани Лисац
довићења.

НИШКИ ПРЕДИЗБОРНИ ДАНИ

Ово је кратак предизборни извештај из Ниша.

Опозиција треба да зна да је Србија у великом загрљају комуниста, а Ниш у раљама Милета Илића и тврдог језгра СПС-а око њега. Обећао је он свом вољеном вођи да ће му Ниш дати на тацну, упакованог и везаног црвеном машицом.

Као прво, у Нишу је извршена генерална ЧИСТКА, највећа од рата наоვაмо. Можда се то чинило и у другим градовима. На сва важна и кључна места постављени су чланови или симпатизери СПС-а, почев од судова, тузилаштва, Електронске индустрије па до позоришта и вртића.

Као друго, зна се и какав ће бити следећи потез. Исти као и 1990 г. Пустити се да смрадна канализација измишљотина и лажи покуља улицама Ниша. Тада, те 1990 је о сваком кандидату опозиције грађанима Ниша сервирана гомила огавности. Један је наркоман, други тргује дрогом, трећи је крао у фирми па му се суди, четврти је наводно злоупотребио свој службени положај па је пред кривичним гоњењем, пети је инострани плаћеник итд. Каљуга лажи је текла. Тећи ће и

овог децембра, а морамо признати свиђало се то нама или не да смо ми Срби не само лаковеран већ и глуп народ и да нам се свашта може увалити.

Брига много дотичног Илића шта ће бити са армијом младих незапослених стручњака, брига њега што је индустрија Ниша у колапсу. Важно је да угоди свом вођи са којим је био 1990 на истој плакати „усликан“. Још и сада се могу видети ту и тамо на зидовима стаљинистички бркови Илића.

Као треће, следи бројање гласова. Не постоји шанса да то прође без мућкања. У Нишу је бар увек до сада тако било. Чак и најбаналнији референдуми за самодопринос су ЛАЖИРАНИ. Нема теорије да у Нишу сване зора без обзира што је то универзитетски град, што има на хиљада интелектуалаца. Комунисти су од Ниша начинили једну интелектуалну каљугу, једно морално-политички подобну паланку.

Властимир Петровић

ПРОМЕНЕ УСЛОВ ОПСТАНКА

Јадна је она држава у којој се школе претварају у касарне и у којој једино има посла за полицајце.

Можда је последња шанса да се нешто промени предстојећи избори, али бојим се да ћемо и ту последњу шансу пропустити с обзиром на ТВ пропаганду која је држећи се оне народне „никад није тако лоше да не може бити горе“, убедила народ да ће у случају ако дође до промена бити много горе.

Да ли постоји могућност да се народу заслепљеном ТВ пропагандом отворе очи. Народ ову ситуацију сматра као судбину и сматра да не постоји могућност да се нешто промени.

Хоће ли народ смоћи снаге и воље да се одупре ТВ пропаганди и да изгласа оне који ће нас повести у бољу будућност и омогућити нам живот достојан човека. Како довести на власт под овим условима оне који ће створити такву Србију у којој неће бити посла само за полицајце, већ и за све радне, способне, умне и перспективне људе. Да ли је неко могао замислити да ће у Србији која има Војводину, која може да храни пола Европе, људи умирати од глади, док председник „Српског народа“ Слободан Милошевић изричито тврди да „Србија неће ни гладовати ни смрзавати се“, али познато је да господин Милошевић једно говори, а друго ради. Само се сетимо када је рекао „нико не сме да вас бије“, али није било потребно много времена да на то обећање као и на сва остала заборави и пошље на голорук народ 9. марта специјалце, водене топове, псе, па чак и тенкове.

До када ће српски народ веровати лажним обећањима, и шта је још потребно да се догоди па да схвате да нас овај режим води

у пропаст, и да нас не могу спасавати они који су нас довели до овога.

Завршава ово писмо с надом да ће на изборима победити они који ће нас извести из ове кризе и вратити Србији углед који је до сада имала у свету.

Рада Марјановић, Прибој

"НЕУТРАЛНОСТ" ПОТПРЕДСЕД- НИКА

Боривоје Петровић — Простата, још као веома млад човек, био је на дужности Управника летовалишта у Херцег-Новом. Тада је, међу нама студентима, важио као истакнути комуњара, лакташ и мућкарош. Навелико је олакшавао магацине хране, ћебади и рубља. Година је то 1956. или 57.

Године 1991. и 92., као народни изабраник Групе грађана, пре него што подигне дебелу ручицу у знак "за" или "против", обавезно испод ока погледа свог претпостављеног, још једног извиканог титоистичког барјактара, једног од најомрзнутијих политиканата режима, Александра Бакочевића.

Боро, Боро, у низ дуела са бриљантним интелектуалцима: Михаилом Марковићем, Зораном Хорваном, Миланом Парошким, увек си излазио као јадничак, губитник, глуперда.

Ако те и овог пута твој родни Крагујевац пошаље да представљаш храбри и борбени народ овог ни за педесет година покореног српског центра, коме је највећа срамота намета избором за град црвеног барјака, доказ ће то бити да међународна заједница заиста има право: ми смо народ за одстрел.

**Анђелко Станиславић
Нови Београд**

ГОСПОЋА МИЛЕНТИЈЕВИЋ

Сви људи нису безгрешни па и господин Панић почини грешку. Увео је у владу Југославије министарку без ресора, другарицу Милентијевић. Сву српску демократску јавност зачудила је оваква одлука Председника владе када се знало да је поштована другарица Милентијевић професионалка која за своје услуге наплаћује владајућој странци месечно 10000 долара хонорара. Имали смо прилике да је на екрану чујемо како кује у златне иконе Милошевића и другу олигархију на власти лажно се представљајући да је за српско јединство. Другарица је пропагатор СПС и уљез у влади спасиоца Србије. У исто време другарица је плувала по српској опозицији по режираном тексту који данас чита Радоман Божовић.

Прљавштина коју је за собом оставила другарица Милентијевић је неизбрисива и индентична са оним подмуклим радњама које нам сервирају маскирани комунисти. Надамо се да ће особу таквог профила убрзо разоткрити и одбацили српски родољуби у Америци схватајући да доживљавају превару лажног министра.

Крста Бјелић и другарица Милентијевић на ТВ-екрану опет чине онај блутави пропагандни чин против којег се сав српски народ борио и бори. Још један доказ да је комунистичка телевизија својевољна и у служби Милошевића. Другарица Милентијевић није никада имала свој програм а понављала је само оно што су јој написали у Толстојевој улици. Искрено сумњам у знање другарице Милентијевић на шта имам сва права. О Крсти Бјелићу се нећу изјашњавати јер нам је познат.

Другарици Милентијевић желимо срећан пут и захвалност што нас је ослободила слике дволичности.

Оставка министра Шаиновића није изнемадила никога. По директиви СПС-а био је прислушкивач и шпијун у савезној влади, обављао је свој задатак ревносно за рачун Радомана Божовића и дао оставку по наређењу свог политичког центра, јер да је хтео да тако учини како то каже у оставци, не би ни ушао у владу господина Панића. Нико од тих старих комуниста нема скрупула. То су од реда опрани и програмирани мозгови који функционишу по оној мери коју им је у своје време одредио њихов вођа Броз и сада лако спроводи Милошевић. Нека се не позива на своју савест коју никада нису имали. Ускоро можемо очекивати и друге маневре којима ће се онемогућавати рад Савезне владе. Комунисти чине све постепено и сигурно да до рата дође. Запажа се да интервју са Шаиновићем траје 15 минута са недопуштеним плувањем владе у коју је био и ништа није хтео да уради док у исто време промоцију господина Панића препричавају 3-4 минута.

**Виктор Кранчли
Београд**

И ТО СЕ ЗОВЕ ПРАВНА ДРЖАВА

Обраћам Вам се овим писмом пошто ме је задесила таква несрећа која има политичку позадину.

Зовем се Радоњић Драган, имам 28 година, отац сам троје малолетне деце. До мога хапшења бавио сам се аутопревозничком делатношћу и живео у Петровцу на Млави. Дана 2.12.91.год. лишен сам слободе. Дана 30.3.92. оглашен сам кривим за дело које нисам починио, односно хоћу да кажем такође да нисам ни невин али ми је изречена казна 3 пута већа него што сам заслужио.

Имао сам конфликт са једним уличним дилером из Свилајнца (Бица Сити) који је иначе

љубимац народног посланика г—дина (друга) Будимировић Добривоја из Свилајнца, тако да сам на окружном суду у Јагодини на његову интервенцију добио 7 година пошто им нисам дао 30.000 ДМ које су ми тражили да би добио условну казну. Желим још да напоменем пошто сам очекивао такав расплет ангажовао сам познатог београдског адвоката Вељка Губерину, да ако ништа друго, исправи ту неправду на Врховном суду. У међувремену судија који ме је судио г—дин Мирослав Цветковић иначе кум г—дина Игњатовића председника Врховног суда бива зато унапређен и прелази у Врховни суд, а уједно желим да напоменем да је и г—дин Цветковић учествовао у покушају да ми се изнуди тих горе напоменутих 30.000 ДМ. Благовремено сам обавестио председника Окружног суда у Јагодини г—дина Драгослава Илића и то писмено. Председник је био изузетно коректан и одмах реаговао поводом мога писма те ме обихвао у затвору и обавио са мном разговор у присуству управника М.О.З.—а. После тога када сам уложио жалбу Врховном суду, болшевичке везе су наставиле даље да рада против мене. Дана 2.10.92. године заказана је седница у Врховном суду, а одговор и дан данас нисам званично добио, а већ месец дана знам да ми је казна потврђена, а горе у Врховном суду своје директно учешће против мене узео је г—дин (друг) Борислав Јовић. Зашто? Сада ћу да Вам објасним.

Тај дилер из Свилајнца некада је играо фудбал у Радничком из Крагујевца иначе је зидар. Он је радио кућу Бори Јовићу у селу Никшић. После тога, а и дан данас редовно Свилајнац снабдева динарима из Топчидера, а тај дилер је иначе љубимац Боре Јовића.

У Вашем прошлом броју сте под насловом Кванташка кампања стр.32 објавили неке ситнице, па се надам да ћете у једном од наведених бројева објавити бар део овога писма.

Желим да напоменем да ми је после мога хапшења у СУП—у Свилајнац супруга, иначе тада у 8 месецу трудноће, била претучена од стране тог дилера на моје очи, где сам ја био везан, а од публике је учествовало 10—15 милионера који нису ништа предузели. Резултат тога 7.фебруара моја супруга рађа мушко дете Борђе са знатним телесним оштећењима, што је резултат тих болшевичко—фашистичких метода. Нисмо дакле далеко од Баварске пивнице из 30—их година. Желео бих уколико сте у могућности да пошљете некога од Ваших новинара наравно када одем у КП дом да бисте могле да у Вашем цењеном часопису објавите у каквој правној држави ми живимо. Ово што сам Вам изнео то је тек десети део од онога што бих имао још да изнесем. Унапред Вам се захваљујем на пажњи. С дужним поштовањем.

**Радоњић Драган
Петровац на Млави**

ЧЛАНОВИ И СИМПАТИЗЕРИ СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ!

Позивамо вас да својом чланарином или добровољним прилогом помогнете рад и опстанак Српског покрета обнове. У припреми су значајне страначке активности, које захтевају већа улагања, па је потребно да помогнемо сви према својим могућностима.

Чланарину и добровољне прилоге можете уплатити на жиро рачун 60812-678-91956, СДК ЧУКАРИЦА.

ХВАЛА ВАМ!

ЦЕНОВНИК ОГЛАСНОГ ПРОСТОРА

А. ОГЛАС У КОЛОРУ

- Задња страна корица, формат 1/1 300.000
- Друга и трећа страна корица, формат 1/1 175.000
- Вињета на насловној — по договору 75.000

Б. ОГЛАС ЦРНО-БЕЛИ

- Унутрашња страна, форма 1/1 150.000
- Унутрашња страна, формат 2/3 100.000
- Унутрашња страна, формат 1/2 75.000
- Унутрашња страна, формат 1/3 50.000
- Унутрашња страна, формат 1/4 40.000
- Унутрашња страна, формат 1/8 20.000

Ц. ПОПУСТИ

- 2-5 оглашавања 10%
- 6-10 оглашавања 20%
- 11 и више оглашавања 30%

ОБАВЕШТЕЊЕ

Због великог интересовања редакција „Српске речи“ обавештава читаоце комплетом бројева.

Комплети или појединачни бројеви могу се наручити уплатом на жиро рачун број 60801-603-27562 СДК Београд или девизни 60811-620-128-25731-7495633 Кредитна банка Београд

ПОРУЏБЕНИ КУПОН

Наручујем „Српску реч“ од Бр 1. до бр. 60
Напишите који број наручујете.

(име и презиме)

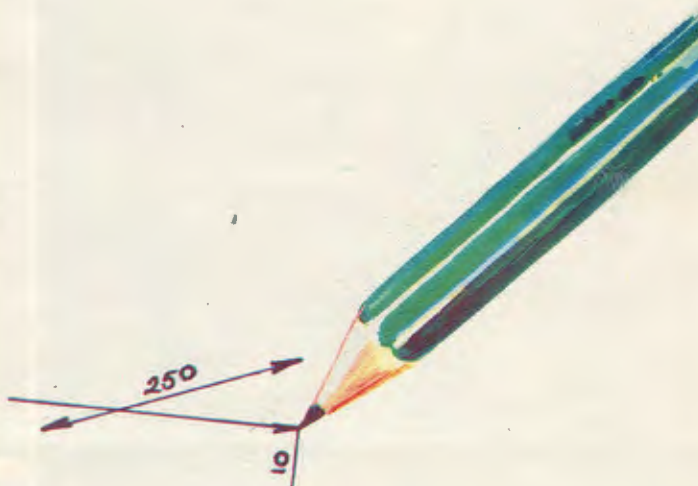
(улица и број)

(место и поштански број)

ГЛАСАЊЕ ЈЕ ИЗБОР од избора зависи како ћемо живети

МИНА КОЈА РУШИ

МИНА КОЈА ГРАДИ

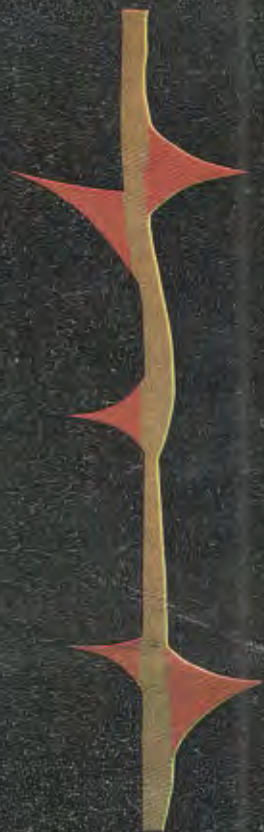
Мењамо систем који руши вредности.
Будућност је на страни градитеља,
способних да изграде нову, вредну Србију...
На нашој страни.

ДЕПОС

покрет на боље

ГЛАСАЊЕ ЈЕ ИЗБОР

од избора зависи како ћемо живети

ЛОША СОРТА

ДОБРА СОРТА

Добри домаћини знају - нема рода од лоше сорте.
У последњих пет година сејали смо лошу сорту,
ал' нисмо жњели.

Кад је тако, мења се сорта а земља остаје.
Будућност је на страни домаћина од добре сорте.
На нашој страни...

ДЕПОС

покрет на боље